

KNJIŽICA ČETVRTA

IZA_ZVANA RAZMIIŠLJANJA -
- KRITIČKI OSVRTI
ILI
MOJA SLAMNICA

¹NAASLOVI U KNJIŽICI (ČETVRTOJ)

Draagi protestantski brate!	7	
Odkupljenje, Spaasenje i Euharistija	10	
Blaažena Djevica Marija - Suodkupiteljica (?)	13	
Proopust za propast	17	
“Božični duh”	18	
Preobraženje, Učiteljstvo i Nezabludivost	20	
Isusova “braća” i “sestre”	22	
Puut u podzemlje	24	
Naaum i Sudbina ili Volja i Znaanje	27	
Vjera i znanost	30	
O našoj tzv. lakoj glasbi	32	
Posljednji “aneks” Staaromu Zaavjetu/Saavezu	34	
Što je i čemu dialog?	36	
Što je protestantizam?	38	
I više nego: pravedan, i muuž, i otac	40	
Jedincati pravosudni slučaj - raazlozi i posljedice	42	
“Hrvatska Pravoslavna Crkva” (?)	45	
“Paapa u miiru” (?)	48	
Dijvljenje i ljuubav	51	
Čistilište	53	
Kukavičja jaaja	56	
Žiivi kruh	60	
Nedjeljne sveete misee i obiitelj	67	
Maala dijetca u crkvi	69	
Vjera vs. jezik	70	
!, ? i .	72	
“Teologija”	73	
O klanjanju(-ima) Gospodimu Isusu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu	75	
Zašto “Ženo!”? ili Božtvo vs. čovječtvo	78	

¹Pojašnjenje o pravopisu

Načelo je da se čuwa tvorba, a izgovor koliko se može - ne remeteč tvorbu:

- glaas zapiisan slovom “C” (“č”) zamienjuje standardno “Ć” (“ć”);
- dvostruko napiisan samoglasnik je dug;
- podcrtano slovo (samoglasnik ili “r”) označuje glavni (jedincati težinski) naglasak u višeslogovnoj riječi;
- suglasnik s točkom izpod sebe jedva se čuje ili se, često, ne izgovara.

Neobvezujući dogovor o pojednostavnjenju: **Ako je težinski slog prvi, ne’trieba ga označiti.** (Dakle, ako je težinski slog prvi, ne’trieba ga označiti, ali ovo znatno pojednostavnjenje nji’smo oovdje primienili.)

Ima li (i) danas proorooka?	80	
Poozivi, izbor i očitovaanja (via Natanael vs. Bartolomej)	82	
“Doođi, doođi nam Gpspode!”	88	
Znaamo li (ili tek vjerujemo) da smo odkuupljeni?	92	
Žrtvovanje <i>ili</i> Pobožnost (i pobožnost) vs. trpljenje	94	
Od okrnjene Rieeči do punoga Života <i>ili</i> Ruuka Marijina	95	
Prva trii daanaa - odbačena “alternatīva”?	98	
Pokora	101	
Da, vjerodostojne su!	102	
Što, tj. tko, premješta brrda?	103	
Patnja	104	
O ovomu se ne propovieda(?)	107	
Tabernakul <i>ili</i> Tko je komu okreenuo leeđa?	112	
Crkva Kristova - priprava, uzstanovljeenje, objava	115	
Oodgoj i naobrazba	128	
Nova evangelizaacija - komu i kako?	130	
Od Velikoga Zamračeenja do Umjetne Pameti	131	
Čovjek - Homo Credens	134	
Od “čovjekoslovnih” kriepoosti do “Racionalizma”	138	
Psihologija - <i>Contradictio in adjecto</i>	139	
Piitaanja kao zaaključak	143	

IZAZVANA RAZMIŠLJANJA

ili

MOJA SLAMNICA ²*(Ni spozna je bez vjere, ni vjere bez razuma!)*

Sviestan sam da je gotovo sve što je ovdje izneseno samo prazna slama. Ali nije važno što je to slama bez zrnovlja! Važno je da se slama u mojoj slamnici čvrsto drži STOŽERA.

---

²Sviestan sam da je gotovo sve što je ovdje izneseno samo prazna slama. Ali nije važno što je to slama bez pravoga zrnovlja! Važno je da se slama u mojoj slamnici čvrsto drži STOŽERA.

U ime Očca i Siina i Duha Svetoga!

*Duše Sveti, Bože,
prosvjetluj mi pamet
i zaštititi moju um od krivovjernih misli
i pogriješnih zaključaka!*

*I očuvaj me od
mlaaka svjedočenja i sladkoriečiva podilaženja -
- što ih danas nazivaju "tolerancijom"!*

*Nego učini da moj govor
bude mač od spasonosne Istine,
što u korjenu bezkompromisno sječe
svaku Zaavodnikovu laž i obmanu!*

*I ne dopusti da se uzoholim umišljajem
da su ovo moje riječi,
a ne izkriice Tvojoga nadahnuća!*

*Too Te molim
po Kristu, Gospodinu našem,
koji nam je obećao
Tvoju obilnu pomoć!*

³Draagi protestantski brate!

Do prije nekoliko godina nii'sam baš hajao, kao ni mnogi katolici, nažalost, za'tebe i ostalu protestantsku braću. Znao sam da su se (i, samo površno i obćenito, zašto i kako su se) prije petstotinjak godina naši predci razišli. Sada vidim da ste se vi s vremenom "razmrvili" na mnoštvo tzv. denominaacija sbog, uglavnom, stanovitih međusobnih teoloških neslaaganja.

Raduju me, stoga, novovremeni vjerski susreti i molitveni skupovi s predstavnicima mnogih razdijeljenih kršćanskih zajednica, pa i nekih nekršćanskih, iako ne nazirem (ni u daljoj budućnosti) naš istinski otvoren "suživot u različitosti". Naime, jedna je Istina i jedan je Puut, pa ako se ni (mi), jedva različiti - katolici i pravoslavauci - (već, evo, kroz cijelo tisućljeće od razkola) ne uzpieevamo istinski pomiriti, kako too učiniti sa svim kršćanima?! No, ljudi ne uzpieevaju, ali - *Bogu je sve moguće.*

Draagi brate, ovdje želim razmišljati samo o tebi i meni. Čuo sam višekratno da, uz gorljivu ljubav prema našem Gospodinu i Njegovoj Radostnoj Viesti, mnogi protestanati ne kriivaju velik priezir prema katolicima. No, too me i ne pogađa osobito. Ali me je silno iznenaadila, štoviše, teežko potresla nedavna spoznaja da mnoge protestantske zajednice katolike, uobće, i ne smatraju kršćanima.

A, naprotiv, na ovoj "našoj strani", nikad nii'sam čuo da bi koji katolik i rekao, a kamo li (uz)tvrdio, da postoje protestanti kojii nii'su kršćani. Jer, običan (teološki "nepodkovan") katolik drži (bez obzira na sveete sakramente i proglašene dogme) da svatko tko izpovjeda Krista Razpetoga - radi naas ljudi rođenoga, umrloga i uzkrsloga Spasitelja našega - jest kršćanin. Bio sam se duboko zamislio pokušavši razumjeti zašto mene katolika (pokoji) mooj protestantski brat ne drži za kršćanina, dok je po meni njegovo kršćaanstvo (i pored svee "redukcije") neupitno. Zaključio sam, ništa pametniji nego što bijah prije, da koliko god jaa njega slabo i površno poznajem, oon mene poznaje još kud i kamo manje. Stoga nam je, ljubimo li Gospodina, najprije razgovaarati i dobro se upoznati.

Nee'či sad više o tomu. Ipak, odmah ti želim reći nešto što mi se čini fundamentalnim u ovoj nesretnoj razjedinjenosti. Ako sam pravilno shvatio, jedno od triju reformatorskih teoloških načela - polazišta (biiilo) jest: *Sola Scriptura*. Drugim riečima sve što su poslie prihvaćena "Kanoona" (Staari Zavjet, četiri Evandeeija i Djela Apostolska - 27 "knjiiga"), ali i prije (kroz oko trii stoljeća), napiisali crkveni oći i

³proljeća 2020. god.

naučitelj (od svetih Polikarpa, Ignacija Antiohijskoga, Irineja, Augustina . . . , prieko Tome, Terezije Avilske . . . , pa sve do ovih današnjih, kao i svi protestantski teolozi) tek je puuko ljudsko mudrovanje. Posliedično, Duh Sveeti (*upučivat će vas u svu istinu*), poslie silazka na apostoole nii'je više silazio na ljuude (čak ni na prve apostolske naasljednike - na koje su oni, zaziivajuč Ga, polaagali ruuke) da bi ih posvečivao, **prosvietljivao**, braanio, tješio, hraabrio . . .

A kako onda razumjeti Gospodina dok uzlazi na nebo k Očcu: *Jaa sam s vama u sve dane - do svršetka svieta!?* Nadalje, kako shvatiti ono da *Duh Sveeti dovršuje djelo Kristovo?! I, napokon, kako da mii, bez Duha Svetoga, obrazložimo blaženu naadu*⁴ (zapravo, *ufanje* - plod prihvaćene vjere - daara Božjega) *koja je u nama?*

Ali, najvažnije, po tomu načelu Euharistija ne'bi bila Kristovo uprisutnjeenje - Žrtva i Gostba Jaganjčeva, nego tek simbol ili uspomena na Posljednju Večeru. No, kao takva vriedila bi nam manje nego mana narodu Božjemu u puustinji (uz koju *pomriše oči*), jer su kruh i vino plodovi od zemlje i raada čovječjega, a mana bijaše daar Božji. I naše crkve ne'bi bile više od kazališta, a sveeta misa tek - glavna kazališna predstava.

Zar nam je naš Gospodin i Učitelj u onomu jedinstvenom i sudbonosnom času, zapoviedivši *Ovo*⁵ *činite meni na spomen!*, povjerio da ga (se) tako spominjemo!? Ali (*Evo, sve činim novo.*), kao što je Ezekiel (Uvod, 3.), da bi mogao prooročki govoriti, moora jesti (grizti, žvaakati, progutatii) Rieč živu-napiisanu, tako i mii, da'bismo Ga mogli istinski svjedočiti, mooram jesti (grizti, žvaakati, progutatii) Rieč živu-utielovljenu. Dakle, ne samo čitati, promišljati i prenositi, nego i, doslovno, konzumirati - blagovati!

Doista, na vjeri u Uzkrnuću Gospodinovo svi mii kršćani **stojimo**, a (po vjeri u njuu) od Euharistije **živimo!** Bez njee neema Života u nama, jer od simbola se živjeti ne'može. Stoga čuutim: samo blagovani Kruh - Telo NJegovo živo u meni - klica je mojega tielesnog uzkrnuća na Život viečni. Napokon, kad bi Euharistija bila tek

⁴Naada, ako nii'je ona *blažena*, tj. *ufanje* / *uzdaanje*, **tielesna** jr ("čovjekoslovna") kriepost (ovusna o osobnomu "ulaaganju" da bi se dostigao cilj ili postgla svrha!), dok je *ufanje* i *uzdaanje* **duhovna** (bogoslovna) kriepost (ovisna o prihvaćenoj vjeri - Božjemu daaru!).

⁵**Jezična potvrda:** Da je Gospodin rekao "**Ovako**" *činite* . . . , možda bi se i moglo dvojiti je li mislio samo na prisjećanje ili i na uprisutnjeenje. Ali, *Ovo činite* . . . ne dopušta takvu dvojbu. Jer *Ovo* podrazumieeva jednaku (zapravo, istu) raadnju s istim izhodom. I too je najveće čudo (. . . *činit će djela koja jaa činim; i veća će od njihov činiti* . . .) što ga čovjek-svećenik - pun vjere u Boga, u ime Isus-Kristovo i u snaazi Duha Svetoga - čini na zemlji.

simbolično sjećanje (na onu prvu, na Posljednjoj Večeri), Isus bi bio vješt obmanjivač. Naime, NJegove bi se riječi o sebi: *Kruh koji ću jaa dati tielo je moje - za život svieeta.*, tada odnosile samo na odabranih dvaanaest učenika No, iz celine NJegova govora posve ja jasno da se too obećanje odnosi na sve ljude. Inače, Isus bi bio upozorio one (*mnoge*) koji su Ga tada i baš zbog toga napusutili (*Tvrda je too besjeda! Tko ju može slušati?*) da se ovo na njih ne odnosi.

Druga (logička, ali i zastrašujuća) mogućnost jest da protestanti ne vjeruju ni u Pretvorbu na Posljednjoj Večeri, pa tiime proglašuju Isusa laažcem (*Ovo je tielo moje...*). Po prvomu, protestantska braća su se svrstala među one koji (tada) *odstupiše i više nii'su išli s Isusom*, a po drugomu, zabludili su u teško krivovjerje.

Stoga svaki katolik vjeruje u too veliko i prediivno otaajstvo (što ga još Sirah, Sir 24, nasluuti, a Ezekiel predokusi). Mnogi katolici (pa i jaa donedavno) ostajali su pred njim, za cieeloga zemaljskog života, zaneseni i posve niemi! Ali odnedavno, tako mi je lako u njega vjerovati - baš jednako kao u silazak Duha Sveetoga na Djevicu Mariju. Njame, **u njooj**, po Duhu Sveetomu, *Rieeč je Tielom postala* - Siin, Boog i čovjek, jest Utielovljena Rieeč, a u Euharistiji, po Duhu Sveetomu - Životvorcu, tielo (kruh i viino) oživljuje u Rieeč te postaje onom istom Utielovljenom Rieeči. (Po tomu još bolje razumijem i zašto nam je Blažena Djevica Marija dana za Maajku, iako nam nii'je tielesna mati!)

Prijatelju mooj draagi, molim te, razmisli o svemu ovomu! I piši mi! Molim Duha Sveetoga da na tebe i na mene ipak baaci barem po izkricu od svojega ognja, pa da zajednički, malo po malo, razmičemo zaablude i naša *brvna* do Puuta, Istine i Života! Prvi korak bi mogao biti razgovor o tomu što (stvoreno) smaatramo živim. Zatim, tko/što je čovjek, tj. kojim ga osobinama (neprimjerenim inim živim bićima) određujemo. A za razgovor o našoj(im) vjeri(ama), nužno je da, najprije, svatko iznese svoja počela, tj. svoje Vjervanje.

Voli te tvooj katolički brat.

⁶Odkupljeenje, Spaasenje i Euharistija

Čeesto čujem od vjerniika, a pokadkad i od svećeniika, da govore “Gospodin naš, Isus Krist, spaasio nas je svojom mukom i smrću na križu”. (Uzput, zašto i čemu nas *spasavati*? Odgovorit ću najkraće što umjem: Čovjek je slava Božja i njegovo spaasenje jest zajedništvo sa Stvoriteljom - za *sebe Boog nas je stvorio* - a mi smo, po našim praroditeljima i svojom slobodnom voljom bili nepovratno odpali od NJega.) Shvaćajući što bi onim **htjeli kaazati**, ipak ih mooram dobronamjerno upozoriti da grieše. Jer, prvo, naazivom *Gospodin* priznajemo Isusovo božanstvo, a Boog umrieti ne može. Drugo, da *nas je Krist svojom mukom i smrću spaasio*, onda ne bi, što se naas tiče, trebao uzkrnuti. *A da Krist niije uzkrnuo, uzaludna bi bila vjera naša!* Jer, smrt bi i dalje vladala svieetom - ne bi bila prielaz nego kraaj.

U čemu je, dakle, nesporazum? U tomu što, onako govoreći, ne raazlikujemo, zapravo izjednačujemo, spaasenje i odkupljeenje. Gospodin naš, Isus Krist, pretrpio je preteežku muku do smrti na križu, a onda predavši *Duh svooj u ruke Očeve*, tj. predavši svoje božanstvo Otcu, umro za sve naas (*Dovršeno je! / Izpunjeno je!*). Too je **odkupiteljsko djelo Božje** - učinjeno **jedanput za svagda - za sav ljudski rood**. Njime smo svi mi, do tada taoci Zmijini, oslobođeni “zatočeništva” - odijeljenosti od Stvoritelja - te nam je omogućeno ponovno zajedništvo s Bogom.

Pritom, odkupitelj je Trojediini Boog - Otac, Siin i Duh Sveeti, odkupljeniici su svi ljudi, a odkupnina je Isus Krist - Siin Božji i Siin Čovječji - Jaganjac Božji. Naše odkupljeenje je tek **dio** - početni i temeljni - celokupnoga **viećitoga Božjeg spaasenskog “nauma”** za (sve) ljude preko (svakoga) pojedinoga čovjeka. Dragovoljno razpeti Krist je, dakle, Božja Odkupnina za sve nas, a vjera u NJegovo uzkrnuće, pomireenje s Bogom i prihvaćanje svooga osobnoga križa drže, svakoga od naas, na Puutu do spaasjenja. Budimo svieetni ovoga: Odkupljeenje je **nužno**, ali (ni s Kristovim uzkrnućem) **niije dostatno** za naše spaasenje! I dok je prvi dio - odkupljeenje - izključivo Božji čin (... *Tvoja volja, a ne moja, neka bude* ...), drugi dio - **spaasenje** - u mnogomu ovisi i o nama, tj. o svakomu pojdiincu. Božji dio u tomu jest da je Isus Krist moora uzkrnuti - *uzstati od mrtvih i obnoviti naš život* - i *izpuniti Obećanje Očve* - poslati Duha Sveetoga na apostoole (i naasljednike!) da bi mogli *dovršiti djelo NJegovo* - pronieti Radostnu Vieest diljem Zemlje.

I nⁱⁱ'je tek slučaaajnost da su ognjeni jezici sišli i **razdieelili se**: po jedan **nad svakim** od njih! (Oni ih, tj. Duha Sveetoga, u ime Isusovo, smju i mogu slati na druge ljuude.) Na taaj je naačin Gospodin ožiiivio i pokreenuo svoju Crkvu - *Mistično Tieelo Kristovu* - kroz koju se svaki kršćanin pojedinačno, spomoću darovane mu milosti Božje (sveetih sakramenata), može spaasiti.

Kako se spaasiti? Dakako, vjerom u utielovljenu Rieeč i uzkrsloga Krista (... *tko uzjeruje, bit će spašen* ...), a too podrazunieva **žiiivljenje i djelovanje** (... *tko uztraje do kraja, spaasit će se*.)⁷ sukladno celovitoj navieštenoj Rieeči u koju se vjeruje. Oovdje želim ukaazati na too da je Gospodin i Učitelj naš - Spasitelj, Odkupitelj i Jaganjac-Odkupnina naša, koji trenutak prije našega odkupljeenja - svoje smrti na križu, učinio i prvi sliedeći korak za naše konačno spaasenje.

Naime, rieečima *Ženo! Evo ti siina!* i *Evo ti maajke!*, sve nas je stavio pod njezin materinski zagovor i moču zaaštitu. No, mnogi nⁱⁱ'su toga sviestni, pa njuu ni ne'mole za pomoć. Čak i gore, neki ju ne priznaju ni Blaženom Djevicom! Da bi Kristovi vjernici mogli žiiivjeti zaista spasonosno - *imati Život u sebi* - nuždno je pomiriti se s Bogom i blagovati Tieelo i Krv NJegovu. Saam Gospodin je too jaavno rekao, višekratno opetovao i potvrdio, prvi put učinio i dao svojoj **Dvanaestorici** (uz povjeru: *Ovo činite meni na spomen!* - na Posljednoj Večeri, prije svoje muke) te drugi put učinio i dao dvojici učeniika-sliedbeniika⁸ (na puutu u Emaus, poslie Uzkrsnuuća). Ova dvojica su ga poznaavali, ali tada *prepoznati Ga - bijaše uzkraaćeno njihovim očima*. Prepoznali su Ga u *lomljenju kruha*, piiše, ali ne tako doslovno! Naime, čim im je bio dao kruh, *Oon im izčeznu s očiju*. Tek tada su Ga "prepoznali", tj. shvatili da je ono bio Gospodin!

Neki tumače (predpostaavljajuć da su ovi bili domaćni ili poslužitelji na Pashalnoj (Posljednoj?) Večeri⁹) da su Ga prepoznali po tomu činu, jer (da) su *veđ bili vidjeli što je onda bio učinio (pošto večeraše!)*. Ne, draaga braćo, ne! Nego, Oon je htio da Ga svi sliedbeniici prepoznaju kao *kruh žiivi koji je s neba sišao*, i koji Sebe daaje, tj. da vjeruju da

⁷Još u Staaromu Zaavjetu nalazimo:

Ako se bezbožnik odvraati od svih grieha ... i bude čuvao sve moje naredbe ... žiiivjet će i nee'će umrieti. ...

Ako se pravednik odvraati od svoje pravednosti i stane vršiti nepravdu ... umriet će. ... (Ez 18, 21-28).

⁸Ovi nⁱⁱ'su pripadali izabranoj dvanaestorici (Lk 24, 33-35). K tomu,

- Juuda se je objesio u peetak (Mt 27, 5);

- Toma nⁱⁱ'je vjerovao do drugoga ukazaanja - oosmoga daana (Iv 20, 24-27);

- **desetorici** se je ukaazao *prvoga daana uvečer* (Iv 20, 19).

⁹Mt 26, 18-19; Mk 14, 12-15; Lk 22, 10-13.

je taaj kruh Njegovo Tieleo i Krv. I zato im je, onakav kakvim su Ga paamtili, u tomu času izčezao s očiju. Uostalom, Oon će doskora kao takav izčeznuti s očiju svima i uziići k Otcu! I još nešto.

Neki govore da se pri svakom euharistijskom slaavlju vjerniici-sudioniici pridružuju onoj jedincatoj Pashalnoj Večeri (doslovno!), jer da za Boga vrieeme “ne postoji,, (tj. ne prolazi) pa se, u tomu smislu, sve “sbiiva istodobno”. Opet pogriješno! Naime, too bi povlaačilo da smrtnan čovjek, vrieemski i proostorno omeđen, (višeokratno) prielazi u “bezvrieemski i bezprostorni (nadvrieemski ili svevrieemski i nadproostorni) svieet” i vraća se natrag. Upravo obratno, Rieeč Božja se je utielovala - udobila i omeđila - da bi nas spaasila. I svaki put kad svećenik, *in persona Christi*, pri tomu činu zazove Duha Sveetoga, kruh i viino oživljuju u Tieleo i Krv Kristovu - u ovomu (tomu) “našemu” vrieemu i proostoru.

Što je, dakle, euharistijsko slaavlje (ili slavljeničko zahvaljivanje), tj. sveeta misa? Najprije, ono što sveeta misa ni'ije (a mnogi drže da jest!): Sveeta misa ni'je tek “ponaavljanje” ili spomen na Posljednju Večeru (a, pogotovo, ni'je “spomen na Isusovo blagovanje s griješnicima”!). Kad bi too bila, slavila bi se jedanput godišnje (o blagdanu *Pesahu*).

Za'mene je svaka sveeta misa vjerničko zahvalno, bezkrvno žrtveno i gostbeno slavljenje Trojedinoga Boga zbog uzkrsnuća Kristova, a u zajedničtvu s nevidljivom nebeskom Crkvom (i otaajstveno prisutnim **uzkrslim** Gospodinom) što ga (**neizostavno!**) predvodi Kristov svećenik djelujući u Kristovoj osobi, prigodom kojega od prinesenoga kruha i viina, na najotajstveniji i neprispodobiv naačin, po svećenikovoj euharistijskoj molitvi, snaagom i daarom Duha Sveetoga, dobiivamo te, ako smo doostojni (“oprani”!), i blagujemo ono **isto Tieleo i onu istu Krv** Jaganjca Božjega (s Njegove, za'naas, **dragovoljne i jedincate**, na Križu dovršene, **krvne žrtve!**) koje su jeli i pili Isusovi učeniici (nooć prije Njegove smrti!) na Posljednoj Večeri. I too jest nerazkidiva poveznica s Posljednjom Večerom, a svaka sveeta misa je, prvenstveno, uz zahvalu Gospodinu na tomu spasonosnomu daaru, slavljenje Isusova **uzkrsnuća** kojim je obnovio (za naas!) život vječni¹⁰.

Smjelo bi se obćenitije i sažetije izkaazati: Sveeta misa je, po Božjoj volji, susret nebeske i zemaljske (putujuće) Crkve na kojemu ona zemaljska

¹⁰Neriedko se čuje (čak i s amboona ili oltaara) da “je Isus svojom smrću obnovio naš (darovao nama) život”. Takav “verbalni kontrast” zvuči vrlo “efektno”, ali je on zavodljivo pogrišan. Jer, Isus je svojom smrću kreenuo u konačni i odlučujući boj protiv *Zmije u Podzemlju* i njezina “najvećega daara” čovjeku - neizbježive tjelesne smrti. U tomu, straašnu i slaavnu, boju Isus je **pobieedio**, te Božjom snaagom Duha Sveetoga **uzkrsnuo** na svooj i na naš (buduć tjelesni) vječni život.

zahvalno slavi Božja milosrdna i spasonosna djela - od izgubljenoga Raja do Uzkrsnuća.

Ne'sbiiva se, dakle, za sveete mise, nama neshvatljivo vrieensko "preskaakanje" (čak ni duhovno!) u Isusovo zemaljsko doba niti nevidljiva proostorna "selitba" u dvoranu Posljednje Večere, nego se pod svakom sveetom misom, sada i ovdje, sbiiva otaajstvo po kojemu **možemo blagovati onu istu duhovnu hranu** (pa i tielesnu - Tieelo i Krv Kristovu - za život viečni u novomu tieelu, suobličenu uzkrslomu tieelu NJegovu!) koju su, u ono vrieeme i na onomu mjestu, blagovali apostooli.

¹¹Blaažena Djevica Marija - Suodkupiteljica (?)

Prie nekoliko daanaa slušao sam (i gledao na TV-i) gorljivo svjedočenje poznatoga filmskog glumca o mnogim Božjim milostima što ih je zadobio po zagovoru naše nebeske Maaške Marije. Nočas je emisija bila reprizirana i opet sam ju pratio. Svojim svjedočenjem je, koliko sam mogao razumjeti, duboki vjernik htio potaknuti sveetoga oćca, paapu Fraanja, da proglaasi dogmu o Blaaženoj Djevici Mariji kao Suodkupiteljici ljudskoga roda. Iako je bio naveo tek nekoliko argumenta za podkriepu svojega uvjerenja u Marijino suodkupiteljstvo, ponukao me je na dublje razmišljanje o ovomu mogućem otaajstvu naše vjere. Jasno je da je glavni razumski problem kako, u ovomu jedinstvenu i jedincatomu slučaju, definirati *suodkupiteljstvo*. Jer, nedostatna je ljudska riječ da bi mogla, makar i maglovito, izkaazati Božji odkupiteljski naaum (što nužno predhodi našem spaasenju). Predpostavljam da postoje zapiisana teološka razmišljanja na ovu teemu, ali ih ja naamjerno nii'sam htio traaziti ni čitati. Htio sam, naime, iznieti svoje samo razumsko ničim obterećeno razmišljanje s potajnom željom da ga koji vrstan teolog pročita i argumentiirano ili nadopuni ili opovrgne.

Prie svega, dakako, nužno je odrediti (definirati) potrebne pojmove (dostatno obćenito i jednoznačno, ali tek po ljudski, dakle, manjkavo!). Ne tvrdim da su sljedeće definicije posve korektne, ali neke bolje nii'sam uzpio domisliti, pa ću ih se ovdje pridržaavati.

Neka, dakle, bude ovako:

- **odkuupiti** (koga ili što) znači žrtvovati se i/ili plaatiti za nečije oslobođenje ili za povrat, odnosno, stjecanje vlasništva, reedom, a **odkupljenje** je glagolska imenica za dotičnu raadnju¹²;
- **odkupljenikom** naziivamo žiivo biće koje je izgubilo slobodu, a može ju ili želi ponovno zadobiti, ili otetu ili izgublenu stvaar koje ili što se odkupljuje, reedom;
- **odkupiteljom** naziivamo osobu koja koga ili što odkupljuje vraćajući mu slobodu ili vraćajući, odnosno, stječujući što pod svoje vlasništvo, reedom;

¹¹st(<)151120

¹²Nii'je moguće ljudskim riječima izkaazati puni smisao **Božjega odkupiteljskog djela**. Ja ga, u svojoj plitkosti, shvaćam kao **oslobođenje** od one posljedice Iztočnoga Grieha, kao i svakoga mojega grieha, koja se očituje (bi se očitovala) u nemogućnosti da (bez izravnoga Božjega poziva) pristupim milosrdnomu Oćcu moleći oproštenje.

Budući da Odkupljenje ne povlači spaasenje (nego ga tek omogućuje), što možemo zaključiti o Onomu koji je plaatio toliko visoku cieenu da nas i samo odkuupi?! Ništa drugo do li (po starozaavjetnu proroku te Ivanu apostolu): *Oon je saama njeežnost i milosrde; Boog je LJubav.*

- **odkupninom** nazivamo sve ono što odkupitelj žrtvuje ili daje da bi oslobodio ili vratio, odnosno, stekao odkupljenika;
- **suodkupiteljom** bismo, načelno, smjeli nazvati osobu koja
  - ili (a) odkupljuje, u podjednakoj mjeri kao i odkupitelj, istoga odkupljenika
  - ili (b) samo doprinosi u odkupnini za istoga odkupljenika.

Uvjeti (a) i (b) se, dakako, bitno razlikuju. Budući da se u slučaju (a) raadi, zapravo, o odkupiteljima, mi ćemo suodkupitelja/-stvo definirati **uvjetom (b)**. Izravna posljedica toga jest da suodkupitelj *ni*'je (ne može biti) odkupitelj.

U ovomu promišljanju će se navedeni pojmovi odnositi samo na osobe i na oslobođenje od posljedica njihovih grijeha (kao zaopriek da pristupe Bogu)

Pođimo reedom, pa najprije zamisetimo da nečisti duh, koji, dakako, jest osoba, ne može biti odkupljenik jer je svojim izborom, tj. svojevóljno (ne djelovanjem drugoga!), zanaviek i nepovratno odreedio vlastito stanje. Preostaje da odkupljenik može biti samo griješna ljudska osoba, dakle, griššan čovjek. Podrobnije, odkupljenici su svi griššni ljudi. Primienimo sada na'njih ostale definirane pojmove!

Prvo, već i saamim Iztočnim Grijehom ljudski je rood pao u *Zmijino robstvo* - zatočeničstvo što zapriečuje pristup Bogu i vodi prema vječnoj tlesnoj smrti. Drugo, po definiciji, obćenito, sliedi da odkupljenik ne može, bez pomoći ili sudjelovanja iine osobe, saam sebe odkupiti. Štoviše, jasno je i da odkupljenik ne može odkupiti drugoga odkupljenika. Treće, za odkupljenje, dakle, nuždna je i osoba koja *ni*'je odkupljenik. Samo neka (dopustivo i više) od takvih oso(o)ba može(-gu) postati odlupitelj(-ima). I napokon, četvrto, koje su too, dakle, sve moguće osobe što bi mogle postati odkupiteljima? Za naas, kršćane, odgovor je podpun, jasan i jednoznačan: Too su trii božanske osobe - Otac, Siin - Isus Krist, praavi Boog i praavi čovjek, i Duh Sveeti, odnosno, Trojedini Boog koji je sav i saam *BIITAK - JAA JESAM*, te Blažena Djevica Marija (jer je, vjerujemo, *Gratia Plena*¹³ i Bezgriješna). Da bismo, zaaključno, izpravno spoznali tko/kojii je/su od njih odkupitelj/-i i suodkupitelj/-i, nuždno je prije razmotriti odkupninu.

A odkupnina (*Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grieh svega svieeta!*) je utemeljena na podređenju čovječje i božanske volje Isusove onoj Oččevoj te, po tomu, Njegovo slobodno prihvaćanje teške muke i smrti - kao čovjeka¹⁴. Smjemo reći da je saam Gospodin naš, Isus Krist,

¹³Ne'usudujem se (ovdje!) latinski ablativ zamieniti hrvatskim genitivom!

¹⁴Uzkrsnuće valja odieeliti od odkupljenja. Ono je konačna Božja pobjeda nad vječnom Smrti - tamničarom grišnoga roda ljudskoga - i jamstvo odkupiteljske

opljeenivši svoje božanstvo, postao odkupnikom za naas. Sliedom toga, u skladu s definiranim pojmovima, odkupitelji su:

Boog Otac jer je za odkupljenike (da bi ih oslobodio od vječne smrti i vraatio pod svoje okrilje) žrtvovao svooga Siina,

Boog Siin jer je, radi odkupljenika, svoju volju slobodno podredio volji Oččevoj i žrtvovao svoje čovječtvo do smrti, i

Boog Duh Sveeti, jer je Boog jedan, Trojedini, i Siin je začet po Duhu Sveetomu.

Najkraće, dakle, naš odkupitelj jest Boog u Presvetom Trojstvu. I mii neprestance izpoviedamo da nas je *Isus svojom mukom i srcu odkupio*.

A Blažena Djevica Marija je, bez ikakve sumnje, podniela strašnu duševnu patnju zbog muke i smrti svooga Siina, ali nii'je tada okusila smrt. Ona bi (izravno po poolaznoj definiciji - uvjet (b) - i budući da je bezgrišno začeta) mogla biti naša suodkupiteljica jer je Isus Krist njezin Siin koji je, kao praavi čovjek, postao odkupnikom za naas grišnike. Je li ona i više od toga, tj. odnosi li se na njuu i uvjet (a) (čini mi se da se too želi dogmatizirati!) i je li bitno da too doznamo ili da u'too vjerujemo, držim da saamim ljudskim razumom spoznati ne'možemo¹⁵. Nu, nii'sam sklon tomu mišljenju. Dakle, ne naaglimo! Po ljudskoj logici, suodkupiteljstvo je "na korak do suspasiteljstva", a samo je jedan Spasitelj. Ono što sa sigurnošću smjemo tvrditi jest: Blažena Djevica Marija je izravna (neposredna) i dragovoljna **suradnica** Božja u Njegovu vječnu Naumu da spaasi pali ljudski rood. Stoga ju bez dvojbe, sbog traajnoga obilja njezinih milostnih darova, njezine utjehe i nebrojenih zagovoora, smjemo nazivati *suspasateljicom* naših duša, kao i svieeta uobće.

Na kraju, što više razmišljam o otajstvu našega odkupljenja, sve mi jasnijom postaje njegova nuždnost i onakva čudesna jedincatost.

---

svrhe - spaasjenja i vječnoga života u zajedničtvu s Gospodinom (posebice za one koji ne vidješe, a vjeruju).

¹⁵Vjerujemo da je Sveeta Marija: Bogorodica, vasda Djevica, mati Kristova; da je bez grieha začeta, da je na nebo uznesena, da je Kraljica nebeska i zemaljska; da je Gratia plena, da nam je daana za nebesku maačku, ... Je li, po Milosti, bila svieštena Oččeva vječnog odkupiteljskoog "nauma" kad je izustila *Fiat mihi!*, objavit će, bude li nama potrebno, ona saama. Ipak, čini mi se da bi oni što zagovaraju njezino suodkupiteljstvo mogli (uz bezgrišno začćeće, tj. da njuu nii'je trebalo odkupiti!) naači jače "aposteriorne" (uznesenje, kraljevska čaast na božanskomu prijestolju ...) teološke argumente od onih "apriornih" (pod Križom, mač "od booli" ...).

¹⁶Proopust za propast

(... *mišlju, riečju, djelom i proopustom.*)

... *Odlazite od'mene, prokleti, u oganj viečni ...! Jer: ogladnjeh, i ne dadoste mi jesti; ožednjeh, i ne dadoste mi piti; straanac bijah, i ne priimiste me; gool, i ne zaogrnušte me; bolestan i u tamnici, i ne pohodiste me.* (Mt; 25, 41-43)

Too je Suud za sve ljuude: kako za one koji (za) Spasitelja nii'su čuli, tako i za one koji su (za) NJega i Radostnu Vieest čuli, ali Mu nii'su istinski povjerovali. Budući da je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, na njegovu saavjest, bio vjernik ili ne'bio, iz duša mu djeluje Duh Sveeti. Ali ako Ga čovjek ne osluškuje ili Ga ne posluša, događa mu se ono na što Gospodin ukazuje.

A mnogi i dalje misle da će završni Pravdoriek biti: "... Jer: zaavidiste mi, te zlo i podlo snovaste ...; moje sveeto ime pogrdiste, te lagaste, klevetaste i obmanjivaste ...; daan mooj oskvrnuste, te ubijjaste, bludničiste, kraadoste i otimaste ..."

Ali, "kakvo čudo u glaavama našim", Gospodin utemeljuje i obrazlaaže konačnu presudu **samo na proopustima. Ne pija čak ni jesmo li vjerovali u NJega!** Po tomu, priimit će u baštinu *Kraaljevstvo* mnogi koji (i mojim proopustom!) za Krista nii'su ni čuli, a skrbili su za bližnjega svooga, dok će neki koji misle da Kristu vjeruju, pa i da Ga sliede, a nii'su Ga prepoznaavali u siromaahu, straancu, bolestnjiku ... čuti od NJega da ni Oon njjih ne poznaje.

Jer, u sebičnosti i sebeljublju svojemu, NJega i bližnjega svooga zanemarujemo i zaboravljamo. Griješimo i huulimo protiv Duha¹⁷, tj. **protiv LJubavi** - zajedništva s Otcem i Siinom, koji prebija u'nama - i Istine. A kaazano nam je da će se svaki grieh, **osim protiv Duha**, moći čovjeku oprostiti, a onaj protiv Duha ne'će - ni na ovomu ni u budućemu svieetu. I apostol Pavao nas opominje: "Kad bih (sve) ..., a ljubavi ne'bih imao, ništa mi ne'bi koristilo."

I, kao jasan i nedvojben uzgredni zaaključak: Sve pobožnosti, svi karizmatski pokreti i susreti, pa i sveeti sakrameenti, samo su načini i nuždna milostna sredstva pomoću kojih vjernik treba uzpieti Boga ljubiti više od sebe, a čovjeka koliko i sebe. I tek tada i po tomu postaje mogućim izvršiti ono najvažnije: *bijah glaadan, i dadoste mi jesti; bijah žedan, i napojiste me; bijah puutnik, i priimiste me; bijah gool, i obuukoste me; bijah bolestan, i pohodiste me; bijah u tamnici, i dođoste k meni.*

¹⁶st251120

¹⁷Čuti i shvatiti istinu, a propuustiti ili ne htjeti ju sliediti - too je prvi grieh protiv Duha Sveetoga.

18 “Božićni duh”

Prie mnogo godina sam shvatio pa sa zeebnjom očekiivao i, nažalost, dočekao da se i u Hrvatskoj počeo slaviti tzv. božićni duh (izvorno: “duh (od) Božića”). Predhode mu, nužno, tzv. “adventska” sbiivanja po našim gradovima: poganski saajmovi, kojii s Došaašćem imaju toliko veze koliko i izmišljeni “Djed Mraz” s misom zoornicom.

Umjesto Isusa, naša protestantska braća očekuju tek sv. Nikolu, a i taaj nii’je onaj praavi (jer ne vjeruju u *občinstvo svih svetih!*), nego jest neki izmišljeni “djed (s letećim sobovima)” što dolazi sa Sjevernoga Poola.

Zaavodnik je, sa svojim poklonicima iz američkoga slikokaznog kruga, vješto obmaano najprie njihov, a onda i naš puuk da se Božić (i samo kao spomen na rođenje Isusovo) najbolje slavi bez Njega, čak ni ne spominjući Ga.

treba se samo osjetiti taaj “božićni duh”, i too na’vrieme, koji je (gle čuda!) toliko tvaaran da tvarniji ne’može biti: triešteća glasba, trepereće žaruljice, šareni balooni, narešena stabaalca, pokretni štandovi, kobasice i kuhano viino, saonice i sobovi, dariivanje “jaa tebi - tii meni” ... Svega ima, samo Boga-Božića nigdje!

Onima što izčekuju Gospodinov *slavni dolazak* i istinski se raduju nadolazećemu *otajnom rođendanu* Njegovu, takvo “(prie)božićno slavljenje” postaje teeško podnosivom pokorom.

A pastiri i teolozi, prepuni “političke korektnosti” i bratske snošljivosti, o tomu šuute. Poneki i sudjeluju u tooj zlorabi silazaka utielovljenoga Boga među ljude!

Nitko da hraabro uzstane i kaže: Ne! Vaše slavljenje “božićnoga duha” bez novorođenoga Bogočovjeka i bez buudnosti za Njegov drugi dolazak jest laaž i obmana, pa i svetogrđe. Prestanite zlorabiti Božić i sveeto vrieme što mu predhodi!

Mi, kršćani, u Došaašću se posebno pripremamo za *slavni dolazak* Siina Čovječjega razmaatrajući i sve ono što predhodi Njegovu prvomu silazku, dok u Božiću radostno i doostojno slavimo Njegovo vidljivo očovčeenje: rođenje žiive UTIELOVLJENE Božje Rieći (po Duhu Svetomu ZACETE i od Djevice Marije ROĐENE).

Oon je, evo, napokon, *Emanu-El - radi naas i radi našega spaasnja!*

Zar ćete čekati da *kamenje progovori?! I da ono umjesto vaas zagrmi: Dosta tee zlorabe! Dosta više izpraznoga zaavodničkog blieštavila i hinjena veselja bez radosti u’srdcu!* **Božićnii’je što - Božić jest**

TKO. I dok NJega, Dietiča, ne udomimo u srđcu i uumu, slavljenje NJegova rođendana je pomodarska izpraznost.

Napokon, Gospodin nas uči i mii znaamo da je svako tieelo slabo i da, po sebi, ne vriedi mnogo. Ali, pored izkre životne što ju sve stvorenje nosi, samo tieelo čovječje jest i hraam Duha Sveetoga i po tomu je dragocieno i sveeto.

A vjera nas uči da *duh smrti ne poznaje!* Pa, dakle, i u Uzkršu slavimo *Siina ČOVJEČJEGA zauviek od mrtvih uzstaloga*, tj. slavimo i (*truuleži nepodložno*) OŽIIVLJENO (po Duhu Sveetomu) TIEELO, koje više ne umire, i koje je jaamac za oživljenje i suobličenje naših (truuleži podložnih) smrtnih tielesa Tieelu NJegovu.

P.S. (na Božić, A.D. 2023.) U nekoliko proteklih godina kod naas su, po jaavnim izviestiteljima, učestala uprizorenja tzv. živih jaslca. Kaazu: *Po uuzoru na sveetoga Fraanja* (od prije osam stoljeeća). Ali prešućuju ili neznaju da su Fraanjove “žive jaslice” tvorili štalica, jasje, vol, magarac, Fraanjo i **Isus u presveetoj hostiji**. Dakako, i andeoski koori, jer je ondje pritom bila slavljena sveeta misa! *Sapienti sat!*

Tuu Fraanjovu po(r)uku bi, još više, trebali shvatiti i prihvatiti svi uprizoritelji crkvenih jaslca: Neema božićnih jaslca u crkvi bez živoga Božića - Isusa u njima! Umjesto na razgledavanje crkvenih jaslca i na diivljenje maštovitoj kazališnoj scenografiji “čarobne božićne baajke”, praavi vjernik dolazi **pokloniti se Božiću** - utielovljenoj i rođenoj Istini - te Mu, radostna i zahvalna srđca, kaazati svoje skrovite željee, predati Mu svoje strahove, paatnje i muku, a u skruušenu kajanju, i - svoje grieehe.

A naši rođendanski darovi za NJega su sve ono što smo tee godine djelotvornom ljuubavlju učinili za svoje bližnje (... što god učiniste jednemu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!).

Uzgređice, ni jednom kritičkom rečenicom ne želim se, pa i neću, osvrnuti na izprazne i gore nego stupidne (a veoma podmukle) krivotvorine (surogaate) za Sv. Nikolu (“Djed Mraz”) i Sv. Trii Kraalja (“Djed Božićnjak”).

I, napokon, držim da je Utielovljenje-Upućenje važnije od Rođenja, tj. da je (bi) Blagovieest-Navieštenje (trebala biti) svetkovina veća od Božića. Dakako, Crkva slavi i svetkuje Božić- Rođenje - od vriemeena kad nikomu ni padalo na pamet nii’je da posuunnja ili dvoji o životu i njegovoj sveetosti od saamoga začeeća. No, u današnje bezbožno i prosmrtno dooba, eto čedomorcima dodatnoga “argumenta” da je sve ono prije poroda manje važno ili dvojbena.

Preobražeenje, Učiteljstvo i Nezabludivost (Ovo je Siin mooj, LJubljeni! **NJega slušajte!**)

Nedavno, prebiravši Gooaspinu Krunicu s otaajstvima svietlostnim, odjednom mi je (na četvrtomu otaajstvu) siinulo, te posve jasnim i očitim postalo, **odakle izviru** i što znaače *Crkveno Učiteljstvo* i *paapina nezabludivost* (provoriek u vjerskim ili moralnim dvojabama koje bi mogle dovesti do zastranjenja i velikih podiela). Dakako da sam i prije u njuu vjerovao onako kako ju tumači i obrazlaaže Crkveno Učiteljstvo, ali sam staalno sluutio da bi vjeru u'too trebalo nadopuniti i podkrieepiti, pa čak, usudujem se reč, i zamieeniti znaanjem (utemeljenim na vjerovanju **izravno**j Božjoj objavi kao absolutnoj istini!). Drugim riečima, sluutio sam da moora postojati nešto, nama poznato ali prevideno, iz Isusova zemaljskoga života što bi bilo **čvrsto i neupitno polazište i uporište** za “*Dogmu o Nepogriešivosti*”. I, zaista, tomu tako jest! Krenimo reedom - od događaja pri kojemu nam je dano (objaavljeno) takvo polazište i uporište! Raadi se o *Preobražeenju Gospodinovu*. Isus sa sobom na goru vodi trojicu učeniika: Šimuna Petra, Jakova i Ivana (**trii** svjedooka, a **dvaa** brata mogu svjedočiti za Petra kojemu je Isus več/bio dao prvienstvo!; Mt 16, 13-19), preobrazuje se i razgovara s Mojsijem (Zaakon Božji - pa i s “reesama”, tj. dodaatcima i tumačenjima ljudskim) i Ilijom (Prooroci - glasniici Božji kojii opominju i vračaju narod sa stranputice na praavi puut). Boog Otac je dao Zaakon Mojsiju i slao Duha Sveetoga proorocima kad bi kraalj, svećenstvo ili narod zastraanili, tj. opetovano kršili NJegove zapovieedi. Prooroci (ne pismoznaanci!) su, dakle, bili *auktoritet* za izpravno tumačenje “Mojsijeva” Zaakona. A što se tada na gori, pri ovomu susretu “nebesnika” (iz Kraaljevstav Božjega!) i zemniika (kojii toga nii'su sviestni, tj. ne shvačaju too što vide!) doista sbijiva? Vrhovni Auktoritet - Boog Otac, jediini Auktor i Svestvoritelj - podiže glaas (pred svjedocima s neba i zemlje): *Ovo je Siin mooj, LJubljeni! **Slušajte ga!*** Dakle, nii'je više kao prije, tj. ni Mojsije (sada: pismoznaanci i farizeji) ni Prooroci (sada: starješine i glavaari svećenički) - nego, od sada nadalje, Siin Čovječji i Siin Božji (Preobražeenje!) jest Auktoritet: Učitelj i Tumač Božjih zapovieedi. Proslieediti nam nii'je teežko. Jer, što govori i čini Gospodin naš, Isus Krist?! Sjetimo se:

- *Tii si Petar, Stieena, i na tooj Stieeni sagraadit ču Crkvu svoju ...;*
- *Tebi ču dati ključeve (množina!) Kraaljevstva Nebeskoga, pa što god sveežeš na zemlji ..., a što god odrieešiš na zemlji ...*¹⁹;

¹⁹Pa i Isusove rieči (upuučene Petru kad je razmišljao i zaključivao “po ljudsku”): *Nosi se od mene, Sotono! ...* (zapravo: *Stani iza mene, Sotono!*

- *Vii me zovete Učiteljom i Gospodinom. Pravo velite jer too i jesam! Ako, dakle jaa - Gospodin i Učitelj - vama ...;*
 - ... *ako ne odem, Branitelj nee'će dooči k vama; ako pak odem, poslat ću ga k vama. A kad oon doođe, pokaazat će sviectu što je grieeh, što li pravednost ... upućivat će vas u svu istinu; jer nee'će govoriti saam od sebe, nego će govoriti što čuje ... ; ... jer će od mojega uzimati i naviesčivati vama. Sve što ima Otac, moje je ...;*
 - *Paasi govce moje! (Vodi i čuvaj sav naarod Božji!); Paasi jagaanjce moje! (Posebice skrbi o od Boga pozvanim osobama - Kristovu svećenstvu!);*
 - *Dana mi je sva vlaast na nebu i na zemlji! Poodite, dakle, i učinite mojim učenicima sve naarode ... i učelj ih čuvati sve što sam vam zapoviedio! I evo, jaa sam s vama u sve daane - do svršeetka sviecta!*

A što čine apostoli:

- *Onda se pomoliše: "Tii, Gospodine, poznavaoče svih srdaaca, pokaazi koga si od ove dvojice izabrao da priimi mjesto ...". (Dj 1, 23); I pošto se pomoliše, potreese se mjesto gdje bijahu sabrani i svi se napuniše Duha Sveetoga ... (Dj 4, 31);*
 - ... *Začuh glaas s neba koji mi govoraše: "Uzstaj Petre! Kolji i jedi!"... (Dj 11, 5-9);*
 - ... *A kad počeh govoriti, siide na njih Duh Sveeti kao ono na naas u početku. ... (Dj 11, 15-17);*
 - *Uto neki siidoše iz Judeje i počese učiti braću: "Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spaasiti." Kad između njih te Paavla i Barnabe nasta prepirka i razpra nemalena ... uzidu u Jeruzalem k apostolima ... Nakon duge razpre uzstade Petar i reče im: ... Kad oni uslutješe, progovori i Jakov: ... Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključe ... (Dj 15, 1-2, 5-11, 13-21, 22-29)*

I na kraju, vrlo sažeto: Tko vjeruje u Isusa i prihvaća NJegov nauku u cielosti, nužno dolazi do zaaključka, tj. odkriiva, da paapina konačna rieč u i o vjerskoj ili moralnoj dvojbi **nii'**je samo deklarativna - obznanjujuća i prosvjetljujuća - nego, štoviše, i kreativna, tj. stvarajuća i čineća. Priizemnim izričajem, primjerice (hipotetički!), da Blažena Djevica Marija **nii'**je bila, po našem vremenu, odavno dušom i tieelom uznesena na nebo, too bi se sbiilo onoga časa kad je paapa Pio XII. (g.G. 1950.) proglaasio dogmu o njezinu uznesenju. Mooramo, dakle, shvatiti i prihvatiti da **dogma** Katoličke vjere (i nauka) **nii'**je tek konačno **mišljenje** (pogledinoga paape), **vec'je objava** i potvrda nepromienjive **Božje istine** (izkaazane, dakako, jedva približnim ljudskim riečima!).

tj. "Božje je izpred svega!"), jaamče nam da će Oon s Duhom Sveetim stalno bdjeti da Petar i NJegova Crkva ne zabluude.

²⁰Isusova “braća” i “sestre”

(*Ženo! Evo ti sina! ... Evo ti majke!
I od toga časa uze ju učenik k sebi.*)

Ima ona pučka: *Što se babi htilo too joj se i snilo.* Pala mi je na pamet odgledavši (neki daan²¹ na HTV2 - na njezinu sramotu) tek maali dio od (američke?) nizanke o zemaljskomu životu našega Gospodina, Isusa Krista. Koliko mogu zastraaniti oni koji Mariju, mater Isusovu, odbijaju priznati Blaženom Djevicom, pokaazali su mi odgovori i “mudrovanja” nekolicine, što mužkih - što ženskih, sveučilištnih profesora i (protestantskih²²) teologa. Radi priivida široke objektivnosti, ugraadili su i po koji komentar od nekih katoličkih (po odjeđ!) svećenika (teologa?), ali samo o pitanjima što s glavnom temom neemaju sveze.

Da bi sbunili Goospine štovatelje, kao i one sveetoga Josipa, a zapravo, da bi “opravdali” (obrazložili) svoju nevjeru i prikrili oholost, govorili su (predmnievali, a neki i tvrdili) i ovo:

- prvi, da je Josip (bez sveeti!) bio udovac s četvoro-petoro djetce i da je, oženivši Mariju, sve njih okupio u novu obitelj;
- drugi, da je Marija (bez blažena, a kamo li djevice!), poslie Isusa, rodila Josipu još nekoliko djetce;
- prvi i drugi, da se Isus (bez Gospodin!) nii’je dobro slaagao s braćom i sestrama;
- da su braća (posebice imenuju, čini mi se, Šimuna i Jakova) bila zaavidna i ljubomorna na Isusa;
- da je Marija stalno htjela nadzirati (“kontrolirati”) mladoga Isusa, pa i u njegovu javnomu djelovanju, ali da nii’je uzpieevala, te da je sbog toga, razočarana (“frustriirana”), patila.

A jedini “argument” (osim njihovih maštarija) za sve navedeno jest, po njima, kratki evanđeoski odlomak (Mt 12, 46-50; Mk 3, 31-35; Lk 8, 19-21) u kojemu Isus, na vieest da su **stigli mater i braća NJegova** i da Ga žele vidjeti - s NJim govoriti (a Oon je upravo poučavao naarod), jasno i glasno, upozoraavajući sve naazočne (i sve naas danas!), odgovara: *Majka moja, braća moja - oni su kojii rieč Božju slušaju i vrše.* Tomu u priilog možemo dodati Mt 13, 55-56; Mk 6, 3; (navode se četiri brata poimence, te sestre bez imeena) i Dj 1, 14.

²⁰st030421 - Velika Subota

²¹u Velikom Tjednu i u Godini Sv. Josipa - patrona Hrvatskoga naaroda i njegova Kraaljevstva /države!

²²Htio bih znati kako glaase Vjervovanja u nekima od brojni(ji)h protestantskih zajednica (denominacija).

Što se tiče “braće i sestara”, dosta je pročitati reedak (Iv 19, 25): *Uz križ su Isusov stajale mati njegov, zatim **sestra** njegove matere, Marija Kleofina, i Marija Magdalena.* Zar je Marija Kleofina bila praava sestra Blažene Djevice Marije, tj. zar su roditelji (Joakim i Ana) dvijema svojim (živućim!) kćerima nadjenuli isto ime?!

U svezi s tim, izpriповiedit ću vam osobno izkuustvo. Moja žena i ja vjenčasmо smo se podalje i bez znaanja naših roditelja. Malo poslie toga čina, najaavismo im naše dolazake. Kad smo stigli k njezinima, žena mi, predstavljajući pojedinačno bližu rodbinu reče: . . . , *a ovo ti je moja najdraža sestra Mirjana*, . . . Dok su se one grlile i jedna drugoj tepale *sestro-sestrice*, jaa u čudu blemuh: *Pa bila si mi rekla da imaš samo brata.* A ona će (kao da se too samo po sebi razumije): *Da, da, ali ova mi je od striica, a sad ćeš upoznati još jednu moju sestru i još jednoga brata.* Dakako, bili su “od striica” (a ne “rođeni” - od istih oćca i matere!) i prebivali u kući udaljenoj tridesetak metara od ženine. I ni’je nevažno napomeenuti da se je too sbiilo **1978. godine**, ljeti, u središnjoj Bosni.

A sad se vratimo spomenutim profesori(ca)ma i teolozi(ginja)ma! Da je njima do istine i Istine, paamtili bi Isusove rieči s križa što ih je uputio materi i ljuubljenomu ućeniku, i posebice, što je *od toga časa* učinio taaj ućenik. I jasnim bi im postalo da je Isus bio **jediinac** u matere, tada **udovice**. Ta zar bi (zamiетimo, slieedeći njihov “domišljaj”, tek ovo) mati koja “ima nekoliko odrastlih sinova i/ili posinaka” trebala, i too odmah, zaaštitu i skrbništvo izvan obitelji?! I zar bi takvu sramotu, među rodbinom i poznanicima, rođena braća (“njezina” diećca) sebi dopuustila?!

Dotičnim teolozima posvieštujem: Tko priznaje Isusa Krіsta (pa i samo kao povieštного čovjeka, a ne i kao božansku osobu), a pogotovo onaj tko Ga i istinski ljuubi, ne može omalovažavati ni prezirati, a kamo li vrieedati, NJegovu mater. Ali, kako prorokova starac Šimun, mać od booi probaada (i danas) dušu Marijinu *da se razodkriju naamisli mnogih srdaca*.

Napokon, zaaključno, moja naamjera ni’je da se vuucima omeeta ili kvaari, odnosno, popravlja zavijanje. Naprotiv, neka ih! Neka se čuju da znaamo kojii su, gdje su i koliko ih je oko’naas! Too nas drži buudnima. Jaa samo želim, budući da sam u djećačkoj dobi često čuuvao oovce, podsjetiti naše pastiire da se od svakog vućjeg zavijanja stado vrlo uznemiiri, pokadkad i prestraši, pa mu je baš tada nuždno poslati blaagi i smirujuć pastirov glaas - koji, naačelno, neema ništa protiv vukova. Dakle, *paasite oovce NJegove*, a za vućad - molimo u tišini!

²³Puut u podzemlje
(*Sva Istina u Rieči Jest.*)

Izkriivimo li rieeč ili joj svojevóljno zamienimo ma i jedno slovo, otvaramo vraata što vode na stranputicu. Ovdje tu, primjerice, pojasniti što nastuupa kad se hrvatski “u koliko? - u toliko.” izkriivi u ničiji(?) “ukoliko - utoliko!” (“ukoliko - utoliko!”) i njime zamieni izpravni “ako - onda!”. (A upravo too se sbiiva nama - ovdje i sada!) Čovjek koji usvoji tuu izkrivljenicu, s bilo kojega raazloga, najčešće nii’je sviečan da je upao u misaoni sustav s ovim značajkama:

- logičko razmišljanje i spoznaja se utemeljuju na tvaarnomu svieetu;
- večina određuje što je istina - “iztočni griech” demokracijske logike;
- količina postaje mjerom za vrijednost i kakvoću²⁴ - ”;
- Stvoritelj i stvaaranje, te Viečni Logos-Rieeč i Duh, za spoznaju su zanemarivi i kad se prepostavi da postoje;
- stožerne osobne krieposti: vjera, ufanje i ljubav su tjelesne (tvaarne, materijalne), a ne duhovne (bogoslovne), i svode se na vjerojatnost, naadanje (naadu, ali ne na onu blaženu) ili očekivanje te razmjenu, reedom²⁵;
- prihvaćena spoznajna počela i načela nii’su vjera, pa se činjenica izjednačuje s istinom (fundamentalna zabluda²⁶!).

Po njima se ljudska misao strmoglavljuje s nebeskih visina na zemlju, bez mogućnosti da se ikad više sama uzdigne. Preostaje joj tek jednosmjerni i nepovratni puut u podzemlje - pa bilo ono i svemirsko. Poslедиčno, svrha se srozava na cilj, a cilj se zamienjuje sredstvom.

²³st220521 - subota “u žežijn” Duhova

²⁴Sjetimo se Šimuna Petra i Gospodina Isusa: *Do sedam puta? - Do sedamdeset puta sedam!* A nedavno sam doznao da je izmišljen način (“algoritam”) i za **mjerenje** (kvantitativno!) osobne i skupne ljudske sreće (zapravo, duševnoga zadovoljstva)!?

²⁵Da bi se ovo jasno razlučilo, potrebno je izvršno poznaavati Hrvatski jezik. Nužno je, dakle, poći od pripadnih glagola (najvažnijih od svih vrsta hrvatskih rieči!), a ovdje su too reedom: *očekivati (se)* - u svezi je s vjerojatnosti, *ngadati se* - u svezi je s trudom, ulaaganjem i izkuustvom, *ufati se* - u svezi je s daanom nepromienjivom rieči (Rieči!) i čvrstim bečanjem, te *uzdati se* - u svezi je s osobom (Bogom!).

²⁶Tako statistički podaači i vjerojatnostni račun izhode “činjenicama” (primjerice, da *svi jedemo saarmu, čim jedni jedu meeso, a drugi kupus!*), a ove se, poslедиčno (jer neena razlučujućega duhovnog korektiva!), smaatraju istinama. Pa ni fenomenei što ih polučuje kvantna fizika ne djeluju na njihovo *dolaženje k sebi* - osvieštenje da istina po vjeri i iz vjere izvire!

Nikad nemojmo zaboraviti da je I(i)stina u Rieči, a spoznaje se po Duhu, dok je činjenica u tvaari, a odkriiva se po tieelu!

(Tako je tjelesno zdravlje postalo modernim “božanstvom”, a liečnici - “svećenstvom”!) Nadalje, više se ne govori što “da” se učini, nego se too zamjenjuje izpraznim “kako” (bi) - bez i trunke od načina. (Poomno preslušajte bilo koje službene i lektoriirane hrvatske raadijske ili TV-viesti!) “Što” je vješto skriveno (ne’kaže se “da bi(smo)...”), tj. cilj i/ili svrha su već određeni (bez naše privole), a nude nam se samo izprazni “demokratki” načini (“kako”) za ostvarenje onoga podmetnutog “što”. Primjerice, skoro redovito se čuju izjave poput “Poduzimaju se mjere kako bi vam se pomoglo.”, a da se prije toga nii’je točno ustanovilo ni dogovorilo što zaista stvara teškoću, tj. ono najvažnije što treba učiniti. Ili, još očitije, “Ovdje smo kako bismo vam ...”. Dakle, ne’znaju(-mo) (za)što, tj. nema “sbog” (razlog, uzrok) ni “da” (cilj) ni “radi” (svrha), nego odmah (gle učinkovitosti!) - “kako” (izprazan način)!. A najbolji primjer onoga što znači “kako” bez “što” pokazuje čovjek koji kupuje i pribavlja vriedan zanaatski alat, a ne želi ili nii’je sposoban dotični zanaat izučiti. (Tako danas mnogi na sve strane trče za bogatstvom što će ih unesreciti; premnogi, zdravlja radi, “previiraju” svakojake bolesti, a propuštaju živjeti; neki “studijiraju” *komunkologiju*, a nemaju što reći; neki pak “usavršavaju” *kreativno pisanje*, a glave im ostaju prazne; ...)

Tieek razmatrajuće degradacije se može sažeti ovako: Čim ljudska oholost svede mudrost i istinu (zašto?) na znanost i činjenice (kako?), srozaavanje na “statistiku” (koliko?) je neminovno!

Najkobnije od svega jest too da takav misaoni sustav ne sadrži ni prihvaća, zapravo, posve odbacuje vjeru u išta transcendentno. Naime, ako je *tko* ili *što* nadnaravan(-no) ili onostran(-no), onda je vjera u njega ili u too bezuvjetno prihvaćanje, pa *kako* ne’igru nikakvu ulogu. No budući da sustav (za ovakav “problem”) nudi (i ima) samo *kako*, vjera u transcendentno se po njemu svodi (i izkušava) na ljudskomu razumu prihvatljivu mogućnost njezine provedbe ili postvarenja. I tada, “ma too nii’je moguće”, tj. “ne’vidim i ne’shvaćam način da tomu tako bude” povlači “ne’mogu u too vjerovati” po onda i “ne’vjerujem”. Zar nii’je paradoksalno da saam sustav ne dopušta jedini izprazan zaaključak (o vjerovanju): “Vjerujem, tj. prihvaćam istinitim (*što*), jer ne’mogu osmisliti ni shvatiti, pa ni dokazati (*kako* je too moguće).”?

Većina takvo jezično (i logičko!) “zaamračivanje” uobće ne zamjećuje I mnogi ga, nesviestni vrlo loših posljedica, nažalost, nekritički ili vrlo

olako prihvaćaju, čak i usvajaju²⁷. A jaako se varaju oni riedki koji, kad too zamiete, misle da se raadi tek o stilsko-jezično-semantičkoj figuuri ili o “jezičnoj ekonomičnosti” (“uštedi”) ili, možda, o naamjernu “raazlikovanju” od sličnoga jezika. Ne, ne! Too, doduuše, mogu biti izhitreni dodatni poticaji! No, zapravo, raadi se o podmuklo programiranoj krađi našega i vašega (stvaarnoga i određenoga) “što” uz njihovu varljivu naknadu pod viidom (možebitnoga i neodređenoga) “kako”.

A od mnogih iinih pogubnih posledica izdvajam što se sbiiva s poojmovima *prijateljstvo* i *ljubav* - pridržanim, po naaravi, **samo osobama**. Oni se u novije vrieme olako pridieljuju i životinjama, pa čak i stvaarima. Nii’je nevolja u tomu što čovjek voli (i) životinju. Naprotiv! Nu, nevolja i zlo je tomu što čovjek često životinjimu ovisnost, poslušnost i privrženost izjednačuje s ljubavi, a uzajamni odnos - s prijateljstvom. Hood ovom stranputicom i, posledično, duhovno i moralno posrtanje te paad, obično započinje pogriješnim odgojem u ranomu dietinjstvu kad se roditeljska **ljubav** očituje i (količinski) “ostvaari” u psiču, mačiču ili plišanu medvjediču.

---

²⁷Primjerice, u novije vrieme često čujemo izraz “jednako tako”, koji je ne samo pogrišan nego i bezsmislen. Jer “jednak (-a, -o)” se može biti samo “komu /čemu”, pa bi izpravan izraz bio “jednako tomu”. No, ovdje se raadi o tomu da je govornik izrekao “jednako tako” misleći da to znači “isto tako”! Dakle, “isto” (kakvoću ili vriednost) sveo je i sroozao na “jednako” (količinu ili brojnost).

²⁸Naaum i Sudbina *ili* Volja i Znaanje

Čeesto čujem katoličke vjerniike da govore o Božjemu “naaumu (plaanu)” kao i o “sudbini” na čovjekovu životnomu puutu, odnosno, u društvenim sbiivanjima, a vjeroučitelji se na too ne obaziru. Držim da, teološki, ni jedan ni drugi poojam neema smiisla, tj. da oba protuslove osobinama što ih (po Vjerovanju) pridielujemo Bogu, a neke od njih i čovjeku kao NJegovu stvorenju, i koji je NJegova slava. Naime, prvo, Gospodin Boog je svemoguć, sveznajući i svevideći, a svemogućemu, sveznajućem i svevidećem, po definiciji, ne treba naaum (plaan) za bilo što. Jer, u protivnom, svaki bi naaum (plaan) - NJegova priprema za djelovanje - opovrgnuo da je Oon svemoguć, sveznajući i svevideći. Nadalje, drugo, pretpostavimo li da postoji Božji “naaum (plaan)”, implicite pretpostavljamo i da je Oon “uronjen” u vrieme, tj. da Boog **nii’je** *prie svih viekoova, niti u sve vieke viekoova* - protuslovlje.

Budući da poojam Božji “naaum (plaan)” povlači protuslovlje, valja dobro promisliti (ako je too čovjeku u ovom slučaju moguće!?) o čemu se raadi. Držim da je moguće i da je jedino izpravno reč: **Volja** Božja. Jer, taaj izraz je biblijski utemeljen i pokriiva praavi smiisao²⁹, a ne podlieže proostorno-vriemenskoj omeđenosti. Čovjeku, uronjenomu u proostor i vrieme, doista nii’je moguće shvatiti ni izkaazati viečnu i sveobuhvatnu Volju Oččevu drugačije od “plaana s mnoštvo^m projekata” što se ostvaruju (kadkad i mieenjaju) na Zemlji i u cieelomu svemiru. Da ne’budem prestrog prema onima koji se rado sluuze izrazom “Božji naaum”, predlažem da ga (jednoznačno!) prošire, zapravo suuze, da izraza-naaziva “viečni (Božji) Naaum”. U njemu neema protuslovlja, jer povlači jedincatost, viečnost i nepromienjivost, dakle, raadi se o bezvriemenskoj i svevriemenskoj volji Oččevoj.

Da je poojam “sudbina” bezsmislen, tj. teološki protuslovan, mnogo je lakše obrazložiti. Oon, naime, izravno protuslovi slobodnomu izboru, tj. od Boga nam darovanoj slobodnoj volji. Too što Boog **znaa** (za) svaku našu odluku i prie našega začeeća, nipošto i ni u čemu tuu odluku/izbor ne uvjetuje. Biblijski izričaji “da se izpuni Piismo” ili “po proročaanstvu” ne kazuju da se je sbog (več napiisana) Piisma ili proročaanstva baš too, tada i tako mooralo sbiivati i dogoditi, nego da Boog oduviek znaa što će se, i kada i kako, sbiivati i dogoditi. Nama se može **jedincatost** (u mnoštvu vrlo raazličitih mogućnosti) zemaljskoga životnoga puuta pojedine osobe ili društvenoga sbiivanja pričiniti kao neumitna “sudbina” ili kao izpunjeenje Božjega “naauma”,

²⁸st240621

²⁹*Evo dolazim, Gospodine, vršiti volju tvoju.
Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!*

ali je too zaista tek pričin koji je popratna posljedica naše omeđenosti i “zarobljenosti” u prostoru i (jednosmjernu) vremenu. (Pod ovo spada i ono *bijahu određeni* u Dj 13, 48.)

Izkušajmo sada naše razmatranje i razsuđivanje na, za ljudski uum, najsloženijemu poviestnom događaju (kao primjeru): Odkupljenjeju i spaasenju paloga čovječanstva. Kad bi se, ljudski gledano, raadilo o “Božjemu naumu”, taaj bi naum sadržavao dva dieela: “plaan A” (prihvatanje Radostne Viesti i spaasenje prieko obraćenja) i aletnativu - “plaan B” (odbacivanje Radostne Viesti i spaasenje prieko Odkupljenja). Too pred nas stavlja teežko i, dieelom, temeljno piitanje:

Je li Krist moorao (apriori) podnieti muku do smrti da bi nam omogućio spaasenje?

Naš (mooj) odgovor: Nii’je (nuždno) moorao (ta, položio je svooj život saam od sebe; Iv 10, 18). Jer, mii vjerujemo: Božja Rieeč, Očeva, po kojoj je sve stvoreno, utielovljena je po Duhu Svetomu, Životvorcu, i rođena od Marije Djevice kao praavi Boog i praavi čovjek - Isus Krist - radi naas i radi našega spaasjenja. Too je volja Očeva, i Isus Krist, Siin Božji (sputavši sebe prostorom i vremenom) i Siin Čovječji, došao je *vršiti volju Očevu*. A što je Isus činio? Navieštao je Kraaljevstvo nebesko (Kraaljevstvo Božje) pozivajuči ljuude na obraćenje za oproštenje grieha. I *prolazio je zemljom čineći dobro*. Too je, dakle, volja Očeva - da ljuudi spoznaju Onoga koga je Otac poslao i povjeruju Mu, te da se obraate i po Njemu spaase. Isus too pojašnjuje Nikodemu (Iv 3, 1-21): *... Uistinu, Boog je tako ljubio svieet te je dao svooga Siina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život viečni. ...* (A prie toga mu govori da je za ulazak u Kraaljevstvo Božje nuždno da se čovjek rodi nanovo, odosgor, iz Duha i vode.) Njemu, učenomu, Isus **ne** naviešta spaasenje **po svojoj muc i smrti**, nego po *rođenju nanovo*.

Ali, ne smetnimo s uma, postoji i darovana nam (slobodna) volja čovječja! (*Zašto tražite da me ubijete?* Iv 7, 19) Pa tako mnogi, posebice oni najučeniji i najodgovorniji, nii’ su prihvatili (spoznali) spaasenje po obraćenju i vjeri u Pomazaniika Božjega³⁰.

No, volja Očeva se je, ipak, izvršila, ali na drugi naačin: dragovoljnim predaanjem NJegova i Marijina Siina u *ruuke griešničke*, tj. kroz teežku muku i smrt - za naše odkupljenjeje i otvoren pristup (*I zaavjesa se hraamska razdrje po sredini /nadvoje/, odosgor dodolje*.) na pomirenje s Bogom, te tjelesno uzkrsnuće (pobjeda nad viečnom smrću - posrednoj (i konačno)j posledici od grieha!) - za (i naš tielesni) život viečni.

³⁰Poučno je, uz ovo, prisjetiti se Jone prooroka i obraćenih ninivljana, te Isusove prispodbe o vinogaraarima ubojicama (Mt 21, 33-46; Mk 12, 1.12; Lk 20, 9-19).

Too što su neki od starozaavjetnih prorooka, pa i saam Gospodin višektartno, navieestili da *će* se sbiti ono što se je, i onako kako se je sbilo, ne znaači da se je too i tako sbilo sbog njihovih proročaanstava³¹, nego da Boog znaa što *će* svaki čovjek u svakomu trenutku po svojoj slobodnoj volji odlučiti³²

Piitanje drugo (hipotetičko): Da su židovski pismoznaanci i glavaari svečenički i starješine spoznali Isusa kao Krista i Siina Božjega i prihvatili Radostnu Vieest, bi li, radi našega spaasjenja, Isus Krist ipak mooraao umrieti i uzkrsnuti?

Naš (mooj) odgovor: Ne znam i nii'je mi potrebno znati. Jer, i prikrivena želja za odgovorom na ovo piitanje nii'je ništa drugo do li duhovna oholost - grieeh koji je klića svakoga iinog grieeha. Spekuliirati o nadvladaavanju naše smrtnosti bez prolazka kroz smrt isto je što i zamiišljati (predpostaviti) čovjekov život bez i jednoga grieeha. Jer Boog nii'je stvorio čovjeka za smrtnost - ona je tek poosredna posliedica našega grieeha (kao i tielesna truulež!). No, ako su čak i oni bez grieeha (Gospodin naš Isus i NJegova maći Marija) prošli kroz smrtna vraata, što onda preostaje nama o tomu misliti i zaključiti?!

Napokon, dopuustit *ću* si, u straahu Božjemu, sljedeće razmišljanje: Boog je stvorio čovjeka za bezsmrtnost i upozorio ga na smrtnost - ako i čim prekrši danu zapovied. Čovjek je, zaveden *Laažcem i čovjekoubojicom od počeatka*, pao u Grieeh i postao smrtnikom, a po njemu i sve njegovo potomstvo jer je u Grieehu začeto. Da bi mu vraatio (i tielesnu) bezsmrtnost, Boog odabire Ženu (Novu Eevu, i oslobađu ju od Grieeha pri zač~~eću~~) u kojoj *će* se, po Duhu Sveetomu, utieloviti NJegov Siin, te se roditi i postati (i) praavim čovjekom.

Oon, poslušan Otcu, dragovoljnim uzimanjem ljudskih grieeha na'sebe, svoje (izvorno bezsmrtno!³³) tieelo čini smrtnim te postaje našim Odkupiteljom i odkupninom. Preuzimanje ljudskih grieeha, dakle, povlaači da Oon, kao Siin Čovječji, moora umrieti. Ali, Oon je i Siin Božji koji tada, s Otcem i Duhom, zauviek pobjeđuje tielesnu smrt i obnavlja život - uzkrsnu~~ćem~~ na život viečni.

³¹Raazlikujmo **proročaanstvo** (proročku rieeč) od **stvaralačke rieeči**! Ova druga je ili, u prvomu reedu, viečna Rieeč Božja **rodēna od Očca prie sviih viekova** (po kojoj je sve stvoreno) ili, drugotno, dogmatska rieeč Petrova i njegovih naasljednika (**izrečena** te napiisana).

³²... *Kaažem ti, Petre, nee'će se danas oglaasiti pieetao dok triput ne zataajiš da me poznaješ.* (Lk 22, 34). Zar je Petar zataajio Isusa da bi se obistinilo NJegovo prooročtvo?!

³³Sviestan sam izričaja "uzevši naše smrtno tieelo", ali i onoih da je "smrt došla po grieehu" i da je smrt "razdvojenost (odlazak) duše od tieela",

³⁴Vjera i znanost (*Nebesa slavu Božju kazuju.*)

Žaloste me mnogobrojne novodobne izjave i razpre o nekompatibilnosti, tj. međusobnoj “nesnošljivosti” ili nepovezanosti, vjere i znanosti. I ne samo sadržajem nego, više, preplitkim razmišljanjem i manjkavom logikom po kojima se izvode zaaključci, što pokazuje neukost ili nedozrijetlost, pa i nesposobnost, da se shvati širina i dubina ovoga pitanja. Htjeo bih da moje razmišljanje (u nastavku) bar malo razsvietli upravo nerazkidivu svezu vjere i znanosti. Jer, ako vjernik zanemari znanost, na puutu je prema mračnu praznovjeriju ili naasilnoj “fundamentalističkoj”³⁵ izključivosti i zadržtosti, a ako znanstvenik zanemari vjeru, srlja u moralno razsuulo ili u opasni³⁶ “fah-idiotizam”.

Tko čista srđca i uuma uporno i doosljedno traži celovitu istinu, spozna je da ju mora otkrivati razumom u ljubavi pomoću vjere i znanosti. Vjera i znanost, zajedno, utiru jedincati moguć puut do celovite istine. Za njih doista stoji slikoviti izkaz da *su dvie strane iste kovanice*. Štoviše, one su međuse tako i toliko izprepletene da jedna bez druge gube smisao, zapravo, ne mogu zasebno postojati. Činjenica da one jedna drugu često prešućuju ne utječe na navedenu temeljnu istinu. Too kako su i koliko vjera i znanost izprepletene i međuse prožete može izgledati kao unutarne protuslovlje, pa taaj priividni paradoks nuka mnoge na brzoplet zaaključak o nuždnosti njihova razdvajanja³⁷. Ali sprega postaje jasnijom čim se razluče “objekti i načini” njihovih razmaatranja. Vjera hoće proniknuti onostrano - idealno i abstraktno, a too čini tako da svoje “objekte” postvari i konkretizira (opredmeti, počovječi), koliko je moguće, no tiime stuupa na znanstveno područje. Drugim riečima, vjersko razmaatranje o abstraktnomu idealnom “objektu” u mnogomu ovisi o odabranomu konkretnom tvaarnom modelu. Znanost, pak, hoće dokučiti ovostrano - tvaarno i konkretno, ali too čini tako da svoje objekte idealizira i abstrahira (poobčuje), no tiime stuupa na vjersko područje. Drugim riečima, znanstveno razmaatranje o konkretnomu tvaarnomu objektu u mnogomu ovisi o odabranomu idealnom abstraktnomu modelu.

Sve započinje vjerom. Po njooj se stvara prostor za znanost i vjera ga otvara te prepuušta znanosti - razumskomu promišljanju,

³⁴st170721

³⁵Vjera se naviešta maćem i, gotovo redovito, fizički se uklanjaju oni koji ni pod prisilom ni su skloni da ju prihvate.

³⁶Ne razlikuju se glagoli *moći* i *smjeti* te neriedko brka *pravo* s *obvezom* (*dužnosti*). Posliedice toga su koobne i sveprisutne u novomu vieku.

³⁷Taa smišljena obmana počinje s tzv. Prosvietiteljstvom; razlozi su duboki, a ciljevi opaki i dalekosežni, no o'tomu ovdje nećemo razglaabati.

svrsishodnu djelovanju i logičkomu zaključivanju. A kad nam se prićini da je “daani proostor” dostatno i valjno iztraažen, vjera daa je nove smjernice i otvaara nove vidjike. Zaaključno, sve (*egzaktne*) znanosti počivaju na promišljenu promaatranju (varljivo!), pokusu (neponovljivo!), mjerenju (nikad točno!) i matematici (teorijski točna, praktično primienjena - približna!), a sva matematika stoji na stupovima od vjere (aksiomi - počelai). I svaki novi vjerski (znanstveni) izkorak oslanja se i na predhodnu znanstvenu (vjersku) spoznaju (istinu). Dakle, pravilano hood “lieeva-desna, lieeva-desna . . .” oovdje se svodi na “vjera-znanost, vjera-znanost . . .”, dok jednog čovjek hoditi ne’ može³⁸.

I uvijek budimo svieštni toga da vjeru karakteriziraju žudnja i potraga za istinom i da ona vodi k mudrosti i poniznosti. Znanost je, pak, usmjerena i zaokupljena potragom za činjenicama, a one, kad god se zanemari (vjerska) istina, hrane našu umišljenost i oholost. Najveća zaabluda (moguća, i namjerna obmana!) od Velikoga Zamračeenja (tzv. *Prosvietiteljstva*) do danas jest mišljenje, i uporno uvjeraavanje, da je otkrivanje i prikupljanje znanstvenih činjenica **isto** što i potraga za istinom. Dakle, da je (po njima) vjera suvišna, pače i štetna za znanost. No, svaka činjenica (*factum*) je tek blieedi i promienjivi, ponekad i varljivi, odbliesak nepromienjive istine (*veritas*).

I neka bude posve jasno: Čovjek, zbog svoje umne omeđenosti, ne’ može (do)znati ni shvatiti (cielovitu) istinu. Istina nadvisuje čovjeka - veća je od njega! Čovjek ju ili prihvaća (u njuu vjeruje) ili ju odbija. A ono što je čovjeku umom dostupno i razumom shvatljivo može biti tek činjenica. Napokon, ono što mnogi ne razumiu ili pogriešno shvaćaju: činjenici je svojstvena objektivnost, a istini subjektivnost. Too, po ljudskoj logici, doista “zvučni” paradoksalno! Ali, dok činjenicu može izkriiviti samo subjekt-osooba što ju naastoji otkriti, (sva) istina je nepromienjivo sadržana u jedincatoj sveobuhvatnoj Istini - Viećnoj Rieći (Loogosu).

P.S. U razmišljanju o vjeri i znanosti valjalo bi, povriemeno, promišljati i o umjetnosti, kao i njihovoj povezanosti, što smo u ovom kratkom razmaatranju izostavili. Ipak, najsazetije, znanost je otkrivanje dok je (praava) umjetnost i stvaaranje. Dakle, vjera je prvotna, a umjetnost drugotna. Za njima (jer pokušava shvatiti i razumjeti i umjetnost) dolazi znanost. Slično onomu da i kako stvorenje naastoji i pokušava spoznati i “izkaazati” (prvenstveno umjetnošću!) svooga Stvoritelja po (od NJega darovanoj mu) vjeri.

³⁸U Kršćanstvu - hodu za Sinom do Oćca u snazi od Duha Svetoga - taaj su puut zacrtali prvaaci: Petar (nepokolebljiva vjera) i Pavao (duboko teološko znanje). I dok Putujuća Crkva tako hodi, ne’ može zastraaniti!

³⁹O našoj tzv. lakoj glasbi

Ne prelieeva se riba medom, niti se grožđe posipa solju! Jer takvim je “kombinacijama i inovacijama” mjesto na smetlištu. Ne spajaj, dakle, dobre stvaari u novu celinu-tvorenicu, ako tvorenica, kao celina, ne uzdiže vriednost svake saastojnice-saastavnice! Nu, odkako je (60-tih godiina XX. stoljeća) angloamerički “mas-kulturni” vaal zapljusnuo i našu obalu, nešto tomu slično počelo se je (koje desetljeće poslie) u’nas događati. A danas, u ovo vrieeme, too je redovita pojava. Najjasnije ju se vidi i čuje u tzv. *lakoj glasbi* (ništa manje u onoj što ju nazivaju *duhovnom* nego u onoj što ju nazivaju *zabavnom*): Na dani hrvatski tekst prikrpi se angloamerička glasbena teema ili se na odabranu angloameričku glasbenu teemu narine hrvatski tekst. Za onoga tko poznaje jezik i obdaren je s barem malo sluuha, praavo je mučenje takvo što slušati. Jer, naglasci su na pogješnim mjestima, kratki samoglasnici postaju dugima i obratno, glasbeni ritam i metrika protuslove onima jezičnim ... Pa tako čujemo “piva” kao “piiva”, “ljubav,” kao “ljubaav”, “volim te” kao “voliiim te-ee”, “na Jadranu: jugo, kiše” kao “na Jaadranu/Jadraanu jugo kiiše” i sl. (Na lošu artikulaaciju, pogriešnu dikciju te na glumatanje umjesto izvedbene sposobnost oovdje se nee’čemo osvrtati.) Ali se taa i takva “roba” ipak dobro prodaaje, pa se nameću dvaa jednostavna piitaanja: *Koji i kakav “materinski” jezik se uči u našim školama?* i *Jesu li Hrvati izgubili shuuh?* Odgovore znaamo - i vii i jaa..

A nama je odgovoriti na ono temeljno: Što uglasbljenu pjesmu čini valjanom i liepom?

(Obrat, tj. može li se i kako odabranomu glasbenom djelu ili barem teemi, pripisati rieč-tekst, mnogo je teže i zamršenije piitanje. Jer, u uzporedbi s govorom, glasba je “jezik višega reeda” - za premnoge i “straani jezik”!)

Najprije, svaki jezik (kao govor) u sebi nosi vlastitu “glasbu” koja se očituje u specifičnomu reedanju suglasnika i samoglasnika, njihovoj booji, ritmičkoj izmieni i “melodioznosti” te riečima što ih tvore i sročbi što oblikuje rečenice. Doista, dok slušamo velika klasična glasbena (instrumentalna) djela, često naslućujemo na kojemu jezičnom području su iznikla. Jer je jezik skrivena klica iz koje izraasta i razviija se glasba, a ona ga u mnogočemu po’občtuje i nadraasta. Čim se taa jedva čuujna niit prekine, glasba postaje “tonsko-notnom kombinatorikom”, tj. samoj sebi svrhom, i polaako se premeće u “slušnu neugodu” (ne samo za govornike dotičnoga jezika!).

---

³⁹st191021

Ne hoteć dublje ulaziti u ovu razčlanbu, vraatimo se postavljenomu piitanju i pokušajmo na'njega odgovoriti! Svaki pjesnik pokušava u svoju pjesmu pretočiti miisli i osjeća je što mu iz uuma i srđca naviru. I, ako uzpje, taa pjesma je njegov pjeev: sadržaj je zgusnut, jasan ili pun simbolicke, oblikovan ritmom i metrikom, netrivialnom rimom i još ponekom osobnom karakteristikom. Poslidično, u pjesnikovu pjeevu već je i glasbeni okviir probiijanje kojega "ubiiija" pjesmu. Stoga onaj koji pjesmu uglašbljuje treba izpravno osjetiti i čuti njezin pjeev, pa ga onda svojom glasbom uzdignuti do praavoga pjevanja. Pjesma i glasba trebaju se tako sljuubiti da proizilazeće pjevanje oplemeni i u svemu nadviisi pjesnikov pjeev i skladataeljevu glasbu.

Osim nekolicini pjesnika-pjevača, tzv. kantauktora, riedki su oni kojima too kod'naas uzpieeva. Pa nam laka glasba umjesto pjevanja uglavnom nudi, s jedne strane, ili "kavanske pjevaljke" ili histerične izlieve unutarnjega raztrojstva, a s druge strane, sladunjava i plitko kvazinaabožno "melodiono kazalištno" glumatanje što se, nažalost, prečesto samovoljno uvlaači i u liturgiju⁴⁰. Zabrinjavajuć pokazatelj jest sve već broj tekstova u kojima se, možda i nesviestno ili neuko, slobodna volja i ljuubav-agape (caritas) brka ili izjednačuju s nenadzirućim osjećajima i ljuubavi-erosom (amor).

K tomu još nešto, najnovije, što sam nazvao "biberoovštinom": Sve se češće čuje (i nameće, skoro pa "forsiira"!) pubertetski nepodpuno mutiirami mužkli pjevački glaas. Držim da se too ne događa slučajno. Naprotiv, raadi se o poomno smišljenu dodaatku ("podkriepi") tzv. rodnoj ideologiji.

Doista, neema vasda valjane glasbe (pa biila ona i laka ili zaabavna) bez duboke skladataeljeve duhoovnosti!

⁴⁰Vidim (čujem) da se u pobožnost Klanjanja pred Presveetim sve češće, tiekom meditaacije i predmoliteljeva razmaatranja, uvodi tiha sladunjava glasbena "pozadinska pratnja". Na piitanje "Čemu too (za mene - smučivanje)?", rekoše mi: Ovo je Klanjanje uz (s) animacijom (-om). Budući da animirati znači udahnuti dušu (za mnoge i oživjeti, a za neke čak i zabaviti - da komu ne'bude dosadno!), piitao sam ih: "Pa tko je, po vama, oovdje (bio) 'mrtav' (da ste ga vii sviirkom oživljavali) ili se dosadivao (pa ste ga zabavljali)? Vii, jaa (mii) ili, ne'daj Bože!, Isus u Presveetomu Oltarskom Sakramentu?!" Još mi nii'su odgovorili. A, kako čujem, Klanjanje s animacijom se nastavlja. Ne dvojim o njihovim dobrim namjerama, ali bez Božje pomoći - prosvietljeenja od Duha Sveetoga - mii ne'možemo znati što je dobro. I svaki put kad, bez nadahnuća Božjega, tvrdimo ili raadimo nešto misleći da je dobro, mii srljamo u naapast da ponovimo grieh naših praroditeelja. Zar nii'je Šimun-Petar imao dobru (najbolju!) namjeru rekavši: Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, too se Tebi ne'smje dogoditi!/? Ne trieba navoditi Isusov odgovor - svi znaamo kako je imenovao promicatelja ove najbolje namjere.

41Posljednji “aneks” Staaromu Zaavjetu/Saavezu⁴²

Po odnosu s Bogom Otcem, ljudski rood tvore naarod židovski i svi ostali naarodi skupa. Od Abrama-Abrahama i danoga mu obećanja, preko Izaka i Jakova-Israela i njegovih sinova, Židovi su od Boga naarod Izabrani. Njima se prvuma objavljuje i daaje obećanje. No, već od početka, od praotca Abrahama, odkrivamo da Boog “računa” i na druge naarode, koji Ga trebaju spoznati i k Njemu doođ prieko Izabranoga Naaroda. Izvevši Židove iz Egipta, Boog po Mojsiju produbljuje svoj odnos s Izabranim Naarodom i podiže ga na razinu piisana “međusobna Ugovora” - *Deset Zapoviiedi*. Njihova sprovedba, praktična primjena i normiiranje vode do *Knjige o Saavezu i Levitskoga zaakonika*. Kroz dugu poviest se razradba nastavlja i proširuje, ali sa sve više *predaje i uredaba ljudskih*, a sve dalje od duha zapoviiedi Božjih (Mt 15 i 23; Mk 7 i 12; Lk 20; Iv 7, 22-24). Tieekom vremenena polaako blicedi spoznaja o pravednosti po vjeri u Božju ljubav, milosrđe i proviidnost, a zamienjuje ju tašta pravednost po vršenju zaakonskih odredaba. **Vjeru** (u milosrdnoga Boga) **je zamieenio** (piisani) **“Ugovor”** (s NJiim) na kojemu utemeljuju ne samo NJegovu obstoojnost nego i (pre)**poznaavanje**. Pa ipak, sve dodaatke početnomu “Ugovoru” Boog prihvaća, jer su auktorizirani - propiisalo ih je židovsko učiteljstvo počevši od Mojsija i Arona pa nadalje. Too i Isus potvrđuje (Mt 5, 17-19): *Ne mislite da sam došao ukinuti Zaakon ili prooroke. ... Ali i dopunja* (Mt 5, 20): *... ne”bude li vaša pravednost veću od pravednosti u farizeja i pismoznaanaca, ne, nee’ćete uući u kraaljevstvo nebesko. A tuu veću pravednost Isus jasno određuje i iztiče u Mt 5, 21-48, Mt 6, Mt 7 te u Mt 19, 1-9 i 16-30 (Mk 10, 17-31; Lk 18, 18-30). Jer izvršavanje samo “ugovornih obveza” ne jamči spaasenje. Da bi se pravilno shvatili smiisao i odnosi u pravednosti po Zakonu i pravednosti Božjoj, kao i oni između Zaakona i Vjere, trebaju se vrlo poomno proučiti i Pavlove poslanice Rimljanima i Galaaćanima.*

Oovdje nee’ćemo u too dalje ulaziti. Želimo tek upozoriti da i vrstno poznaavanje celovita Piisma nii’je dostatno za (pre)poznaavanje Onoga kojega Piismo najavljuje. Za too je potrebna vjera, a ona je daar Božji koji se uznositošću lako izgubi! Buduć da su se oslaanjali samo na “Ugovor” i svoju pamet, farizeji, pismoznaanci i glavaari svećenički nii’su prepoznali obećanoga Mesiju. Isus im dozivlje u’pamet i pojasnjuje *svjedočaanstva* (Iv 5, 30-47), ali nii’je im (osim Nikodemu i Josipu iz Arimateje) oči otvorilo ni ono (Iv 10, 38) : *... sve ako meni i ne vjerujete, djelima vjerujte ... I tako, svojima doođe i njegovi Ga ne*

⁴¹st251021

⁴²S Božje “straane” - Zaavjet (bolje: Daar), a s one ljudske - Saavez (“Ugovor”).

priimiše. Tek stado maalo ostade uz NJega koje je, ipak, snaagom Duha Sveetoga pronielo Radostnu Vieest diiljem ondašnjega svieta.

Sve ovo bijaše uvod u i za ono najavljeno naaslovom. Dakle, Boog - Viečna Rieeč po kojoj je sve stvoreno - se je utielovio i rodio *radi naas i radi našega spaasenja*. Navieštao je Kraaljevstvo Božje/Nebesko i poziiivao na *obračeenje za oprošteenje griecha*. Būdući da Mu NJegovi nii'su povjerovali te se obraatili, spaasenjsku misiiju (za sav ljudjski rood), umjesto obračeenjem svojega Izabranoga Naaroda, nastavio je "drugačije" (što je Boog oduviek znao pa i dopuustio da ju i neki od proorooka "vide"!) - našim *odkupljeenjem* iz robstva po Iztočnomu Grieehu - žrtvujući sebe: dragovoljno *se predavši u ruuke griešničke*, podnievši teežku muku i razapinjanje te prolivši svoju krv za naas. Ali je Izabrani Naarod, jer je bio pod daavno utanačenim "Ugovorpm", trebao ovu novinu-dodaatak prihvatiti!

A sad pogledajmo kako je veličanstvena Muudrost na čudesan i paradoksalno dramatičan naačin učinila da se njezinu Izabranomu Naarodu "aklamaacija vlastitoga prokletstva" preokrene u spasonosni blagoslov te ga ugraadila kao "Odkupiteljski aneks" Staaromu Saavezu (što ga oovdje naziivamo "Ugovorom").

1. Za Gospodinova Preobražeenja, Vrhovni Auktor prenie (pred svjedocima: nebeskim - Mojsijem i Ilijoma, i zemaljskim - Šimunom Petrom, Jakovom i Ivanom) "auktorsko ovlašteenje" s naučiteelja židovskih na Sjina (... *NJega slušajte!*);

2. Na Posliednjoj Večeri Isus kaaza: ... *Ova čaša novi je Saavez u mojoj krvi koja se za vas prolieva*⁴³ ...;

3. Predajuući (*njima na volju*) Isusa da se razapne na križu, Pilat prvo opru ruuke pa reče: *Nevin sam od krvi ove! Vii se pazite!*;

4. Izabrani Naarod priznaje svoje sudioničtvo i prihvaća njezine posledice: *Sav naarod na too odvraati: "Krv NJegova na'naas i na diețcu našu!"*.

I tako je Izabrani Naarod odbacujuć Mesiju (ali ne i obratno: *Otče, oprosti im! Ne'znaju što čine!*), istodobno, i ne'shvaćajuć podpuno što izjavljuje, prihvatio NJegovu prolivenu odkupiteljsku krv (i obistinio Ps 130/129, 8) te tiime ušao u Novi i Viečni Saavez s Bogom. Neposredni dokaz tomu jest razdrieće hraamske zavjese, tj. sada *otvorena pristupa* k Bogu za svakoga koji se želi s NJiim pomiiiriti i, sliedeći Krīsta, sebe spaasiti.

⁴³I stoga je nuždno da se staaalno obnavlja!? (*Ovo činite meni na spomen! Siin - utielovljena Rieeč Otčeva - je podpuna i savršena Tora, a njuu se može svjedočiti i vršiti samo u Sili Odosgor - pod vodstvom Duha Sveetoga.*)

44Što je i čemu dialog?

Dialog jest razgovor dviju ili više osoba ili skupina koje u istim nedoumicama traže zajednički prihvatljiva rješenja, odnosno, odgovore na ista pitanja. Bez zajedničke izkrene potrage za istinom i spremnosti da ju se bezuvjetno slegedi (kamo god vodila!), dialog je tek oholo i bezkorisno nadmudriivanje. (Odmah napominjemo da znanstveni razgovor nije dialog. Naime, premda deklarativno traži istinu, znanost je, zapravo, potraga za činjenicama⁴⁵, odnosno, njihovo otkrivanje.)

Nužno je poći od zajednički usvojenih pojmova i načela (privremeno “suspendirajući” neka od vlastitih) te time otvoriti i proširiti prostor za potragu. (Dialog u kojemu sudionici ostaju “unutar svojih dvorišta” ne može donieti ploda.) Za njezine izhode i zaključke se tada lako može preizpitati jesu li i koliko su kompatibilni sa svakim pojedinim sustavom, i o tomu se onda može razpravljati i unutar svakog sustava zasebno.

Pri svakog dialoga treba nadvladati dvije ne-male poteškoće: jezičnu (koja je objektivne naravi) i voljnu (koja je subjektivna - posve osobna ili pak skupna).

Što se jezika tiče, prvo, dialog između osoba ili skupina s različitim materinskim jezicima, treba se (načelno) voditi na “neutralnomu” jeziku. Drugo, nijedan ljudski jezik nije dostatno razvijen da problem o kojemu se razpravlja jednoznačno i točno pretoči u govor. Tim gore, poslije stanovita razvika, svaki jezik počinje degenerirati. Naime, koliko se, s jedne strane, obogaćuje leksik (“građevinski materijal”), s druge strane, gramatika i sintaksa (“građevinski projekt”) postaju sve siromašnijima i smjeraju k tzv. idiomatskom govoru što onemogućuje jednoznačnost, jer izričaji ovise (čak i) o (društvenomu) kontekstu⁴⁶. Stoga su, primjerice, starogrčki i latinski jezik kud i kamo bolji (prikladniji za sadašnje dialoge) od bilo kojega živućega jezika. (Leksik se razmjerno lako može nadopuniti!)

Još teže je nadvladati voljnu poteškoću. Ona, naime, pokazuje je li (slobodna) volja spremna podrediti se spoznatoj istini ili, obratno,

⁴⁴st020222 (Sviećnica - *Goospa Kandeloor!*)

⁴⁵Imenica *činjenica* ne izhodi od glagola *činiti* nego do povratnoga glagola *činiti se!* *Činjenica* ovisi o (promijenjivim!) okolnostima (uvjetima), pa je (i ona, načelno) promijenjiva, dok je *istina* stalna i nepromijenjiva (*vasda isto*).

⁴⁶Od Lucifera, Eeve i Adama, preko *Kuule Babilonske* pa kroz svu poviest, ponavlja se isto: Paad zbog oholosti. Doista, čim razvijena (dostatno izgrađena) **stvorena rieč** (vriemenita promisao - uum, logos) umisli da bi mogla dostići **Rođenu Rieč** (Viečnu Promisao - Uum, Logos), slegedi joj neumitna autodestrukcija (samorazgradnja iznutra).

odbacuje ili zanemaruje istinu čim ova protuslovi uvriježenim ili prihvaćenim stavovima. Posve je jasno da je dialog bezsmislen, ako svi što u njemu sudjeluju nji'su iz prvo~~navedenoga~~ razreda.

U ovo, "naše", doba, najučestaliji su tzv. međureligijski i ekumenski dialozi. I dobro je da ih ima. Nu, pitanje je, koliko oni udovoljuju pri~~navedenim~~ (početnim) dialožkim uvjetima! Stoga ne'čudi too što se oni, skoro redovito, svedu na braanjenje vlastitih stavova i polazišta na kojima dotične religije ili denomina~~acije~~ počivaju. Neema zaamietnih naznaaka o sumnji u celovitost ili potpunost vlastitoga sustava. O mogućoj pogriješnosti koje od "svojih istina" da i ne govorimo. A najčešći "argument" za pobijanje oponentovih stavova, čak i polazišta, jest neki daavno počinjen grieh stanovite "vaažne" osobe iz "protivničkoga taabora". Raazmjerno riedki primjeri odbacivanja vlastitih (pogriješnih) stavova i prihvaćanja spoznate istine su, gotovo redovito, pojedinačni.

Zaaključno, izkren i dubok dialog, kako je oovdje zamišljen, nezabludivo vodi prema celovitoj Istini - Logosu i Rieeči po Duhu utielovljenoj u božanskoj osobi - Isusu Kristu⁴⁷. Njegovo Mistično Tielo jest Katolička Crkva, a Tielo (u određeno doba) spoznaje onoliko koliko (u'too doba) može nositi, odnosno, što i koliko mu Glaava tada dopuusti spoznati. No, bez ikakve sumnje, ljudska spoznaja o celovitoj Istini se neprestance proširuje i obogaćuje. Ali, na'žalost, premnogo nas je zaglaavilo u drugonavedenom razredu⁴⁸

Stoga, dialog tako suprotstvaljenih skupiina nee'će niti može voditi prema sbižavanju, a kamo li do jedinstva. Najviše što oon, takav, polučiti može jest bolje međusobno razumieevanje i, ponekad, veće uvažavanje. A to nji'je zanemarivo! Pa neka bude dialooga!

⁴⁷Trii Mudraca s Iztoka traazeći (i zajednički) te sliedeći Svietlo Istinsko dolaze do spoznaje tko je taaj novorođeni kralj (izkaazavši to poklonstvom i darovima)!

⁴⁸A kad Siin Čovječji ponovno dođe, hoće li naač vjere na zemlji?

⁴⁹Što je protestantizam?

Nekidaan sam na našoj dalekovidnici (u razgovoru sa strancima doseljenim u Hrvatsku?) čuo ovu izjavu mlaadoga Ukrajinca (po kontekstu - protestantskoga kršćanina): *Po doseljenju u Zagreb, tražio sam (protestantsku) crkvu koja meni odgovara.*

Njegova spontanost, prirodnost, neposrednost i izkrenost, dok je too izgovaarao (kao da se sve too samo po sebi podrazumjeva), potresle su me poput groma i otvorile mi oči: *Pa da, jaa ih pokušavam sve vrieeme shvatiti i razumjeti, i upravo too sam kod njih stalno gledao, ali i previđao, te učestalo slušao, ali i smatrao nevažnim!* Sada mi je kristalno jasno da je **klica** svekolike vjerske zaablude i, posliedično, sva žalostna tragika naše protestantske braće sažeta u navedenoj izjavi mlaadoga ukrajiinsko-hrvatskog protestanta.

Doista, Sola Scriptura, simbolička euharistija, nepoštiivanje Blaazene Djevice Marije, nieekanje Obćinstvo sviih sveetih i Čistilišta ... tek su kraajnje, ali i neminovne, teološke posliedice u potrazi za crkvom (Isusovom?!) koja “odgovaara” čovjeku. Zoorna potvrda tomu jesu deseetci tisuća postojećih raazličitih protestantskih crkava i denominaacija.

Jer, Gospodin je na Šimunu, Petru-Stieeni, odlučio izgraaditi svoju, jednu i jedinu, Crkvu. I nii’je učeniike piitao hoće li im i koliko ona odgovaarati, nego ju je, koji daan prie svojega uzašaašća uzstanovio povjerivši Petru: *Paasi oovce moje!* A učeniici-apostoli očitovali su ju sviyetu, po silazku Duha Sveetoga nad njih, na Pedesetnicu. Nijedan čovjek, osim Isusa, nii’je vlaastan uzstanoviti (“osnovati”) ikakvu crkvu koja bi se smjela nazvati Božjom, posebice, Isusovom ili Kristovom. Nama je samo naloženo da, propoviedajuć Radostnu Vieest i krsteć ljuude u ime Očca i Sijina i Duha Sveetoga, šiirimo Njegovu Crkvu po svemu sviyetu, a tek nekima je, i too pod posebnim uvjetima, dopušteno ili povjereno da Njegovu Crkvu vode i njoome ravnaju. Isusova, Kristova, Crkva je sveeta - po Njemu, ali i griešna - po nama. Pa ako se u njooj i namnoži grieeh, Crkvu se ne napuušta niti mienja za što drugo (poput staana ili odieela) nego ju se iznutra čisti kajanjem, skrovitim postom i pokorom, te popravlja i usavišuje međusobnom ljuubavlju i usrdnom molitvom za sve naas - griešnike!

Čeesto se zadiivim mnogim prtstantskim kršćanima sbog njihove predanosti i gorljivosti u vršenju onoga što su od Isusova nauka prihvatili. Po tomu bi se većina katoličkih vjernika trebala na’njih ugledati! Ali ono što su, od Radostne Vieesti, naša protestanska braća prihvatila nii’je ni približno njezina punina. Primjerice, zašto u protestantskoj

⁴⁹st250222

molitvenoj vjerničkoj praksi neema (obrednih) pobožnosti (u većini ni sveete mise!)? Zato što su pobožnosti, u svojoj biti, izpovijedanje osobne i zajedničke vjere u milostnu Božju pomoć i učinak Duha Svetoga po svetim sakramentima, a njihov su naša protestantska braća većinom ili odbacila ili im pridjelila tek simboličko značenje.

Uzgređice, napomenimo da M. Luther nije osporavao živoga Krista u Euharistiji, već su to učinili njegovi sledbenici, posebice J. Calvin, za čiju “teologiju” (zapravo, herezu!) smjemo reći da vjeru u Isusa Krista, Sina Božjega i Sina Čovječjega (ali Djevičina i jedinoga - pod?), svodi na razinu čovjekova shvaćanja, tj. razumljivosti, a ufanje - na naadu ili, čak, očekivanje. Posledično, u protetantizmu se ljubav nužno suzuje na tvorno dobročinstvo uz veoma iznimnu sućut.

Sažeto, protestantizam je od Isusova nauka prihvatio za istinu, tj. povjerovao (u) samo ono što čovjek može, barem delimice, razumski i “logički” obrazložiti. Sve što je dublje ili nama neshvatljivo, primjerice Euharistiju, protestantizam je odbacio. Pa ipak, najvažnije, nije toliko pogubno to što mu podosta od Rieči nedostaje do punine i celovitosti, nego ono što otvoreno nieće važnost, čak i istinitost, svega što je od Isusova nauka izostavio ili odbacio. Jer time, implicite, Gospodina našega proglašuje lažcem, te teško grieši protiv Duha Svetoga.

Najkraće, držim da je protestantizam “kršćanstvo svedeno na čovjekovu mjeru”, tj. “kršćanstvo suobličeno ovom svijetu”, bez žrtve i s posvemašnjom relativizacijom grieha i čovjekove griehnosti⁵⁰. (Destruktivno i retrogradno, sleduća razina bi bila: “Kršćanstvo je jedna od kulturnih tradicija”!).

A Gospodin opominje: *Ne suobličujte se ovom svijetu!*”, te učenicima pojasnjuje: *Vii ste u svijetu, ali niii' ste od (ovoga) svieeta.* I, napokon, *Što vama kažem, svima kažem: Bdiijte!*

⁵⁰A prvo što je, po svoemu uzkrsnuću, Isus povjerio i predao učenicima, bilo je: ovlaštenje da (u snazi Duha Svetoga!) smju ljudima odpuštati ili zadržavati počinjene grieha (Iv 20, 19-23).

⁵¹I više nego: pravedan, i muuž, i otac

O svetomu Josipu je rieč. I o tomu da mu se i kako mu se, sbog naših slabosti i skrupula, umanjuju krieposti. Naziivamo ga, najčešće, Josipom *pravednim* i *zaaručnikom* (kadkad tek *druugom*) Djevičinim (Marijinim) te *skrbnikom* Sveete Obiitelji. Ovdje želim posvieestiti (kroz samo trii navedena naaziva) koliko je oon više od toga.

1. Josip jest pravedan, ali i *više nego pravedan*:

Što znači *pravednost*, odnosno, *biti pravedan* (u starozaavjetnomu smiislu)? Too znači izvršavati sve obveze i držati se sviih propiisa proizišlih iz Saaveza (Jahvina s Izabranim Naarodom). Drugim riečima, živjeti u posvemašnju skladu s Božjim Zapovieedima i Zaakonom kao i svim ostalim (zapiisanim) uredbama praktične naaravi. A što je *veća pravednost* jasno nam kazuje Gospodin Isus (Mt 5 i 6; Lk 6, 20-37). Za pravednost su dostatni izvršenje i (propiisana) žrtva, a za veću pravednost nužno je (i) milosrđe. (*Milosrđe mi je milo, a ne žrtva.*) Da je Josip bio samo pravedan, bio bi prijaavio trudnu zaaručnicu svoju, Mariju, starješinstvu te tñime izložio njuu i dieete Isusa, u njezinoj utrobi, životnoj pogibelji⁵². Ali Josip jaako ljuubi svoju zaaručnicu Mariju pa ju, iako začeto dieete nii'je njegovo, ne želi izložiti ni *sramoti*, a kamo li pogibelji. Oon snuje da ju *potajice napuusti* te da tako ona ne'doođe pod udar zaakonskoga propisa o preljubu. I upravo sbog toga je sv. Josip više nego pravedan. A Boog ga tada nagrađuje i učvršćuje, po aandelu, objavom: *Josipe, sine Davidov, ne'boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju, jer što je u njoj začeto doista je od Duha Sveetoga...*

2. Josip jest (bio) zaaručnik, ali (poslie) i muuž Marijin:

I umro je kao muuž Marijin! I too **muuž** njezin **djevičanski**, jer Marija je biila i ostala *vasda djevica*. Nii'je prezahtjevno zaaručniku ili druugu održati djevičanski odnos s ljuubljenom djevojkom dok čeka ženitbu. Ali nastaviti tako i poslie ženitbe, muužu (a i ženi) itekako je teeško (Mt 19, 10-12). Jer, po (sveetoj) ženitbi, *dvoje njih će biti jedno tieelo* (Mk 10, 8). Marija je posebno odabrana i *gratia plena*, koja je svojim *Fiat mihi!* sav svooj život podreedila volji Otčevoj. A

⁵¹st220322

⁵²U jednoj od molitava sv. Josipu spominje se da je oon “izbavio dieete Isusa iz **najveće** životne pogibelji”. Superlativ podrazumieeva da su postojale najmanje trii takve pogibelji. Razmišljajuć i razpitujuć se, zakljuučio sam da je superlativ u toj molitvi tek “ukrasna figura” i da se misli na jednu (i za sastavljača) jedinu životnu pogibelji: onu od Heroda kad je naredio pokolj nevine betlehemske diečice. Ovdje posviešćujemo da, ipak, taa nii'je biila jedina ni prva.

mii posvieestimo sebi koliko je, u svojoj djevičanskoj ženitbenoj svezii s Marijom, i sv. Josip moora**o** biti *duhovno jaak!*

3. Josip jest skrbnik, ali i *otac u Sveetoj Obiitelji*:

Prvo, jasno je tko se i zašto naziiiva skrbnikom, odnosno, što je njegova obveza. Po tomu, sv. Josip je bio skrbnik svoje obiitelji. Drugo, nee'čemo šire obrazlaagati zašto o**č**instvo u starozaavjetnomu poimanju, tj. u ondašnjemu židovskom druužtvu (pa ni u staaromu Riimu, a ni u današnjemu svietu), nii'je nuždno (ili samo) biološki oodnos nego je, prvenstveno, zaakonska sveza. I saama Djevica Marija naziiiva svooga muuža Josipa o**č**cem Isusovim (Lk 2, 48): *Siinko, ... otac tvooj i jaa žalostni smo te traazili*. Varaju se i plitko razmiišljaju oni što tvrde da d**ij**o Isusova odgovora (Lk 2, 49): *... da mi je biti u onomu što je o**č**ca mo**j**ega?* protuslovi Josipovu o**č**instvu. A tako ni Jahvino pradaavno obečaanje Davidu: *Jaa ču njemu biti otac, i oon će meni biti siin*. Napokon, da sv. Josip, potomak u lozi Davidovoj, nii'je zaakoniti Isusov o**č**ac, Gospodin naš Isus Krist ne'bi bio niti bi se smio zvati *Siinom Davidovim*.

Tako je, dakle, Gospodin naš Isus Krist praavi Boog po Duhu Sveetomu, praavi čovjek (samo!) po Mariji Djevici, te Siin Davidov po Josipu pravednomu i Zaakonu Mojsijevu.

⁵³Jedincati pravosudni slučaj (sudski presedan) -
- raazlozi i posljedice

Zamislite ovakav događaj(!): U vrlo uređenu pravnomu sustavu (društvu), tužitelj privodi tuženika na suđenje iznoseći njegova kažnjiva djela. (Zanemarimo zasad jesu li doista počinjena ili su, možda, izmišljena i podmetnuta ili, pak, i niti su kažnjiva!) Nakon svjedočenja i kratke razprave, sudac uviđa da se radi o “montiranoj optužbi”, ali, ipak (osobnoga probijka radi), presuđuje u tužiteljovu korist. Izriče (tjelesnu) kaznu za tuženika, sada osuđenika, s tim da se posle njezina izvršenja osuđenika pusti na slobodu. Kazna se odmah izvršuje.

Ali kad već kažnjena osuđenika dovedu k sudcu da ga (po presudi) i formalno oslobodi, isti tužitelj pred istoga sudca ponovno iznosi istu tužbu protiv iste osobe - dotičnoga osuđenika. I sudac nastavlja, tj. “ponavlja” suđenje, kao da netom prije niti je o istomu sudio. Štoviše, ponovno osuđuje već izmrcvarena osuđenika (nanovo tuženika) - sada na najtežu kaznu.

Ako vam se čini da je, u po zakonima uređenu društvu, takvo suđenje nemoguće, tj. da je too tek izmišljena ili hipotetička “sudska priča”, varate se. Jer upravo too i tako se je sbilo prije skoro dvaa tisućljeća u pravno uuzono uređenu Rimskomu Caarstvu. Dakako, radi se o suđenju našem Gospodinu, Isusu Kristu, u gradu Jeruzalemu⁵⁴. Prisjetimo se provjere radi(!):

- tužitelj: Kajfa (tadašnji veliki svećenik), odnosno, židovsko Vieće;
  - tuženik: Isus iz Nazareta;
  - tužba: *Isus Nazarećanin je zločinac jer zavodi i buuni narod, braani daavati caru poorez i pravi se židovskim kraljom (i proglašuje se Sinom Božjim⁵⁵);*
  - zahtjev: *smrtna presuda;*
  - sudac: Poncije Pilat, rimski upravitelj u Judeji.
- Sve ostalo, predpostavljam, dobro vam je poznato⁵⁶. Pritom valja zamietiti da je židovsko Vieće osuđilo Isusa na smrt po (Mojsijevu)

⁵³Na Veliki Peetak, MMXXII.

⁵⁴Too što Isus ni'ije *rimski građanin* niti je relevantno, jer je Pilat rimski sudac i suudi po rimskomu pravu!

⁵⁵Što je nevažno za optužnicu po rimskomu pravu!

⁵⁶Neki tvrde da je Pilat samo jedanput presudio Isusu, tj. *predao Ga (njima na volju ili da se razapne)*, a da je bičevanje bilo (sastavni) prvi čin u izvršenju tee (kao i svake takve) smrtne presude. Obćenito, moguće je da takva praksa i jest bila uobičajena, ali u Isusovu slučaju tako NIJE bilo. Po Ivanovu izvješću (a oon je jedini evanđelist-očevjđac i svjedok sa suđenja!), nedvojbeno jest da su

Zaakon (jer se proglasio Siniom Božjim), ali Pilat ne'smje na tomu utemeljiti svoju presudu, tj. potvrditi takvu njihovu osudu, jer "inkriminirajući argument" nema uporište u rimskom pravu (zaakonu). Oon oba svoja pravorieeka (prvi je polučio bičevanje, a drugi i konačni - razapinjanje) utemeljuje na "zemaljskomu argumentu" (jer se pravio kraljem židovskim) iako je doznao (od saamoga Isusa) da Njegovo kraljevstvo ni'je od ovoga svijeta. Ovakav zaaključak nedvojbeno potvrđuju okrutno i ponižavajuće "krunjenje" (od vojnika-izvršitelja, odmah nakon bičevanja) i Pilatov naadpis na Isusovu križu (INRI).

Pilat je, dakako, pokušao služiti dvojici gospodara (pravdi i svojemu položaju ovisnom o odnosu s tužiteljkom), a saam je sebi "sveezao ruke" ubrojivši (i po njemu nevinoga) Isusa među zlikovce. Naime, kad je Baraba odabran te pušten, Pilat više ne'smje puustiti i Isusa, jer bi, u protivnom., **obojica bili oslobođeni**, a tñime bi prekršio pravilo. Stoga Pilat moora kazniti Isusa, ali, znajući da je nevin, presuđuje: *Kaznit ću ga, dakle, i puustiti.* (I dalje pokušava služiti dvojici gospodara! No poslie bičevanja i "krunjenja", puustanje bi ugrozilo njegovu karijeru, pa jedan gospodar odpada - i, zapravo, kreeće ponovno suuđenje.)

No, mene muči pitanje kako shvatiti te bolje (barem sebi) razsvietliti ovaj sudski presedan? Ima li oon dublji (teološki) smisao? Moje plitko razmišljanje seeže tek do Pilatova "opravdanja": *Nevin sam od krvi ove. Vii se pazite!*, i zastrašujućega, ali i odkupljujuća i spasonosna, jednoglasna odgovora: *Krv Njegova na'naas i na dietcu našu!*

Naime, premda je i samo jedna kaap drogovoljno prolivene krvi Kristove predragocjena i dostatna da odkuupi cieelo palo čovječanstvo, nužđno je bilo da Izabrani Naarod, jer se držao postojećega Saaveza s Bogom, prihvati ovu, po Isusu donesenu, Božju nadopunu - Odkupljenje. (Isus je, pred nebeskim i zemaljskim svjedocima, "ovlašteni Otčev zaastupnik": *Ovo je Sin mooj, Izabranik. Njega slušajte!*)

Ovdje pritom (gle paradoksa!) Boog dopuušta da (čak za naše odkupljenje!) mi - "zemaljsko kraljevstvo" - suudimo Kraljevstvu Nebeskom i osuđujemo njegova Kralja! Kakav li nas Suud čeka, ako se, poslie svega, ne skrušimo i priznamo da smo preoholi i naasilni otimaaci, prisvajaači izkrivljivaaci Božjega praava - Zaakona!?

I još nešto je u ovom suuđenju jedincato i u neskladu s pravom, pa too treba uočiti i iztaknuti. Isusu se suudi i osuđuje Ga se ne sbog nečega što je učinio ("A što je zlo učinio?"; "... ne nalazim na njemu nikakve krivice."), nego sbog toga tko, saam po sebi, Oon JEST.

---

izrečene dvie presude, jer je (i) **poslie** bičevanja (i "krunjenja"), Pilat naastojao Isusa "osloboditi", tj. *puustiti* Ga.

Židovsko Vieće Ga osuđuje na smrt jer (po njima, lažno!) potvrđuje da Oon j(J)est (i) Pomazanik-Mesija, a Pilat - na bičevanje i, poslie, na razapinjanje jer je (po njemu, samozvani) Kraalj židovski. Nii'je se, dakle, suudilo osobi sbog, možebitnih, počinjenih (protuzakonitih) djeela ili izrečenih kleveeta, nego sbog osobe saame - tko i kakva ona jest po svojoj naaravi.

A **smrtna presuda**, pa i saama **smrt!** Zašto? Prvo i najvažnije: *Sbog toga me ljubi Otac: što polažem život svooj da ga opet uzmem. Nitko mi ga (život) ne oduzima, nego jaa ga saam od sebe polažem* (za oovce svoje; Iv 10, 17-18) - too su rieči Gospodina našega, Dobroga Pastiira. Ipak, nemojmo smetnuti s uuma tko je konačnu presudu izrekao (zapravo, potvrdio i izvršio)! Ne pravovjerni Židovi (koji priznaju samo jednoga Boga na nebesima, ali i zahtievaju smrtnu kaznu, uz svoje "čiste ruke": *Nama nii'je dopušteno nikoga pogubiti*⁵⁷.) nego poganski Riimljanin (predstavnik ovoga svieeta!). A Siin Božji i Siin Čovječji se podvrgava smrtnoj presudi ne samo za naše odkupljeenje, nego i **uzkrsnuuća radi**. Da Krist nii'je umro i uzkrsnuo ne bi moglo biti podpunoga (cielovitoga) spaasjenja, pa bi NJegovo Utielovljenje bio "Božji promašaj".

Oon je Pashom kroz vlastitu smrt te svojim uzkrsnuućem svlaadao posliednjega i najljućeg neprijatelja - đavla - *Laažca i čovjekoubojicu od početka*, kojemu je jedini cilj da čovjek ne'bude ono za što je (i za koga) stvoren - *slava Božja*. Posliedično, da čovjek nikad ne uzmogne gledati Boga *liicem u liice*. Drugim riečima, da se nijedno tieelo čovječje ne suobliči tieelu Kristovu⁵⁸ (nerazpadljivu!), tj. da sav ljudski rood, počev od Adame i Eeve, bude podložan **viečnoj** tielesnoj smrti.

Ali, *uzkrsnu Isus, doista, da više nikada ne'umre!!!* A mii, sada i oovdje smrtnici, vjerujući i u naše uzkrsnuuće na život viečni: *Tvoju smrt, Gospodine, navieštamo, Tvoje uzkrsnuuće slavimo, Tvooj slaavni dolazak izčekujemo.*

⁵⁷Too je odgovor židovskoga Vieća na Pilatovu ponudu: *Uzmite ga vii i suudite mu po svoomu Zaakonu!* Dakle, Isusa je **na smrt** osuudilo židovsko Vieće (i nikoja Pilatova iina presuda nii'je im bila prihvatljiva!), a Pilat (ili Herod) im je bio neobhodan samo radi formalne potvrde i izvršeenje - što ga, dakako, ne oslobađa od sudačke krivice. K tomu, Pilatovo dopušteenje podrazumieva i izvršeenje. Zar nii'su (i bez pojedinačnoga upraviteljeva dopušteenje) Židovi saami osuđivali i kamenovali hulitelje i preljubnice?!

⁵⁸Taa jasno nam je kaazao: *Tko blaguje tieelo moje i pije krv moju, ima život vječni; i jaa ću ga uzkrisiti u posliednji daan.*

⁵⁹“Hrvatska Pravoslavna Crkva” (?)

Već neko vrijeme zamjećujem i pomalo pratim osvrte i naapise u kojima se neki pojedinci ili manje skupine zalaažu za priznaa(va)nje “Hrvatska pravoslavne crkve” (“HPC”). U svezi s tiim, odabir njihovih rieči ukazuje na svieštnost o ovisnosti, tj. da takvo što ne’može biti samodostatno.

Ali, čini mi se, da promicatelji (moguće vjerničke zajednice, predpostavljam, koja bi se tako zvaala) ni’su svieštni toga da (i kako i koliko) taa ovisnost seeže prieko ljudskoga obzorja. Dobio sam doojam da bi se njezina vaažnost, pa i zadaća, prvenstveno očitovala u djelatnosti koja bi bila protuteža podrivačkoj raboti Srbske Pravoslavne Crkve (SPC) u Hrvatskoj.

Činjenica jest da su pravoslavne crkve, obćenito, državno ustrojene, pa su tjiime dieelom i “državne političke organizacije”. Njihovi poglavari i starješine misle da je u tomu njihova dodatna snaaga, ali se, dakako, varaju. Jer, baš naprotiv, umjesto sveukupnim zajedničtvom Kristovih vjernika i cielovitošću Njegove Crkve, oni plode dielitbom i raazdorom. (*Po plodovima njihovim ćete ih prepoznati.*) U Hrvatskoj, primjerice, SPC je (od kraja devetnaestoga do kraja dvaadesetoga stoljeća) većinu (nesrbskih!) provoslavnih vjernika (Vlaaha, Morlaka . . .) “pretvorila u Srbe”, što je, u sprezi s osvajačkim državnim planovima i poohodima, vodilo i dovelo do poznatih tragičnih političkih posljedica - ponajviše za njih saame. (Uzgređice, čini mi se da SPC ni’je još došla k sebi jer, po svemu suudeći, nastavlja istom prietvornom političkom rabotom. I ne samo u Hrvatskoj!)

U ovomu razmišljanju želim argumentirano obrazložiti i svakomu posvieestiti da je čitav taaaj naaum (“projekt za HPC-u”) pogriešan, pače štetan, za hrvatski naarod, njegovu slogu i njegovu vjeru u Trojedinoga Boga. Evo, reedom:

1. Crkva je (samo) jedna, sveeta, katolička i apostolska - ona koju je, po danomu obećanju (. . . i na tooj stieeni sagraadit ću Crkvu svoju . . .), na Petru-Stieeni uzstanovio Isus Krist (*Paasi oovce moje! . . .*) i koja se je svieetu obznaanila i očitovala na Pedesetnicu, te od tada, vođena Duhom Sveetim (ponekad ne posve poslušna!) neprestance naviešta Radostnu Vieest o Kraaljevstvu Božjemu;
2. Boolan raazkol od prie skoro tisuću godina još je uvijek krvava rana na njoj - Mističnomu Tieelu Kristovu;

⁵⁹st240422

3. Naša pravoslavna braća nipošto nisu krivovjerci, već su se njihovi pastiri previše suobličili vlastodržcima u svojim državama i upregli znatan dio svojega poslanja u njihovu prolaznu svjetovnu moć;
  4. Nama je (bez obzira na riječi i djela s "druge strane") postojano moliti i raditi na međusobnu zbližavanju, i za ponovno jedinstvo Crkve Kristove, a ne naivno i plitko činiti "tuk na utuk";
  5. Hrvaati i svi naši državljani koji su pravoslavni vjernici neka, ljuubeći Boga i blišnjega, radoštno sudjeluju u *Iztočnoj Liturgiji*, bilo u pravoslavnim bilo u grkokatoličkim hramovima; ali neka se ne "naslađuju kalendarskom ili obrednom različitosti", nego, uočavajući istobitnost, mole za jedinstvo u različitosti⁶⁰;
  6. Nitko nije vlastan ustanoviti "Crkvu", koja bi bila Božja, osim Krista Spasitelja i, k tomu, NJemu, Bogu, za too ne treba ničije dopuštenje, a kamo li "prizna(va)nje" od ljudi;
  7. Svaka nova "crkva", ustanovljena i priznata od čovjeka, samo dieeli i razpršuje narod Božji, pa je time protubožja (... *bit će jedno stado, jedan pastir.*);
  8. Teško se grieeši kad se ostvarenje nečijega religijskoga političkog projekta prikazuje kao Bogu ugodno djelo ili, ne'daj Bože(!), čak podmeće kao NJegova sveeta volja;
  9. Svaki pravoslavni vjernik bi morao uvidjeti, shvatiti i prihvatiti da - njegov pastir (biskup - episkop) pokušava *služiti dvojici gospodara*: Kraaljevstvu Božjemu i "kraaljevstvu ljudskom" (državno-političkim interesima);
- Isus **nije** rekao (sviim) učenicima "**vama** će dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ...", **nego** (samo) Šimunu Petru: **Tebi** će dati ključeve *Kraaljevstva Nebeskoga*... ;
te, napokon, i da je
- (samo) Šimunu Petru rekao; *Paasi ovce moje!*
- Dakle, Gospodinova volja je da bude samo jedan **prvi pastir** (Namjestnik - NJemu **izravno** odgovoran!) među sviim pastirima NJegovim.

Napokon, valja voditi računa i o sljedećoj (praavnoj) činjenici: Hrvaati su, po svojem prvom priznatom vladaaru na ovim prostorima, daali zaavjet o vjernosti Crkvi Katoličkoj i rimskom biskupu, i još k tomu, po Hrvatskomu Državnom Saaboru (i neprekinutoj hrvatskoj držaavnosti) utekli su se Sv. Josipu kao svoomu nebeskom zagovorniku

⁶⁰Držim da hood do istinskoga jedinstva može i treba započeti po "prvomu obraćenju" - prihvaćanju zajedničkoga (točnoga) kalendara. Ne, too nije nevažna, trivijalnost! Jer uztrajanje na ovoj različitosti pokazuje tvrdokornost i neposluh Duhu Svetomu. Spoznati da je nešto pogriješno i doznati što je točno, a ostati živjeti i djelovati u pogriješci, grieh je (i) protiv Duha Svetoga.

(nijedno od toga dvooga nii'je dokinuto!). Posljedično, **svaki vjerski pastir** (pa i nekršćanski!), koji je **hrvatski državljanin u Hrvatskoj**, dužan je podreediti se **primaatu** riimskoga biskupa - paape - u vjerskoj i moralnoj prosudbi. U protivnom, krši zaavjet (obećanje), čini grieh i jaavno sramotii hrvastki naarod u celini kao i njegovu državu.

Držim da bi prihvaćanje hrvatskoga poviestnoga praavnog naaslieda moralo biti jedan od uvjeta za dobiivanje hrvatskoga državljanstva.

⁶¹“Paapa u miiru” (?)

(Otvoreno piismo uredničtvu GK)

Ovdje nii'je toliko rieeč o paapi i *paapama*, koliko (implicitno) o nekim osobama i glasilima koji, umjesto da govore i pišu jasno i istinito, svojim “ljubaznim” izkazima (iz neukosti ili namjerno) sbunjuju slušatelje i čitatelje - vjernički puuk. Prvo, o paapi i *paapama*. U Kristovoj Crkvi (*jednoj, sveetoj, katoličkoj i apostolskoj*) može, u istomu vremenju, postojati samo jedan Paapa - Kristov namjestnik i Petrov naasljednik, koji je istodobno i pastir na riimskoj biskupskoj stolici. Žalostni, pa i tragični, slučajevi iz ne tako daavne prošlosti, kad su (sbog unutrašnje nesloge i suoličaavanja ovomu svieetu) “postojali dvojica paapa” ili “paapa i protupaapa”, samo potvrđuju paapinsku jedincatost i Paapinu jediinost.

Hvaala Duhu Sveetomu da su taa vremenja teežkih zastranjenja za'nama! Ali, jesu li zauviek za'nama? Na moju veliku žalost, izgleeda da nii'su. Jer, odkad je izabran sadašnji Paapa, neki iz Crkve i neki “pri Crkvi”, unatoč upozorenjima da grieše, uporno i opetovano (dakle, namjerno!) govore i pišu o *P(p)aapi* i o *P(p)aapi u miiru*. Neki, čak, i o *Paapi Emeritusu*. (Da mi je znati koje mu je crkveno tieelo, i kada, dodielilo tuu “počasnu titulu”!) Tiime, implicate, prihvaćaju i tvrde da u ovo vrieeme postoje dvojica *P(p)aapa*. I, očitu protuslovlju unatoč, ne izpravljaju svoje mišljenje pa onda ni govorenje niti piisanje. A too je, znaamo i mi i oni, grieħ protiv Duha Sveetoga.

No, čuujmo čiiime oni pokušaavaju podkrieepiti svoju tvrdnju! Činjenicom da, u istoj biskupiji i u isto vrieeme, smju postojati dvojica pa i više biskuupa, podrobnije: *biskup, pomoć(i) biskup(i) i biskup(i) u miiru*. Sada, dakako, postoje riimski biskup i riimski biskup u miiru (moguće, i koji pomoćni biskup - ne znam!). A budući da je riimski biskup ujedno i paapa, i obratno, too (po njihovoj logici) povlaači da je riimski biskup u miiru (koji je, k tomu, bio i paapa) ujedno i *P(p)aapa u miiru*.

Na prvi pogled logički konsistentno, ali ipak pogriešno. Zanemaarimo za trenuutak da takva logika dopušta i *pomoćnoga P(p)aapu* ili *P(p)aapu koadjutora* i usredotočimo se na biit. Naime, premda biskup umirovljeenjem ostaje biskupom, oon više ne sjedi na biskupskoj stolici svoje biskupije, dakle, ne upravlja, tj. ne ravna svojom biskupijskom zajednicom. Jer i na “biskupovu stoolcu” smje i može sjediti samo jedan biskup. A Paapa je samo onaj, jedan jediini, koji sjedi na riimskoj biskupskoj stolici. Odreknuućem od tee stolice, ostaje se (živućim) biskupom, ali

⁶¹st020522 (P:S. je dopisan poslie!)

se prestaje biti (živućim) Paapom. I stoga, postoji riimski biskup u miiru, ali ne postoji niti može postojati *P(p)aapa u miiru*. Onaj na koga bi se too imalo odnositi jest **predhodni (bivši)** paapa. Oon je **bio Paapa**, ali too **više nii'je** ma kakav god mu atribut pritom pridieelili.

Zašto i kako se podmeće ova (naizgled nevina) laaž pod istinu, te tko ju fabricira i tko ju širi? Obmanjivačeva namjera je, kao i uvijek do sada da, relativizirajući paapinu ulogu, sbuuni i zavede vjernički puuk, a da oon too i ne zamieeti. Sladkoriečivo laskajuć, tobože iz poštovaanja, nii'je teežko obmaanuti prostodušnu osobu. Ali nee'čete moć otkriti (i neka ostane tako!) gdje je obmana smišljena (sigurno je samo too da je "bliizu vrha") ni tko ju je prvi jaavno izrekao. A kad ju nepromišljeno preuzmu jaavna glasila, obmana postaje "občom činjenicom".

Pa tako, "nevino lažuć "iz ljubaznosti i poštovaanja" (da je predhodni paapa sada *Paapa u miiru*), oni štiju (bili toga sviestni ili ne!) samo *oćca svake laaži i čovjekubojicu od početka*.

A za vaas u GK se molim i poručujem vam da, napokon, *doodete k sebi!* Bio sam vas upozorio, čim je ovo bilo započelo, da u svezi s ovim "tituliranjem" griešite. No nii'ste poslušali. A vii ste za svoju napiisanu rieć odgovorni, i dobro znaate da najprije *u maalomu mooramo biti vjerni*. A ovo, kaažem vam (što god tko o tomu mislio, rekao ili napisao) i nii'je baš *maala stvaar*. Jer Gospodin naš nii'je rekao svojim učenicima "Vama ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ..." ni "Paasite ovce moje!", nego **samo Šimunu Petru: Tebi ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ... i Paasi ovce moje!** Ne shvaćate li da se, i prieko vaše najivnosti, ovom "sitnicom o dvojici P(p)aapa" relativizira i podriiva auktoritet Kristova naamjestnika!? Zar ne'vidite što se sbiiva u NJemačkoj? Mislite li da se oni sjećaju kada je i s kojom kvaarnom "sitnicom" sve započelo?!

Vii i vaše glasilo trebali biste biti *sool* o kojoj govori naš Gospodin. I bili ste too prijašnjih, posebice prvih, desetljeća. No, suobličavanje ovomu svietu. podilaženje i (prietvorna?) snošljivost s mnogoćim postupno su učinili svoje. Sool je obljutavila! *A kad sool obljutavi, čime će se ona osoliti? Nii'je ni za što, nego da se baaci van i da ljuudi po njooj gaze.*

I na kraju, držim da bi mi, u svezi s ovim, riimski biskup u miiru (ljuubljeni i velepoštovani uuzoriti kardinal J. Ratzinger) dao za praavo. A ako ne bi, tj. ako bi pak, sviestan svega, potvrdio da oon jest *Paapa u miiru*, jaavno bih se odrekao ovoga mišljenje i molio Boga i sve vjerniike

da mi ovaj grieeh oprostite te prigrlio jaavnu pokoru - kakvu god mi Crkveno Učiteljstvo i/ili izpovjednik odreedili.

P.S. “Umro je Paapa (u miiru, emeritus) Benedikt XVI.” jaaviše ovih daanaa sladkoriečivi ulizice (koji, uzgređice zamiečujem, ništa od njega ni’su naučili). A naarod je daavno odkrio da *su u laaži kratke noge*: Jer, **niije umro paapa** (kakav god atribut mu prilieepili!) nego kardinal J. Ratzinger, riimski biskup u miiru - Boog ga pomiluj! - koji je prie **bio paapa** imenom Benedikt XVI.

⁶²Dijvljenje i ljubav
(Je li se Izdajnik mogao spaasiti?)

Sveeti Matej, apostol, zapisuje Isusovu opomenu: "... svaki će se grieh i bogohulnost oprostiti ljuudima, ali rekne li tko bogohulstvo protiv Duha Sveetoga, nee'će se oprostiti. I rekne li tko **rieeč protiv Siina Čovječjega, oprostit će mu se, ali ako rekne protiv Duha Sveetoga, nee'će ...**"

Sveeti Ivan, apostol, izvješćuje: *Pošto Juda iziide, reče Isus: "... Zapovied vam novu daajem: ljubite jedni druge kao što sam jaa ljubio vaas ... Po ovomu će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.*"

Sveeti Maarko, evanđelist, prenosi Isusove riječi: "... Siin Čovječji, istina, odlazi kako je o njemu piisano, ali jao čovjeku onomu koji ga predaje. Tomu bi čovjeku bolje bilo da se ni rodio nii'je."

A jaa još od dietinjstva razmišljam i piitam se: **Je li se Juda, izdajnik, ipak mogao spaasiti?** I sada, bez zaadržke, odgovaram: **Da, mogao se je spaasiti** (biti spaašen!) I pritom, tek je priivid da protuslovim riječima našega Gospodina. Nego, naprotiv, samo potvrđujem smiisao NJegova (cielovita) nauka.

Ne usuđujući se ući u dublje teološko razmatranje (za too i nii'sam sposoban!), pokušat ću utemeljiti piitanje i obrazložiti odgovor na priimjeru: uzporedbom skruušenoga (na križu) raazbojnika i saamoga Jude. Obojica nose teežak grieh:

Skruušeni raazbojnik - razbojstvo(a) (moguće i ubojstvo);
Juda - izdaju svojega učitelja (Siina Čovječjega).

Čeesto ćete čuti da je (po ljudskim mjerilima) raazbojnikov grieh i teži od grieha Judina! No, too ovdje nii'je vaažno. Vaažno je ono što obojica tada čine, tj. kako se griehnik postavlja prema Bogu.

1. Spoznaja o Božjoj dobroti i čovjekovoj (vlastitoj) zloći (griehnosti).

Skruušeni raazbojnik: "... Mii (smo osuudeni) po praavdi ..., a oon - oon ništa opako ne učini.";

Juda: "Sagriehih predavši krv nedužnu!"

2. Prihvatanje kaznenih posljedica (pokora) i pokajanje

Skruušeni raazbojnik: "... primamo što smo djelima zaskruušili ...";

Juda: *Kada Juda ... vidje da je Isus osuuden, pokaja se i vrati triideset sbrnjaaka ... Odgovoriše (mu): "... Too je tvoja stvaar!"*

3. Zaufana molba za Božje oproštenje vs. beznađe

⁶²st060622

Skrušeni raazbojnik: “*Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraaljevstvo svoje!*”;

Juda: *I baacivši srbrnjaake u Hraam, ode te se objesi.*

Zamietimo da se ono pod 1. i 2. temelji na uumu, dok ono pod 3. izvire iz duše i srđca. Da je Juda na kraju postupio kao skrušeni raazbojnik, tj. izkreno zamolio: “Učitelju, Isuse, smiluj mi se! Oprosti mi!”, zar bi se Gospodin na too ognušio?! Ali nii’je, i too zato što je mislio da je njegova izdaja - grieeh več od milosrđa Božjega. A zašto je tako mislio? Zato što je svooj uum stavio izpred srđca. Njegovo **diivljenje** prema Učitelju sbog siilnih rieč i djeela (moguće i želja da se njima manipuliira?), **nii’je preraslo u ljubav** prema Isusu. I zato nii’je imao (duhovne) snaage moliti za oprosteeenje. A bez toga čovjek svaki pada u beznaade koje dovodi do očaja i propasti.

Na kraju, preostalo nam je izpravno protumačiti i razumjeti ono Isusovo: *bolje bi bilo da se ni rodio nii’je*. Pogriešno je držati da se raadi o (unapried) konačnoj **osudi sbog budućega** “neoprostiva” izdajničkoga **čijina** (koji se tek ima dogoditi!). Ne! Nego, **Boog** (u svojem suvevidenju i sveznaanju) **oduviek znaa** što će, u svakomu trenutku, svaki čovjekk po svojoj slobodnoj volji odlučiti i učiniti. Isus, dakle, znaa da Juda, sbog tvrdokornosti svooga srđca (posliedici uumne oholosti!), nee’će moliti za oprosteeenje, pa tiime presuđuje saam sebi.

A nama je shvatiti: Dok god naše poštovaanje i diivljenje Isusu, ma kako izkreno i koliko duboko i veliko bilo, ne preraaste u žaarku ljubav za NJega (pa onda i bližnjega), daleko smo od Kraaljevstva Božjega. (“*Ne budete li kao diečca . . .*”; “*Stoga, kaažem ti, oproštene su joj grieesi mnogi jer ljubljaaše mnogo.*”; “*Šimune, sine Ivanov, ljubiš li me?*”)

⁶³Čistilište

Mnogi kršćani (čak i neki katolici) dvoje o mogućnosti “posmrtnoga podmirjenja” bilo kojega duuga. Oni, naime, sumnjaju (ili, uobče, ne vjeruju) da je “posmrtno čišćenje od grieha” moguće. Podrobnije, po njihovu mišljenju, u Sveetomu Pijismu neema dostatno jasnoga teološkog uporišta koje bi ukazivalo da Čistilište (kao staaanje ili što drugo za duuše nekih premiiunulih ljuudi) postoji, kao ni argumenata za mogućnost da živući ljuudi “poboljšaju položaj/staaanje ili buduućnost” oniih već premiiunulih. Ovim osvrtom (razmišljanjem) želim im dokaazati da, što se ove dvojbe tiče, ili previđaju ili površno čitaju dotične dielove Sveetoga Pijisma - kako Staaroga tako i Novoga Zaavjeta. (Pritom se ne želim pozivati na argumente iz Katekizma Katoličke Crkve, jer ga većina od onako mislećih ljuudi ne drži teološki relevantnim, odnosno, mjerodavnim!)

Prvo, u Staaromu Zaavjetu, u Drugoj knjizi o Makabeejcima (12.; *Žrtva za mrtve; 38-45*) stoji i ovo: ... *Tuu su pod odjećom svakoga mrtvacu našli predmete posvećene jamnijskim idoolima, što Zaakon Židovima zabranjuje. ... Zato se pomoliše da bi se počinjeni grieh sasvim oprostio. ... Nato je (Juuda Makabej) sabrao oko dvie tisuće srebrnih draahma i poslao ih u Jeruzalem da se prinese žrtva okajnica za grieh. ... Jer da nii’je vjerovao da će pali vojnici uzkrsnuti, bilo bi suvišno i luudo moliti za mrtve. ... Zato je za pokojnike prinio žrtvu naknadnicu, da im se oprostite griesi.*

Dakle: smrt (u griehu), molitva (živućih) za oprost umrlima, žrtve za pokojnike - okajnica i naknadnica, i (razlog) vjera u uzkrsnuću (tielešno, na život viečni). Jer Suud (konačni i sveobći) sliedi po uzkrsnuću. A i u Knjizi o Jobu piše da su njegovi (pobijeni) sinovi bili očišćeni žrtvom svooga oćca. *Sapienti sat!*

Za raazliku od predhodnoga, u Novomu Zaavjetu ukazujem samo na one dielove što, pri “prvomu čitanju”, navode na brzoplet zaaključak o nemogućnosti “posmrtnoga čišćenja” (Mt 11, 20-24; 12, 31-32; 24, 48-51. Mk 3, 28-30. Lk 10, 13-15; 12; 10, 45-46; 58-59, 16, 22-31). I baš spomoću njih želim razumski podkriepiti vjeru što ju oovdje svjedočim, tj. da Čistilište postoji. Da bih u tomu uzpio, te dielove moramo svi dublje shvatiti, tj. smisaono produubiti, a za too je nuždno obuhvatiti i razmotriti njihov širi kontekst, tj. odkriti glavni raazlog za pojedinu Gospodinovu pouku ili prispodobu. Tek tada se uviđa da su “argumenti protiv Čistilišta”, zapravo, činjeenice o osobnoj nevjeri u Božje milosrđe i neobraćenje (ni u poslednjemu času

---

⁶³st080822

-*Bogataš i Lazar*, Judino samoubojstvo), i da *nee'če se oprostiti* (huula protiv Duha Sveetoga) ne povlaači *zguviek če se odbaaciti* (sbog sada počinjena grieha). U protivnom, tj. predpostavimo li da *nee"če se oprostiti* povlaači (več/sada⁶⁴) konačnu osudu, upadamo u protuslovlje sa značenjem i smislom *neizmjernoga milosrđa Božjega*. Jasnije, postojao bi grieh (ma kako i koliko se griehnik sbog njega kajao) prevelik i za Božje milosrđe, a too bi povlaačilo da je Đavao jači od Svesilnoga i Svemogućega - Boga, koji je *saama njeežnost i milosrđe*. I opet, dakle, *Sapienti sat!*

Za "nevjernike", nastavimo! No, prije završnoga razmatranja, posvieestimo si da *oprostiti*, u osnovi, znači *osloboditi* (prost = slobodan; neka nova značenja ovdje neemaju mjesta!). Budući da sloboda obuhvaća mnoge "parametre" ljudskoga djelovanja i življenja, *nee"če se oprostiti* podrazumjeva da se čovjek-griehnik *nee'če* posve osloboditi.

Pokušajmo sada, po uvjida u širi kontekst, iz Gospodinovih riječi *nee"če (mu) se oprostiti (ni na ovomu svieetu ni u budućemu)* izvuući zaaključke o (ne)mogućnosti posmrtnoga čišćenja/oprosta od (nekih) grieha.

1. Implicite sliedi da se (neki) griehi čovjekovi mogu oprostiti i poslie njegove smrti (... *ni u budućemu* - svieetu!);
2. Sve ovisi o čovjekvu/-oj izboru/odluci (pa makar i u posljednjemu času): Ili *nee'če* povjerovati u Božje milosrđe ili *če* zmoći snaage za (barem) *Bože, milostiv budi meni griehniku!* U prvomu slučaju grieh ostaje - sa svim njegovim poslieedicama za griehnika; u drugomu slučaju, vjerujem, Boog "zaboravlja" uvriedu, ali ne *odpušta* (sav) *duug*⁶⁵, tj. ne oslobađa, nužno, i od svih poslieedica što ih grieh vuče za sobom. Za neke griehhe, dakle, moora se "podmiriti račun" - *izplaatiti* duug, a u tee zasigurno spada *boghuulstvo protiv Duha Sveetoga*. Gospodin reče: : "*Zaista, kažem ti, nee'čes iziit odandje dok ne izplatiš do posliejednega novčića* (Mt 5, 21-26), Ako too nii'je govor o Čistilištu, o čemu je onda rieč? Taa iz Pakla *izlazka* neema!
3. Kako da uzniiik saam (iz tamnice) izplati svooj duug, tj. kako da se pokojnik pokaje i moli za svoje oslobodeenje?! Vrlo teeško, bolje reći nikako. Jer, u grobu je mrtvo tieelo njegovo. Stoga njegov duug moora izplaatiti (žiiiva mu) duuša - pokornička muka/kazna se moora podnieti.

⁶⁴Boga (bezvriemenskoga i sveznajućega!) vrieeme ni u čemu ne sputaava, dok je za čovjeka ono od presudne važnosti.

⁶⁵*Qiče naš* (druga rečenica/molba u drugomu dieelu!).

4. Utješno je i ohrabrujuće da se, vjerujući u uzkrsnuće (kao u daavnoj prošlosti Jūda Makabej i Job), ufamo da naše molitve i žrtve pomažu dušama u Čistilištu.

I na kraju, vjerujem da je za umrlu nekrštenu diečicu, posebice onu umrlu ili ubijenu prije poroda, prolivena krv Jaganjca Božjega i više nego dostatna da opere njihov nasliedeni iztočni grieh.

⁶⁶Kukavičja jaaaja

(*Čuvaj se Danaajaca i kad darove donose!*)

Občezivotno izkuustvo: **Tko pri sporenju (u razpravi ili dialogu) prihvati jezik (naazivlje, “terminologiju”) svojega protivnika (oponenta), unapried je izgubio spor.**

Vrlo je naivno, čak i priguplo, a koji put i pogibeljno, razpraavljati s kiim o bilo čemu, a da se prie toga nii’su zajednički odreedila znaaćenja i smiisao sviih poojmova-rieeči ključnih za razpravu. A u današnjemu “komunikaacijski premreženu” i bezglavo juurečemu svieetu upravo se too neprestance sbiiva. Nīkad dosad *Laažac i Čovjekoubojica od početka* i njegovi sluuge nii’su imali toliko široko i plodno polje za svoju mraačnu rabotu. A ona počinje u jeziku, podmetanjem *kukavičjih jaaaja* - pojedinačnih izraza, “terminoloških paketića” pa i složenijih “zamotuuljaka”, što ciljano zavode i obmanjuju običnoga čovjeka. I dok oon misli (čini mu se) da ih posve razumje, njihov praavi smiisao namjerno mu je skriven: oni ga navlaače “na tanak leed” i propadanje u “studenu vodu” prekasnoga osvješteenja (ako, uobče, i shvati da je i kako je prevaren!).

Neema potrebe o ovomu šire razglaabati ili “lamentirati”. Dostatno je dati nekoliko valjanih priimjera, što suvremenijih, pa i “trivijalnijih” - too bolje. Ostavimo, dakle, one “grandiozne” poput *humanizma, renesanse, prosvjetiteljstva, socijalizma, demokracije, društvenoga naapredka, ljudskih praava* (posebice, *ženskih i dječjih praava*) ... i osvrnimo se na nekoliko njih mnogo prizemnijih i nama blizkih.

Počnimo s pojmom *Balkan!* Uvela ga je stanovita “obskurna” skupina na sastanku u Solunu, u osvit dvadesetoga stoljeća. Postojeći naaziv *Balkan* (planina u Bugarskoj) podmetnut je kao **zemljopisni** naaziv za prostrano područje u juužnoj i jugoiztočnoj Europi s namjerom da postane i **političkim** pojmom. Sliedom toga, izmišljeni su, i uvedeni u službenu terminologiju, i pojmovi *Balkanski Poluotok, Balkanske zemlje (države), Iztočni Balkan, Zaapadni Balkan* ... A najvažnije (i najgore) od svega jest too da je dijeljem svieeta, u svieest običnoga čovjeka, rieeč *Balkan* utisnuta kao vrlo negativan (nazadan) **kulturološki**, čak i **civilizaacijski** biljeg.

Dalje, priidjev *talijanski* (-a, -o), koji se nepromišljeno pridieljuje svemu (znanstvenom, umjetničkom, tehničkom, gospodarstvenom,

⁶⁶Na daan Sv. Mihovila, arkaandela, i u žežiin Sv. Jeronima, Dalmatijinca, A.D. 2022.

političkom . . .) što se zemljopisno odnosi na Apeninski Poluotok (pa i na neka hrvatska područja!) od propasti Rimskoga Carstva do danas. A nepobitna činjenica jest da se taaj priidjev smje povezati samo s onim što na tom području ni'je starije od 1861 godine.

Spomeenut ću i za'naas vaažan pojam *Iztočna Jadranska Obala*, što ga tako rado raabe naši "priimorski" arheolozi i poviestničari. Ako je, naime, hrvatski priimorski kraaj iztočni ruub Jadranskoga Moora, gdje je i kako je postavljen referentni koordinatni sustav, tj. gdje mu je izhodište i tko nam ga uporno nameće? Venetska država je daavno propala, ali se, izgleda, proždrljiva glaad ni'je utaažila. I k tomu, izvorno **zemljopisno** značenje ovoga priidjeva (*iztočna*⁶⁷) se gubi te popriima **kulturno-političku** konotaaciju.

Nekoliko miisli i o poojmu *antifašizam*. Od triju (uz *komunizam* i *nacizam*) najrazornijih pošasti tiekom dvadesetoga stoljeća, *antifašizam* je najkraće haarao i polučio (količinski, brojčano) najmanje ljudskih žrtava i tvaarnoga razaranja. Po svojoj ideologiji, fašizam je reducirani i "ublaaženi" nacizam, prilagođen posebnomu mentalitetu. (Najstariji, najdugotrajniji i najgori od njih jest, bez dvojbe, komunizam.) Budući da je fašizam slomljen sredinom 1943. godine, protiv koga i čega, i za što, su se (naši) *antifašisti* borili i ratovali dvie sljedeće godine!? Ali, "začudo", neema *antinacizma* ni *antikomunizma*! Jer, *po plodovima suudeća*, sve tee trii pošasti su, u "praavo vrieme", začete i izglele se u istomu *gnieezdu gujinjemu*, da bi se raazličitim ("da se Vlasi ne dosjete"! načinima i sredstvima, bez obzira (i) na (svoje, neminovno!) mnogobojne žrtve, ostvaario daavno postavljeni cilj. Netko vrlo močan ne dopuušta da se ova tabuu-teema otvori i razsvietli. A ostali, što su "kolateralno" u ovo upleteni, prisiljeni su šuutjeti i iz svojih raazloga. No, ništa ni'je tako duboko skriveno da se, ni prije smaka, ne'bi moglo odkriti.

O "trivijalnim" muučima, priimjerice, *ukoliko - utoliko* (umjesto *ako - onda*), pa *korištenju - koristniku* (čega, a raadi se samo o *uporabi ili primieni - neriedko štetnoj!*), te *invalidna osoba*) umjesto *bogaal*⁶⁸, i sl. (*resetirati se*⁶⁹ umjesto *doći k sebi ili obraatiti se*, pa *osobni* i ***neposredni odnos s Bogom*** što naginje k *pojedinačnomu* pa *onda* i k "*privatnomu*" odnosu, te navodi na suumnju o Crkvi Katoličkoj kao cielovitomu Mističnom Tieelu Kristovu, a i u obćinstvo svih svetih te

⁶⁷Vaažno im je obezvieediti ono da su *Mudraci došli od Iztoka!*

⁶⁸Koja rieč je u njezinu korienu?!

⁶⁹Nedavno izgovoreno na *Laudato TV* (sugovornik ni'je reagirao - piitao za pojašnjenje!)

potrebu za svećenstvom⁷⁰ ...) i njihovu pogubnu utjecaju na vriednostni sustav, duhovno staaenje te na razmiišljanje i zaključivanje veđ sam piisao, pa nee'đi ponaavljati. Ukaazat đi samo na'too kamo nas vodi "banalna" zamiena $s(a)$ - protiv na športskim igralištima. Ako se, naime, umjesto (jediino izpravnoga!) *igrati (takmiti, natjecati) (se) s nekim*, preuzme kukavičje jaaje ... **protiv nekoga**, zar se treba čuditi tomu što se *igralište* pretvori u *borilište*, što se *igra(nje) izrodi* u *dvoobj*, i *natjecanje* - u višekratnu *bitku*, a *gledanje i bodrenje* - u, umjesto užijvanja, *vriedanje, urlanje i tučnjavu*. Mnogi ne'shvađaju da u (neborilačkom) športu nee'ma mjesta glagolima *dobiti - izgubiti*, kao ni imenicama *pobjeda - poraz*, jer se radi o *vještini i nadigravanju*, a ne o *nadvladavanju i podčinjavanju*.

Ipak, među takvima, priividno bezzazlenim (primjerice, *paapa u mžiru* - o čđmu sam veđ piisao!), postoji kukavičje jaaje, zapravo, veđ skoro kod svih (čak i u Crkvi!) udomljena kukavica, s raazornim posliedicama za temeljnu društvenu zajednicu - obijtelj. Taa rieč jest *braak*, i o'njooj opet pišem. Uz njuu, kao nužđna "privaga", dolaze *braačni drugovi (partneri), braačni ugovor, suprig, supruđa, braačna zajednica* ... A svaki ugovor se, naačelno, smje dogovorno mieenjati: proširivati, kraatiti, dopunjaavati, pa i razvrgnuti ili poništiti. I smju ga sklopiti bilo koje dvie ili više punoljetnih osooba. Stoga pri obrani naših obijtelji mooramo poođ od (sakramenta!) *sveete ženitbe* te *muuža i žene* - nerazdruživo povezanih u *jedno tieelo*. I ne odstuuapati od toga ni malo - ma čega radi! A (valjano podieljen i primljen!) sveeti sakrameent - darovana djelotvorna milost Božja - je neponištiv, pa ni'je niiti može biti *ugovor*. Katoličkoj Crkvi je, pored toga, podmetnuto (kao poboožnost!) još jedno, svježe i vrlo opasno, kukavičje jaaje - **Štovanje Božanskoga (Božjega) Milosrđa**. Naime (o ovom sam se veđ bio jaavno oğlaasio), buduđ da je *štovanje* primjereno samo osobama, netko iznimno lukav (ili teološki nedopustivo slabo poučen!?) sviestno i pomno (nesviestno) **podmeće** najdražu nam Božju **osobinu**⁷¹ **pod osobu**. Zar too ni'ije pripremanje (makar biilo i nesviestno) "sklizkoga tereena" za herezu o "četvrtoj" božanskoj osobi?

Buduđ da sam u uvodu spomeenuo i (složenije) "zamotuuljke", reed je navezti barem jednoga. Neka too bude (nekadašnji?) tzv. *Hrvatsko-srbski jezik* (s prateđim pravopisom - vukopisom). Too za'naas najveđe kukavičko jaaje - bastardna ijekavska "jugoslaveenština" - sviestno, lukavo i, nađasve, podlo nam je podmetnuto koncem devetnaestoga

⁷⁰Držim da bi se taaj izričaj moorao zamieeniti riečima *biti* (dušom i svieeđi) u *osami* ili *nasamo* s Isusom (s Bogom).

⁷¹Oon je *saana njeežnost i milosrđe*.

stoljeća, pa onda (i silom) nametnuto, s očitom i dobro poznatom svrhom. Projekt (Jugoslavija) je bio proveden (uz stotine tisuća nevunih žrtava i nemalu civilizaacijsku degradaciju), ali je, srećom, i propao. No, Strossmayerova JAZU-kvočka je budno čuvala oplodeno kukavičje jaje, i ono je preživjelo. I izgleda se kukavica, nazvana - gle čuda! - *Standardnim Hrvatskim Jezikom*. A paradoks nad paradoksima jest njezina (kukavičina) obrana *Deklaracijom A.D. 1967*. Malo je onih koji su shvatili da su “branitelji” baš time iz gnjezda izbacili vlastitoga ptica, a udomili kukavicu. Poslедиčno, dakako, ne’vide da (i kako), i daandanas, Jugokukavicu kljuca i ubija Hrvatskoga Ptica.

Netko će se, prepostavljam, zapitati zašto još ni’sam naveo najučestalije (u političkim razpravama) politikantsko kukavičje trojaje: *lievica - centar - desnica*. Zato što je ma i jedna jedina riječ o tomu posve praznomu i izpraznomu mučku - grieh protiv zdrave pameti. Jednaku “ozbiljnu” pažnju zavrijeđuje i mučak *građani (-n)* u gnjezdu za *puuk, naarood, stanovništvo* ili *državljan* (*stanovnika* ili *državljanina*) I kako da too višenamjensko i pokvareno kukavičje jaje probave (pravi) građani, pa seljani te zaselčani, vaarošani ... (Jaa, hrvatski seljanin, povraatim ga čim mi dođe do uusta - oprostite, ušiju!)

Na kraju, u ovomu kontekstu je nužno napomenuti da postoje i pojmovi-riječ i značenja kojih nam ni’je moguće posve odrediti, a raabimo ih i u najobičnijemu svakodnevnu govoru. Too su više “spoticajni kamenčić”, nego li (apriori) “kukavičja jaja”, jer im se pridjeljuju stanovite osobine ili svojstva po kojima ih možemo tek razlučiti od ostalih pojmova. Takvi su: *Boog, život, čovjek, jezik* ... Ako, primjerice, s nekim(a) razpravljamo o *čovjeku* (občeno!), a da prije ni’smo zajednički odredili po čemu ga razlučujemo od svega ostaloga, *čovjek* bi lako mogao postati kukavičjim jajem za (barem) jednoga od sugovornika. Mnogi, naime, razmišljaju o *čovjeku* kao najvišemu (do sada!) prirodnom (slučajnom) evolucijskom posljeđku, drugi - kao o posljednjemu Božjem stvorenju (kroz evoluciju ili mimo nje), treći pak - kao o potomku izvanzemaljskih posjetitelja ... Odmah je jasno da ima premalo osobina po kojima bi *čovjek* bio isti pojam za sve njih, a u takvu slučaju je svaka dublja razprava bezsmislena. Tada je moguće razpravaavljati (i too tek površno!) samo o konkretnom (-im) čovjeku (ljudima) jer ga (ih) sama konkretnost (ne osobine!) razlučuje od svega ostaloga.

Neka nam, dakle, uvijek bude posve jasno o komu/čemu razpravljamo i oko čega se sporimo, te budno pazimo da pritom ne udomimo koje kukavičje jaje!

⁷²ŽIIVI KRUH

SAŽETI PLAGIJAT NAJOTAJSTVENIJE DRAME
(u četiri čina, s prologom i epilogom)

Proolog⁷³

Muudrost se po Rieeči objaavila i očitovala. Rieeč je žiivim tieelom i hraanom nepropadljivom postala.

... A Melkisedek, kraalj od Salema, iznese kruha i viina. Oon je bio svećenik Boga Svevišnjega. Blagoslovi ga govoreći: “Od Boga Svevišnjega, Stvoritelja neba i zemlje, neka je Abram u blagoslov! Svevišnji Boog, što ti u ruuke preda neprijatelje, hvaaljen bio!” ...

... Ali gle, aandeo ga taknu i reče mu: “Uzstani i jedi!” Oon pogleda, kad gle - kraj njegaova uzglovlja na kamenu pečen kruh i vrč vode. Jeo je i pio, pa opet legao. Ali se aandeo Jahvin jaavi i drugi put, dotače ga i reče: “Uzstani i jedi, jer je pred tobom dalek puut!” Uzstao je, jeo i pio. Okriepljen tom hraanom, išao je četrdeset daanaa i četrdeset noć sve do Božje gore Horeba. ...

... I reče mi: “Siine čovječji progutaj što je pred tobom! Pojedi taaj sviitak, te idi i propoviedaj domu Izraelovu!” Otvorih uusta, a Oon mi dade da progutam sviitak i reče: “Siine čovječji, nahrani trbuh i nasiti utrobu sviitkom što ti ga daajem!” I pojedoh ga, i bijaše mi u uustima sladak kao meed. ...

... Iziidoh iz uusta Svevišnjega i pokrih zemlju kao magla. ... Dođite k meni svi koji mu žuudite i nasitete se plodovima mojim! Jer je **spomen na mene** sladi od meda i **baština moja** od sača medenoga. Koji me jedu, još više su me gladni, i koji me piju, još više za'mnom žedaju. ...

⁷³Post (14); Ilija (1 Kr 19); Ezekiel (Uvod, 3)

Sirah (24)

Sluutnju dublje otaajstvene sveze židovskoga sedera (traajnoga spomena na Božje izvođenje svooga naaroda iz egipatskoga robstva: zaklani i pripravljeni jaganjci, žurno blagovanje, krv na dovratnicima) s Euharistijskom Žrtvom (Svoom sam duušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prie svoje muke. ...) nij'sam dostatno kompetentan razmaatrati.

I. čiin: NAJAVA - Kruh za život vječni⁷⁴

Vrieeme: A.D. 32.
Mjesto: Kafarnaum

... *uudu* (iz mnoštva) u *laadice* i *odplove* u *Kafarnaum* *traažecj* *Isusa*. *Kad ga naadoše* ...

Ž. Učitelju, kad si ovamo došao?

I. Zaista, zaista, kaažem vam: tražite me, ali ne stoga što vidjeste znakove, nego jer ste jeli one hljebova i nasitili se. Naastojte sebi pribaviti ne hraanu propadljivu, već hraanu koja ima trajnost za život vječni: njuu će vam dati Siin Čovječji, jer njega za too ovlaasti Boog Otac.

Ž. Koji znaak tii činiš da vidimo pa da ti povjerujemo? Koje je tvoje djelo? Očevi naši blagovaše manū u puustinji, kao što je piisano: *Dade im kruh s neba za jelo*.

I. ... ni'ije vam Mojsije dao kruh s neba, nego Otac mooj daaje praavi kruh s neba. Jer kruh božji jest Onaj koji silazi s neba i daaje život svieetu.

Ž. Gospodine, daaj nam uvieek toga kruha!

I. Jaa sam kruh životni. Tko dolazi k meni nee'će ogladnjeti; tko vjeruje u mene nee'će ožednjeti nikada. ... jer siđoh s neba ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla. A ovo je volja onoga koji me posla: da nikoga od onih koje mi je dao ne izgubim, nego da ga uzkrisim u posljednji daan.

Ž. Kako Oon smje reči "Jaa sam kruh koji je sišao s neba."? Nii'je li too Isus, siin Josipov? Ne poznajemo li mu oćca i mater? Kako sada govori: "Sišao sam s neba."?

I. Ne mrmljajte međusobno! Nitko ne' može dooći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla. I jaa ću ga uzkriisiti u posljednji daan. ... Jaa sam kruh za život. Oćci vaši jedoše manū u puustinji i pomrieše. Ovo je onaj kruh što s neba silazi da onaj tko od'njega jede ne'umre. Jaa sam žiivi kruh koji je sišao s neba. Tko bude jeo od ovoga kruha žiivjet će zauviek. ***Kruh koji ću jaa dati jest tieelo moje -za život ovoga svieeta.***

⁷⁴Iv 6, 22-51

2. čiin: POTVRDA - Praavo jelo⁷⁵

Vrieeme: A.D. 32.

Mjesto: Kafarnaum (sinagoga)

Židovi se nato prepirahu među sobom.

(Što ...? Kako ...? Ma nii'je moguće!? Ili ne razumijemo tee njegove "parabole i hiperbole". Piitajmo ga i strpimo se dok nam sve ne pojasni!):

Ž. Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?

I. Zaista, zaista, kaažem vam, ako ne jedete tieela Sijna Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nee'ćete imati života u sebi. Tko blaguje tieelo moje i pije krv moju ima život viečni: i jaa ću ga uzkriisiti u poslednji daan. Tieelo moje je praavo jelo i krv moja je praavo piiće. Tko jede tieelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i jaa u njemu. Kao što je mene poslao žiivi Otac, i kao što jaa žiivim po Otcu, tako će i onaj koji mene blaguje žiivjeti po meni. Ovo je kruh koji je sišao s neba. Oon nii'je onakav kakav jedošē vaši oćci i pomrieše. Tko jede ovaj kruh, žiivjet će zauviek.

U. (Mnogi od njegovih učeniika): Tvrđ je too govor! Tko ga može slušati?

(I odstuuپیše - okeenuše se od Isusa.)

---

⁷⁵Iv 6, 52-60

3. čiin: RAZDIELNICA -Tko ne'vjeruje - neka ode!⁷⁶

Vrieeme: A.D. 32.
Mjesto: Kafarnaum

Isus saznaade saam od'sebw da učeniici njegovi na too mrmrljaju.

I. Zar vas ovo sablažnjaava? A da još vidite Sijina Čovječjega kako uzlazi gdje je prije bio ...? ... Duh je onaj koji oživljaava, a tieelo⁷⁷ ne vriedi ništa. Rieeči koje sam vam jaa rekao jesu duh i život. Ali ima među vama nekih koji ne vjeruju.

Tada se mnogi njegovi učeniici povuukoše i više ni'isu išli s njim.

I. (izabranoj Dvanaestorici i onima koji ne odoše) Da možda i vii ne kaanite odiić?

Š.P. Gospodine, komu da odiiđemo? Tii imaš⁷⁸ rieeči života viečnoga. Mii vjerujemo, i znaamo, da si tii Sveetac Božji. ...

⁷⁶Iv 6, 61-69

⁷⁷Ijudsko; zato ga i trieba hraaniti (lieečiti) živim tieelom nerazpadljivim (hraanom nepropadljivom)!

⁷⁸i mnogo više: Oon **jest** žjiva utjelovljena Rieeč Božja!

4. čiin: OSTVAREENJE - **Uzмите i jedite!**⁷⁹

Vrieeme: A.D. 33.

Mjesto: Jeruzalem (Dvorana Posljednje Večere)

Svoom sam duušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prije svoje muke. . . I dok su blagovali, Oon uze kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade im i reče:

I. Uzмите i jedite! Ovo je tieelo moje - za vaas. Ovo činite meni na spomen!

I uze čašu, zahvaali i dade im govoreč:

I. Pijte iz njee svi! Ova čaša je **novi Saavez u mojoj krvi** koja se za mnoge prolieeva⁸⁰. Ovo činite kad god pijete meni na spomen! . . .

Doista, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodinovu navieštate dok Oon ne'dođe. Stoga tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će odgovoran za tieelo i krv Gospodinovu. .Neka se, dakle, svatko izpiita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. . .

Sjetimo se Eeve i Adama! Zagrizavši u jabuku, uvriedili su svoga Stvoritelja neposluhom, onečistili svoje duuše i unieli u tieela, pa ii tieela svojega potomstva, viirus naasliedne smrtonosne bolesti, od čega ih je samo njihov Stvoritelj mogao očistiti i izliečiti. Zato je, po svojem neizmjernu milosrđu, Oon - Utielovljena Rieeč - došao k nama kao kruh živi koji je s neba sišao, da sve naas, sklone grieihu, blagujući (griizući) Ga, neprestance čisti i lieči, te ozdravlja za život viečni.

Taa, nii'smo li svi mii, kršćani, NJegova Putujuća Crkva, koja je Mistično Tieelo Kristovo s NJiim kao Glaavom?! Zar se onda treba čuditi ili dvojiti o skrbi našega Gospodina za čistoću (sveeta izpoved) i okriepu (sveeta pričest) vlastitoga Mističnoga Tieela što ga mii griešnici, a njegovi udovi, opetovano onečišćujemo i ranjaavamo?

Oo, kako too diivno potvrđuju NJegove (presudbene) rieči: Što (ne) učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, (ni) meni (ne) učiniste.

Gospodine, do saamoga kraja si čekao izpuniti svoje obećanje: dati nam sebe za spasonosnu duhovnu hrāanu. Svećeničko ređenje i Euharistija (posvećenje i doostojno blagovanje Tebe - Jaganjca Božjega bez maane - na Posljednjoj Večeri) bili su uvod u Tvoju Pashu - odkupiteljsku i spasonosnu. I tako si ostao s njima i kad si odišao!

⁷⁹Mt 26, 26-29; Mk 14, 22-25; Lk 22, 14-20; 1 Kor 11, 23-29

⁸⁰Kod ljuudi, kad nešto daaju, prvo kaažu (pojaasne) što daaju, a zatim too nude. Kod Boga je obratno! Isus, naime, prvo nudi, a zatim kaaže što daaje. Dakle, prvo i temeljno jest vjerovati Mu, a pojašnjenje, ako ga trebamo, pa kad ga ne' možemo poojmiti, dooći će poslie.

Epilog⁸¹

Vreeme: A.D. 33. (Uzkrnsni Daan)

Mjesto: Emaus (na puutu; u kući, za stolom)

... I dok su tako razgovarali i razpravljali, približi im se Isus te pođe s njima. Ali prepoznati ga - bijaše uzkracēnp njihovim očima.

... Kad se približiše selu ... Oni ga počеше ustaavljati i moliti: Ostani s nama jer zamalo će večer ...

I uniide da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im ga dade. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a Oon im izčeznu s očiju,

... Nato oni pripoviede ono s puuta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.

Ne' možemo, dakle, na ovom svieetu, svojim očima prepoznati Uzkrsloga kao jedincatu osobu - onoga Bogočovjeka Isusa od prije uzkrsnuuča - iako je Oon isti jučer, danas i sutra. Ono "prepoznaavanje u lomljenju i daavanju kruha" (ne po obličju ili po riečma - *Nii'je li gorjelo srdce u nama dok nam je puutom govorio, dok nam je otvaarao Piisma?*) i u taaj čas "izčezaavanje s očiju" kazuje nam da je baš taaj kruh (i/ili vino) Oon saam - žiiv i cielovit (pod objema priilikama!)⁸² - koji jest i ostaje s nama. (*Ostani s nama ...!; Jaa sam s vama u sve daane do svršetka svieeta.*) A mi Ga trebamo vidjeti (prepoznati) u svakomu bližnjemu svoomu: (*Što god učiniste jednemu od ove moje najmanje braće, meni učiniste.*)

Rieč je Tieelom postala i nastaanila se među nama kao žiivi kruh koji je s neba sišao, da bi svaki čovjek - loza na Trssu - doostojno Ga sišući, vec/oovdje crpio hraanu i za život viečni.

⁸¹Lk 24, 13-35

⁸²I dok bismo, po NJegovim riečima **prie** muke i **smrti** (na Posljednoj Večeri) još smjeli dvojiti o tomu znače li *tieelo moje* i *moje krvi* samo *spasonosnu hraanu od tieela Sijina Čovječjega*, događaj u Emausu, poslie Uzkrsnuuča, jasno ukazuje na NJega, *žiiva i cielovita*, u Euharistiji.

Oovdje, uzgredice, ukazujemo na veoma neprikladnn (a često ga se čuje!) izraz "duhovna pričest". Jezično, to je kao da se kaže "drveno željezo". Jer pričest nužđno podrazumieva **tielesnost!** Bolje bi, dakle, bilo govoriti o "pričesti u/po srdcu".

⁸³Nedjeljne sveete mise i obitelji

Po mnogim našim župama se u nedjeljno dopodne, uz svečanu župna sveetu misu, slave i “misa za dieću” i “misa za mladež”. Proizlazi da je nedjeljna (“glavna”, “središnja”) župna sveeta misa - “misa za roditelje i starčad”. A sriedom popodne se vjernički puuk okuplja na Pobožnost Sv. Josipu, Klanjanju pred Presveetim te sveetoj misi s nakanom za Crkvu Katoličku, Domovinu i naše **obitelji**, a i na Goospinoj Krunici. Što od svega i kojim reedom - kako gdje. I too tako traje već jaako, jaako dugo.

Draagi naši župnici i, poglavito, biskupi, zar ne' vidite da sriedom usrdno molimo za ono što nedjeljom saami poništavamo, pa i odbacujemo!? Jer, katolička obitelj slavi sveetu misu skupno - kao celovita maala crkvena zajednica! I too mora biti nezaobilazno načeelo pri rasporedu sveetih misa nedjeljom po svim župama.

Kako, uobće, može postojati “misa za neku doobnu skupinu”? Zar sveeta misa *nij*'je slavljenje neprocijenjive Žrtve i Gostbe Jaganjčeve spomijnjajuć se stvaralačkih rieči i djeela Božjih, te Njegova oodnosa prema čovjeku kroz poviesti roda ljudskoga, posebice, Saaveza s Njegovim Izabranim Naarodom!? Misli li netko da misna čitanja (i/ili čitače), pjevanje (i/ili pjevače), skupne (kanonske) molitve i izričaje, pa i propovied (sadržajno) treba prilagoditi slušateljskomu uzrastu?

Zar je naš Gospodin i Učitelj, Isus, zasebno naučavao i propoviedao dieću, pa onda mladeži, pa starčadi ...? *Nij*'je li u više navrata rekao: *Tko ima uši (da čuje), neka čuje!* i *Tko može shvatiti, neka shvati!*? A sveeti. Pavao naglasuje (1 Sol 2, 13): ... *primiste rieč poruke Božje, primili ste ne rieč ljudsku, nego rieč Božju - kakva uistinu jest* ...

Ne suobličuj, dakle, Rieč slušatelju, nego se trudi činiti obratno! Jer, svakomu će osvanuti daan kad će, bude li htio, moć dobro čuti i izpravno shvatiti ono što je i onoliko koliko je (po Božjoj volji i daaru) njemu dostatno. Uostalom, za temeljnu te sustavnu vjersku poduku imamo vjeronauk!

Prie više godiina sam se bio začudio što već starija dieća i mladež (nekoliko njih koji su, spletom nekih obiteljskih okolnosti, slavili “središnju” nedjeljnu župnu sveetu misu) *nij*'su znali *Slavu*, ali mi se je sve razjasnilo kad sam poslie čuo što oni pjevaju pod “Slavom”. Bilo je još nekoliko “iznenađenja”, a najveće bijaše - dugotrajni pljesak

---

⁸³st011022

pjevačkomu sboru na kraju sveete mise. Doduše, rekoše mi, ne baš nakon svake mise, ali ne - i riedko kad!

A mi se čudimo što velik dio naše djetce i mlaadeži doživljuje svetčanu (pjevanu) sveetu misu kao pobožni glasbeni igrokaz ili nabožnu kazališnu predstavu (i, u kojoj su oni na pozornici, a ne među "gledateljstvom")!

"Paradoksalna" posljedica: Mnogi od nekadašnje djetce i mlaadeži (što su prije slavili "doobne" miise)) sada su odrasli ljudi, ali je vrlo malo (od) njih na nedjeljnoj župnoj sveetoj misi. *Sapienti sat!*

Napokon, čvrsto stojim na ovomu priedloga:

U svakoj katoličkoj žuupi neka se, u pravilu, slavi **samo jedna svetčana (pjevana) nedjeljna sveeta misa**, a gdje god je moguće, neka se slavi još i večernja tiha sveeta misa (za sve, ali samo radi onih što nji'su, po Božju opravdano, mogli sudjelovati na svetčanoj misi).

Sjetimo se Gospodinove pouke: *Subota je stvorena (za i) radi čovjeka, a ne čovjek radi subote.*

A više svetčanih (pjevanih) nedjeljnih svetih miisa ima za izravnu posljedicu *dičeljenje i razjedinjavanje* župne zajednice i pripadajućih joj obiiiteelji. Zar *diabolos* - đavao - ne znači: dičitelj i razjeditelj?!,

nedjeljom

⁸⁴Maala diećca u crkvi

Maalu diećcu, od kršteenja do doobi za početak sustavna vjeronauka, katolički roditelji ili stariji poučeni vjernici vode sa'sobom u crkvu na svetu misu kao i na neke pobožnosti. I dobro je da ih tako odgaajaju, tj. pripremaju za buduće svijestno vjerničko življenje! Pokoji plač, glasna rieč, šetnja, kratkotrajan nemir i sl. bezznačajni su razlozi za ozbiljniji prigovor o remećenju vjernikove usredotočenosti ili o narušavanju svetosti službe Božje.

Pritom se, ipak, na jedno moora strogo paziti, a može se sažeti na ovo preporuku: Maalo dieete tijekom tee doobi treba **steći izkuustvo** (ne znanje ili razumjevanje!) **o posebnoj raazličitosti crkvenoga proostora** od svakoga inog proostora u koji ono ulazi (doma, kuće, tuđega stana, igraonice, obdaništa, škole, prodavaonice, parka, dvorišta ...).te da u njemu vriede drugačija "praviila". A too izkustvo bi dieete trebalo steći po primjeru nazočnih vjernika, prvenstveno svojih roditelja, i svećenika.

Najčešće se događa da dieete predugo ili preglasno remeti obred. Tada treba mirno izić snjiim iz crkve, pričekati da se umiri (bez pojašnjavaanja "crkvenih praviila"!), pa se onda s njim vraatiti u crkvu. U takvu slučaju roditelji s diećcom i izvan crkve sudjeluju u misnomu slaavlju ili pobožnosti!

Na kraju, usudujem se iztaknuti nešto od često viđenoga što se maaloj diećci ne bi smjelo dopustiti (**bez ikakva im pojašnjeanja!**):

- da u crkvu unesu ikakvu igračku, slikovnicu, crtanku, slasticu ili sl.;
- da se za obreda u crkvi "izgube", tj. da izmaknu roditeljskomu nadzoru;
- da se za obreda u crkvi međuse igraju;
- da ulaze u "oltarni proostor" (između amboona i svetohraništa) - dopušten samo svećenicima i đakonima te od'njih odabranim (i propisno odjevenim!) poslužiteljima.

Gospodin Isus je doista rekao: *Puustite malene neka doodu k meni!* Ali ne za subotnjega obreda u sinagogi ili u Hraamu, a ni na Posljednjoj Večeri, nego dok je poučavao učeniike i narod te navieštao Kraaljevstvo Božje.

Zaključno i najvažnije, dieete u crkvi treba osjetiti (na shvatiti!) da se ondje nalazi radi nekoga tko je, čak i njegovim roditeljima, važniji od njega saamoga. Dogodi li se tako, velika je too Božja milost, pa i "predpooziv" za buduće svećeničko ili redovničko zvaanje.

---

⁸⁴st251123

⁸⁵Vjera vs. jezik

Učili su me: *Vjerovati znači prihvatiti za istinu nedokazanu tvrdnju (jezik!), posebice onu nedokazivu uobče* (onostranost!). A sv. Pavao (Heb 11, 1) reče: *Vjera je već/neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u sbiiljnosti kojih ne vidimo.*

Vjera i jezik su povezani na vrlo neobičan i pomalo čudesan (priividno protuslovan) način: jedno drugo “h^raani i izgladnjuje”. Razmaatrajući ovo sasvim obćenito, “siromašniji (manjkaviji, uži)” jezik omogućuje “bogatiju (jaču, širu)” vjeru, odnosno, slaba vjera traži “moćan” jezik (da bi mogla obrazložiti svoju slabost), dok je jaakoj vjeri dostatan i vrlo primitivan jezik (za svoje “opravdanje”). Tako nas zadržuje jaaka i nepokolebljiva vjera onih “malenih” kojima se Boog odkriiva po srcu (a ne po umu - jeziku)! Ovakva dinamika vodi k zaaključku o njihovoj, stanovitoj, “obratno-raazmjernoj” sprezi.

Ali, s “treće” strane, za jačanje osobne (a i zajedničke) vjere važan je što pravilniji izričaj o onomu što (u koga) se vjeruje, a too tiim bolje omogućuje bogatiji i razvijeniji jezik. Jer, za čovjeka zdrava razuma, vjerovati podrazumjeva i djelimice shvatiti i/ili barem nešto znati o onomu što (u koga) vjeruje. Nezamislivo (mi) je da je moguće vjerovati nešto (u nekoga) posve nepoznato(-ga)! A ovo navodi na zaaključak o njihovoj, doneklke, raazmjernoj svezi: bogatiji (“siromašniji”) jezik - čvršća (“fluidnija”) vjera. No, kad bi se moglo sve jasno izreći (izkaazati, jezično obrazložiti), vjera bi (posebice, kao kriepost) bila izlišna (zamićenilo bi ju znaanje!). I eto diskontinuiteta: podpun savršen jezik - nestanak svake vjere!

Kad je rieč o onostranomu (“metafizičkoj stvaarnosti”), a ovdje se prvenstveno na too misli, ni “najsavršeniji” ljudski jezik ne može sasvim pravilno (a kamo li točno!) izreći njezine bitne značajke. Izričaje o vjeri, i moraaalu što po njooj sliedi, koji nam se čine najbližima (čovjeku nedokučivoj) istini nazivamo (vjerskim) dogmama. (U Katoličkoj Crkvi, dogme su pridržane paapama, po saavjetima Crkvenoga Učiteljstva i, nadasve, po prosvietljenju od Duha Sveetoga, a zajamčene su prienosom⁸⁶ Kristova auktoriteta na Šimuna Petra i apostoole, te njihove naasljednike, i po izpunjenomu obećan^jem o *Sili odosgor*.)

Uočeni “paradoksalni” diskontinuitet (što je, i inače, najbolji pokazatelj da smo na dobromu puutu - kad je o onostranosti rieč!) je doista samo priividan . Naime, ova moja “topla voda” (koju, ipak, treba imati na umu!) daavno je odkrivena i razbistrena (1 Kor 13):

⁸⁵st031022

⁸⁶*Tii si Petar - Stieena ... Paasi oovce moje! ...*

- Kad bih sve **jeziike** ljudske govorio i anđeoske ...;
- ... i kad bih imao svu **vjeru** da bih i gore premieštao ...;
- ... Jeziici? Umuknut će. ...
- ...

Na kraju, dakle, ne'će više biti ni jezi(i)ka ni vjere (ni ufanja) niti još mnogo čega što ovdje i sada držimo, s praavom, vrlo važnim. Sliedi da je ono, Pavlovo, *neko imanje samo* (za) **oovdje i sada**, a da *uvjerenost* znači njezino **prihvaćanje**. Sve su too, dakle, samo darovana nam *milostna sredstva* i *načini* (kao, uostalom, i sveeti sakrameenti i sve naše pobožnosti) koje sa'sobom ponieti ne'možemo. "Zemaljska prtljaaga" je preširoka da bismo s njoom mogli proći kroz *uzka vrata*! Sve ostavljamo ovdje - osim jednoga: "Svjedočbe-zapisnika" u dvaa stuupca o **(ne-) djelima** (bez) iz **ljubavi** za brata čovjeka.

A nama je, dok smo ovdje, ipak i tiim više vjerovati Rieči i u Rieč.

87!, ? i .

(*Ne'budete li kao dijetca, nee'čete uuč u Kraaljevstvo Nebesko.*)

Premalo je uzkličnika! A i upitnika bi trebalo biti mnogo više! Je li too raazlog što preobilujemo točkama? A njih bi trebalo biti najmanje! Zašto je staaanje takvo kakvo jest, i zašto bi trebalo biti drugačije - piitate (li) se!?

Promaatrajući ovaj svieet, pa i cijeli svemir - dokle svi sitnozori i svi dalekozori mogu doprieti i dosegnuti - zar ne'bismo moorali klicati puni čuđenja, diivljenja, slavljenja i zahvaljivanja!? Da, Stvoritelju svega vidljivoga i nevidljivoga! Pa i oni koji Ga nijeću - barem sbog "sretne slučajnosti" što su i oni saami, eto, postali izhodima, te svjedocima i diionicima, stanovitoga "samonavodenoga samoodrživa dinamičkog sustava" (podređenoga "praskovitim početnim uvjetima") što oko njih i dalje vitla, a konačno rješeeenje mu izmiče svakomu računu!

I, zar ne'bismo trebali gorjeti od znatiželje, radoznalosti, svestranoga propitivanja i uporna traženja - tko, što, kako, kada, čemu, kuda, kamo, dokad? Ali ne umišljeno i oholo, nego krotko i ponizno - podsviestni svoje (u nekome ili nečemu utemeljene) velikosti i, još više, sviestni (izkustveno) svoje malenosti! Baš kao radostna, radoznala i svemu otvorena nevina dijetca u igri s roditeljima na osunčanoj cvietnoj livadi ili na pjeskovitoj morskoj obali!

No (od)kad je Lažac i Zaavodnik podmetnuo prvu točku (... otvorit će vam se oči i bit ćete kao bogovi ...), čovjeku se, izgleda, too vrlo svidjelo. Pa od'tada, umjesto da, u promaaturanju, kliče od zahvalne udivljenosti i, u traaganju, gorii od ponizne radoznalosti, oon oholeći se nepretance nešto tvrdii i dokazuje. A, slijepe umišljen u svoju spoznaju, ne'vidi da joj se ne' može pronaći ni jedan temeljni kamen koji ne'bi bio sazdan od - vjere!

I još uvijek ne'znajuć (čak ni) što je život, oon ga, i dandanas i sve više, **traaži izvan z(Z)emlje**⁸⁸, gluuh za izkonsku Istinu: *Jaa dođoh (na z(Z)emlju!) da život imaju, u izobilju da ga imaju.*

⁸⁷st061022

⁸⁸Uzgređice, onim "skrbnim vizionarima" što tvrde da nas je previše na Zemlji: Zar nii'je mnogo lakše i kud'i'kamo jeftinije osigurati preduvjete za ljudski život u bilo kojoj puustinji na Zemlji (a kolike su koliko li ih samo ima!), pa i u dubini moorskoj, nego na Mjesecu ili na Marsu?! Komu vii prodajete svoju maglu - pokrivalo vaše nezasitne i bezskrupulozne gramživosti?

⁸⁹“Teologija”

(*I ništa nii'je zborio bez prispodooba.*⁹⁰)

Ljudsko razmišljanje o božanskoj stvaarnosti, kao i pokušaj da ju se izkaaže ljudskim govorom, svodi se na neprestano “povratno” razgledaavnje i maglovito “dopunsko” opisivanje čudesnoga *duoorca (nebođera)* s neizmjeno mnogo ođaja (bezkonačno katova) prepunih svakovrstnoga neprocienjiva blaaga za koje u ljudi neema odgovarajućih miisli, a kamo li prikladnih rieči u njihovim jezicima. (I too je, tek, nama jedva shvatljiva razina več protumačenih Isusovih prispodooba.) Jer, doista, too je poput hooda što ga naziiavamo “korak napried - dvaa natrag”, tj. što smo bliže cilju (vrhu), too smo dalje od'njega. A sve too teče ovako:

- uđete u prvu sođaju (na prvi kat), podrobno promotrite sve “izložke”, steknete doođam o njima *i* o tooj “sbiirci” u cilini, mislite da ste joj shvatili znaaćenje, pa i smiisao, i, držeć da ste sve “solidno absolviirali”, poželite iič dalje da'đoznate još više, pa onda i pođete;

- uđete u drugu ođaju (na drugi kat), i s istim se žaarom “baacite” na promaatranje novih, još čudesnijih izložaka te na razmišljanje o njihovu pojedinačnomu i skupnomu znaaćenju i smiislu, i kad vam se učini da ste “pohvatali niiti”, odjednom shvatite da se moorate žuurno vraatiti u prvu sobu (na prvi kat) i opet poozorno promotriti i razmotriti sve oondje izloženo, jer ono što ste bili “solidno absolviirali”, sada (po spoznaji iz druge sobe) postaje tek prvim i u mnogočemu varljivim doođmom;

- pa tako još jedanput dobro promotrite sve u prvoj (na prvomu), a potom i u drugoj ođaji (na drugomu katu), i sada vam izgleda sve dobro usklađeno, pa jedva čekate ođkriti što je u trećoj ođaji (na trećemu katu);

- i s još većim žaarom i znatiželjom uđete u treću sobu (na treć kat) pa u čuđenju, otvorenih nieemih uustiju, učinite isto što i u prvoj i drugoj ođaji (na prvomu i drugomu katu), i shvatite i dožiivite ono što ste več izkusili (u drugoj ođaji): da se moorate vraatiti u onu prvu pa onda i drugu ođaju (na prvi i drugi kat) pa onda ponovno u treću ođaju (na treć kat), sve too poveezati, postojeću spoznaju proširiti i produubiti, ne bi li se, nekako, sve viđeno posložilo u smislenu cilinu;

- sliede četvrta, peta . . . ođaja (četvrti, peti . . . kat) s istim izhodima i opetovanim povratcima u svaku (na svaki) od predhodnih.

⁸⁹st251022

⁹⁰*Ako vam rekoh zemaljsko pa ne razumiete, kako ćete vjerovati kad vam budem govorio nebesko?* (Iv 3, 12)

I dok vas vaša “induktivna dedukcija” neprestance vraća na početak, vii ste, k tomu, (pri svakomu koraku) podpuno svieštni da *dvoorac* (*neboder*) ima **neizmjerno** mnogo ođaja (katova)! Ni svi ljudski umovi zajedno, a kamo li vii saami, dakle, ne’ mogu daleko doguurati. I, što je još teže shvatljivo, ono što su drugi spoznali pomaaže uvelike i vama, ali znatno manje od očekivanoga. Jer sve znaano želite dvaput proučiti! Kao da svatko saam moora proođ puutom⁹¹ Rieeči Viečne i spoznati onoliko koliko mu je dano, tj. koliko može nositi!

Pa ipak, vaša vjera i vaš žaar i vaša želja za dubljom spoznajom nimalo ne slabe! Naprotiv, sve too u vama jača i na neizreciv naačin očvršćuju vaše ufanje što vas potiče da uztrajete u potrazi za Istinom i nikad ne odustanete!

Ali, ako ju pritom ne uzljubite iznad svega, uzalud vam sva spoznaja i sav vaš trud!

I, napokon, zašto i čemu sve too? Zato što je *dvoorac* (*neboder*) - *Novi Jeruzalem* - namijenjen svima nama: *Idem pripravit* vam mjesto ... da i vii budete gdje sam jaa. I Onaj koji ga je najaavio i opisao čudesnim prisporobama-uzporedbama te potvrdio siilnim djelima, govorio je, kazivao i činio kako i koliko za ondašnje *svoje*, tako i toliko za sve naas poslie njih. (*Što vama kažem, svima kažem: Bdiijte!*) A i obećao im je (i izpunio!): *Priimit ćete Duha Sveetoga koji će vam doživati u pamet sve ...*, te ih uputio: *Idite po svemu svieetu i propoviedajte ...* A za too nam neprestance treba i pokoji slabašni razumski argument što podkriepjuje našu vjeru kao i živo svjedočenje.

Što je, dakle, teologija? Hvala velikomu Akviincu što ju je nazvao *sveetom znanosti* uzdignuvši ju iznad svega ljudskomu umu dostupnoga. Doista, sva znanost je zaokupljena otkrivanjem (promienjivih!) činjenica o tvaarnomu svieetu, a teologija sve otkriveno proširuje i produbljuje u potrazi za spoznajom (nepromienjivih!) istiina - prauzroku svega oko naas i u nama: tvaarnoga, tjelesnoga i duhovnoga, *vidljivoga i nevidljivoga*.

Zato i danas, i vasda, svi mii - znatiželjniici bez predrasuda (mii patuuljci; mii *nizkoga raasta*) - želimo vidjeti NJega ili, barem, čuti NJegov ohrabrujući poziv: *Zakeju, siidi žurno! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući*. Pa da nam, pritom, i prisporobu protumači!

⁹¹A najbolje polazište jest duboko razmatranje svih otaajstava reedom kroz molitvu Goospine Krunice!

⁹²O klanjanju(-ima) Gospodinu Isusu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu

Svaka skupna pobožnost ima posve određenu prvotnu svrhu⁹³ i jasno zadana pravila koja joj određuju oblik (izvanjsku pojavnost) i molitveni sadržaj. Postoje pobožnosti s istom prvotnom svrhom, vrlo sličnoga oblika i s podosta zajedničkoga u sadržaju. A tada se može dogoditi, i događa se, da ih, bez znalački sigurna i čvrsta svećenikova vodstva, vjernički puuk ne umje razlikovati pa ih i pomieša. Pritom se, dakako, izgubi dio temeljnoga smisla, poremete odnosi te zamagle specifične razlike i važnosti pomiešanih pobožnosti. O dvjema takvima je ovdje riječ, a razmišljanje je potaknula za mene vrlo (neugodno) iznenađujuća zamietba. Zamietio sam, naime, da danas malo tko **kleeči** tieekom pobožnosti (držim, od svih najdublje) koju, najčešće, nazivamo *Klanjanjem pred Presveetim Oltarskim Sakramentom*.

U mojemu dietinjstvu je, osim za vrlo stare i onemoćale ili ubogaljene ljude, ne kleečati pred izloženim *Presveetim* bilo skoro pa nezamislivo, jer se svaki "neklećeći stav" (ne pred znaakom: križom, razpeelom, kriptom ili sl., nego) pred živim Isusom smatrao izravnom uvriedom Gospodinu. A pri ulazku, ako je *Presveto* već izloženo, obvezatno je bilo kleknuti na oba koljena i duboko se nakloniti. Isto je valjalo učiniti i pri izlasku.

Vriemena su se promieenila, govore mnogi, i naši stavovi, naročito poslie Drugoga Vatikanskoga Končila, a i Gospodin da je rekao (Samarijaanki) da se *Bogu treba klanjati u Duhu i Istini*. Da, da, točno! Iako su se, budimo izkreni, promieenili ponašanjem (samo) ljudi. Zato, odgovram im, bolje bi bilo da "novo vrieme s novim stavovima" osmisli i uvede nove pobožnosti umjesto da mieenja i sebi (svieetu!) prilagođuje one stare - uvriežene i odavno postojeće! No, ovdje se, jasno je, ne'raadi o'tomu.

Čini mi se da razlog tomu leži u nerazumjevanje, tj. neshvaćanju, što koja pobožnost doista jest. Ovdje su se, naime, "pomiešale" dvie slične, ali ipak različite pobožnosti, **kojima i u kojima** izkazujemo žarku ljubav⁹⁴ i najveće poštovanje Gospodinu Isusu - **živomu** – u *Presvetomu Oltarskom Sakramentu*:

⁹²st261022

⁹³Ona drugotna, koja je još važnija, jest (mišoću Božjom i spomoću svetih sakramenata i **tee pobožnosti**) uztrajati na putu do svetosti!

⁹⁴Preduvjet za ljubav jest sloboda (i od i za), a preduvjet za slobodu jesu pravila. I too nii'je paradoks (protuslovlje)! (Zar na početku ne stoji *Deset zapoviedi*?!)

- u prvoj je pretega na - **kojom**, a u drugoj na - **u kojoj**;
- prva je više *otvorena (pokazna)*, a druga - više *skrovita (zatajna)*;
- prva je većim dielom čuujma (glasna), a druga - većim dielom nečuujna (tiha);
- prva je malo više *tielesna*, a druga - malo više *duhovna*;
- u prvoj jaavno izpoviedamo svoju vjeru u živoga Isusa Krista prisutnoga u posvećenj hostiji, a u drugoj vjeru u NJegovo obećanje (pooziv): *Dodite k meni svi vii umorni i obtrećeni ... i naač ćete spokoj duušama svojim!*;
- u prvoj smo, stoga, više *na koljenima tielesnim* (nego duhovnim), a u drugoj obratno - *na koljenima duhovnim* (više nego na onima tielesnim);
- u prvoj su okupljeni vjerniici poput **jednoga molitvenog tieela** što glasno zahvaljuje i slavi (primjerice, *Litanijama imena Isusova ili sl.*, a od *Usta moja uzdižite* - dvijema zaavrišnim kiticama obvezatno!), a u drugoj su - poput skruušena **skupa molitvenih duuša** od kojih svaka u tišini (u zajedničtvu s ostalim duušama) razgovaara s Isusom (otvaara Mu se i osluškuje NJegov odgovor).

Obje pobožnosti počinju trokratnim slovojevom *Sweet, sweet, sweet, sweet i presweet ...*;

- obje (bi trebao) predvodi(ti) svećenik s početnom nagovornom molitvom, a dalje se svaka odvija po svojim pravilima⁹⁵.
- obje se svršuju duboko dostojanstvenim blagoslovoom s *Presveetim Oltarskim Sakramentom* dok okupljeni vjerniici kleče (na oba koljena!), a ona prva i hvalospjevom: *Blagoslovljen budi Boog!*

Obje pobožnosti su diivne i vrlo duboke, i nijednoj od njih ne bi trebalo da(ava)ti prednost. (Gospodinu je draža ona po kojoj Mu cielovitije predaajemo svoje slabosti i nemoć!)

Naipokon, prva od tih dviju pobožnosti jest **Klanjanje pred Presveetim Oltarskim Sakramentom**, a druga - **Poohod Isusu u Presveetomu Oltarskim Sakramentu**. I, molim, nemojmo ih miešati, nego neka ih povezuje ovaj radostni poklik⁹⁶:

⁹⁵Vidim (čujem) da se u drugoj pobožnosti sve češće uvodi "pozadinska glasbeno-instrumentalnaa pratnja" (slično onomu u zrakoplovima i nekim posebnim ustanovama). Too se jaako protiivi smišlu ove pobožnosti, a i uvriedljivo je, jer ovdje je saam Isus onaj koji smiruje, tješi, ohrabruje i lieći svoje duhovne klanjatelje.

⁹⁶Preiek po sjećanju na smišao dobivene poruke sestri D.K.M. rođ. U.

*Budi hvaaljen i slavljen Isuse mooj
u ovomu Presveetom Oltarskom Sakramentu,
i u svim svetohraništima na svijetu,
i od svih ljudi -
- vasda do Tvooga slavnog dolazka
u Daan Sjudnji!*

I, zaavršno, želim posvieestiti i upozoriti da nij'je dobro prakticiirati nijednu pobožnost, pa tako ni ove dvie, odmah poslie sveete mise. (Pogotovo ne kao njezin "naastavak" - s *Idete u miiru!* - na kraju!) Čeest je slučaj da se baš tako čini. Ali, ako se tako postuupa, onda se vaažnost, tj. vrhuunac u slavljenju i hvaaljenju Boga našega, "premješta" sa sveete mise na pobožnost⁹⁷. A i samo jedna sveeta misa (slavljenje neprocienjive Žrtve i Gostbe Jaganjčeve, koju je Oon ustanovio i učenicima povjerio!) neuzporedivo je uzvišenija i vriednija od svih pobožnosti (od ljudi ustanovljenih!) sveukupno kroz svu poviest. Jer, na svakoj sveetoj misi nebeska stvaarnost se (na nama nevidljiv naačin) uprisutnjuje u zajedničtvu s nazočnim vjernicima, a molitve i pobožnosti, pa i sveeti sakrameenti, samo su nam pomoć i milostna sredstva da bismo u tomu smjeli i mogli doostojno sudjelovati.

---

⁹⁷Ako se sveete mise i pobožnosti vremeniski nadovezuju (iz bilo kojega raazloga), neka se (svaka) pobožnost (i svaki put) ili odgodi bar peet minuta ili održi prije sveete mise!

⁹⁸Zašto “Ženo!”?
ili
 Božtvo vs. čovječtvo

U Evandjelju, na dvama mjestima, nalazimo da se Gospodin Isus obraća svojoj materi Mariji rječju *Ženo*:

- *Ženo, što jaa imam s tobom? Još nii'je došao mooj čas!* (Iv 2, 4);

- *Ženo! Evo ti siina!* (Iv 19, 26)

Too, dakako, ne može biti tek slučajno! Zašto, dakle, *Ženo*, a ne *Mati* ili *Maajko*? Koji je dublji razlog tomu? (Na) Što Gospodin tjime želi (u-) kaazati svojoj materi, a onda, posredno, i nama?

Prie odgovora, razmotrimo okolnosti pod kojima se je too sbilo!

U prvomu slučaju, Isus je na svatbi u Kani Galilejskoj. S NJim su i do tada izabrani učenici. A i Isusova mati je na tooj svatbi⁹⁹. Marija, brižna mati, zamjećuje veliku i žurnu potrebu bližnjega svooga koju se moora **odmah** izpuniti ili barem ublažiti, a too nadilazi ljudsku mogućnost. No ona znaa (i jediina je koja znaa!) tko može (i jediini je koji može!) pomoći. A na njezino molitbu. *Viina neemaju.*, Siin joj odgovara kako smo prie naveli. Mnogima taaj odgovor zvuči neprimjereno, nekima i grubo, ali mati Marija shvaća “piitanje” i razumije pojašnjenje svojega Siina. Zato i ne gubi vjeru ni čvrsto ufanje u NJegovu pomoć. Kako li je samo sve too (u sebi) prenela (iz sebe) na svatbene poslužitelje!

A što je Marija shvatila i razumjela? Too da je njezin Siin po njooj i od njee (jer je ona žena!) praavi čovjek - Siin Čovječji, a ona Ga moli da, **oovdje i sada**, pokaže da nii'je samo čovjek, nego da je i praavi Boog - Siin Božji. No, za too *još nii'je došao čas*, tj. neka se strpi i pričeka¹⁰⁰.

A pod križom: *Mač* od booli *probaada dyušu* materinu. Siin Božji je saam sebe *oplieenio* - suspendirao je svoje božtvo - te kao Siin Čovječj trpi strašnu i slaavnu, za naas odkupiteljsku, muku do smrti. I tada čujemo: *Ženo! Evo ti siina!* Siin njezin ju tješi govoreći joj da NJega, kao Siina Čovječjega, više *nee'će moći imati uza'se*¹⁰¹, ali da *nee'će*, kao mati, *ostati,saama* (bez dieteta). Svoje čovječje sinovstvo,

⁹⁸st241122

⁹⁹Učenik Natanael i izabrani učenik Batolomej (moguće ista osoba!?) su iz Kane - nedaleko od Nazareta.

¹⁰⁰Ali je njezina savršena molitba, ipak, “ubrerala” Božje djelotvorno očitovanje!

¹⁰¹Ne'znamo je li uzkrslu Gospodin ijednom, do Uzašaašća, bio **nasamo** sa svojom materom. Po Uzkrsnuću posve prevladaava Isusovo božtvo!

uz njuu, Oon povjerava i predaje svoomu ljuubljenom učeniku¹⁰². Po ovomu, Blažena Djevica Marija je *maajka* i svima onima koji ljuube Isusa i spremni su braaniti joj čaast i stavite se pod njezinu maajčinsku zaštitu!¹⁰³

U oba slučaja je, za razumjevanje, središnja osoba - mati Marija, tj. njezina molitba (na svatbi) i teežka patnja (pod kriižom)!

A nama, za pouku, Oon poručuje da kad god poželimo, i molimo Ga, da djelotvorno očituje svoje praavo **božtvo**, ne smetnemo s uuma NJegovo praavo **čovječtvo**!

Kao traženi odgovor, dakle, smjeli bismo kaazati: Isusovo *Ženo* nam ukazuje na NJegovo namjerno **skriveno i “sputano” božtvo** u vidljivo **očitovanu i “naglašenu” čovječtvu**!

---

¹⁰²Je li ga (jediinoga od svojih učeniika), stoga, očuvvao od mučeničke smrti? Da mati NJegova ne izgubi (na isti naačin) i “drugoga sjina”?!

¹⁰³*I od toga časa uze ju učenik k sebi.*

¹⁰⁴Ima li (i) danas proorooka?

Neki nam govore, pa i tvrde, da je Ivan Krstitelj bio posljednji (Božji) proorok, tj. da posle njega, izdvojimo¹⁰⁵ li zasebno Gospodina Isusa Krista, proorooka Božjih više nii'je bilo. Poslедиčno, da (ni) u današnje vrieme proorooka neema. Pogriešno je, dakako, i prvo i drugo, a uuzrok tomu je, predmnievam, nesporazum oko pojma *proorok*.

Mnogi ne shvaćaju točno njegovo značenje, a neki pod njim podrazumevaju (samo) *starozaavjetna proorooka*. Većina od onih prvih too značenje čak svodi na “vrača-pogađača” budućih izvanrednih događaja ili na onoga koji nudi “odgovor” prije nego li mu se postavi pitanje! Stoga nam je pojasniti tko je i što je (Božji) proorok.

Najsažetije, (Božji) proorok je čovjek koji po nadahnuću od Duha Svetoga prenosi ljudima objavljenu mu (Božju) istinu. Pritom, navješćujući Istinu i svjedočeći za NJuu, oon pobija laži i razodkriva spletke onoga nazvanog *Laažcem i Čovjekubojicom od početka* (što ih šiire i pletu njegovi zemaljski poklonici) te tako vraća zalutale i zavedene i okuuplja neodlučne ljude u *Božje stado* vjerno Rieeči - da sliedi Onoga koji je Puut, Istina i Život.

Prisjetimo se Kristova Preobraženja! Otac nebeski (pred nebeskim i zemaljskim svjedocima) potvrđuje (ono s krštenja na Jordanu) da je Isus NJegov ljuubljeni Siin, te dopuunja: *Mooj Izabranik*, i zapovieda: *NJega sluajte!* Po tooj je zapoviedi dokončano starozaavjetno prooročtvo i oduzeto ovlaštenje židovskim pismoznancima za tumačenje Rieeči Božje. Od tada Božju Rieeč tumači Ona saama, utjelovljena i cielovita - Krist Gospodin, a potom i oni koje Oon, u snaazi Duha Svetoga, za too ovlaasti: ponajprie, Šimuna Petra, pa ostale apostoole, a onda i sve biskupe Katoličke Crkve pod primaatom Riimskoga Biskupa - Paape.

Nepobitno je, dakle, da je Ivam Krstitelj bio posljednji starozaavjetni proorok, kao i too da su apostoli (i sv. Pavao - apostol¹⁰⁶!) bili novozaavjetni prooroci.

¹⁰⁴st031222

¹⁰⁵A *evo ovdje i više od proorooka!*

¹⁰⁶Iz Djeela Apostolskih doznajemo da su je Jedanaestorica, vođena Duhom Svetim izabrala Matiju za apostola na mjesto odpaloga Juude Iskariota. No, teološki proniknuti u Gospodinov izbor triinaestoga apostola - Saavla/Paavla - preduboko je! Na umu mi je tek ovo obećanje (Mt 10, 23): *Kad vas stanu orogoniti u jednom gradu, bježite u drugi. Zaista, kažem vam, nećećete obići gradova izraelskih prije nego što dođe Siin Čovječji.*

Ali ima (još) nešto što razlučuje starozaavjetne proroke i apostoole od svih ostalih ljudi, pa onda i od (možebitno) ihnih prorooka. I baš taa *diferentia specifica* je sržna misao ovoga osvrtu. A too je: **izravan i osoban Božji poziv**¹⁰⁷ na službu.

Ostali proroci bi, dakle, bili oni koji ni'su (nužno) izravno ili osobno pozvani na proročku službu. Postoje li takvi, i, ako ih ima, koji su? Dakako da postoje i ima ih mnogo. Jer, tko god je primio Duh Svetoga može postati prorokom Tako, u prvomu reedu, proroci bi trebali biti svi Crkveni pastiri-biskupi, pa onda i svi Kristovi svećenici (neki i od prvih i od drugih doista jesu!). A i svaki krizmanik, pa i svaki krštenik¹⁰⁸, može postati prorokom, ako mu Duh Sveti podaari odgovaarajuću sposobnost. No, nažalost, ni'su baš riedki oni koji zanemaare takav, neizravan, poziv ili, još žalostnije, priimljeni milostni daar izkoriste za ovozemaljski (prolazni) osobni probijak.

O onima zvaanim *proorocima laažnim* ne'ću reči ništa izim da su bučni i nametljivi, ali i podmuukli, da doista nesnošljivo "zagovaaraju" tzv. snošljivost, te da ih je, *po plodovima njihovim* lako *prepoznati*.

A sada, napokon, ono najvažnije! Ono što se pred našim očima učestalo sbijiva od Uznesenja na nebo, a mii too previđamo ili ne shvaćamo. Taa, tko je (*ponizna*) *Službenica Gospodnja*; tko je **Kraljica** (sviju) *proorooka*? Koliko li je puta sišla k nama da bi nas opomeenula, poučila, pozvala na obraačenje . . . ! A mnogi koji govore da ljuube Sjina njezina, ne samo da u too ne vjeruju, negp se s tiim izruguju. No i too je neizostavno proročko obilježje i potvrda o proročkoj misiji.

¹⁰⁷*Doođe mi rieč Jahvina: . . . ;*

Idite po svemu svieetu i . . . ;

. . . uzstani, uudi u graad i reči ce ti se što ti je činiti.

¹⁰⁸Još Mojsije zavaapi: *Oo, kad bi sav mooj naarod prorokovao!*

¹⁰⁹Poozivi, izbor i očitovaanja
(via Natanael vs. Bartolomej)

Kako je i gdje je naš Gospodin pozivao i birao svoje učenike? Komu se je i zašto nedvojbebo objaavio, tj. očitovao (osim svonim sugrađanima, naastupno, u nazaretskoj sinagogi, pa ženi, samarijanki, na Jakovljevu Sdeencu, te velikomu svećeniku Kajfi pred Židovskim Vieečem)? Taa su mi se piitaanja nametnula dok sam raznišljao o prvomu susretu onoga koji je (prije toga) *bio pod smokvom* - s Isusom. Daleko sam od pomisli da bih na'njih umio odgovoriti! No nešto me nuka do promislim o njihovu možebitui poučnu značenje.

Čitajući Ivanovo izvješće o prvim učenicima (Iv 1, 35-44), doznajemo: - da su dvojica Ivanovih (Krstiteljevih) učenika (čuvši njegove riječi: *Evo Jaganjca Božjega!*) pošli za Isusom¹¹⁰;

- da ih je, zapazivši da Ga sliede, Isus upitao: *Što tražite?*, i da su Mu oni odgovorili pitanjem: *Učitelju, gdje stanuješ?*

- da na Isusov odgovor, tj. poziv: *Doodite i vidite!*, oni k NJemu dolaze i vide te ostaju **ona** **daan** kod NJega. (uz napomenu: *Biila je odprilike deseeta ura.*);

- da su taa dvojica bili Andrija i, utemeljeno prepostavljam, Ivan (koji o ovomu piše) te da Andrija potom pronalazi brata Šimuna i kaže mu: *Našli smo Mesiju!*;

- da oni Šimuna dovode Isusu, koji ga "već poznaje" (*Tii si Šimun, siin Ivanov!*) i nadjenjuje mu novo ime (*Zvat ćeš se Kefa!*): Petar-Stieena;

- da: **Sutradan** *naumi Isus poći u Galileju*.¹¹¹;

- da je Isus našao Filipa i rekao mu: *Pođi za'mnom!*

- da je Filip sugrađanin Šimunov i Andrijin (**iz Betsaide**, koja je daleko u sjevernoj Galileji, što, dakako, ne povlači da ga je Isus i našao u Betsaidi!)

A, po sinoptičarima, Isus je svih tih daana već u Galileji (i too daleko u sjevernomu području uz Genezaretsko jezero - ondje su Kafarnaum

¹⁰⁹St101222

¹¹⁰Proizlazi da se je too sbilo uz riekku Jordan, u Judeji, te da ono "pošli za Isusom" ukazuje ili na hood iz Judeje u Galileju ili na puut do Isusovo privremenoga boravište u Judeji!

¹¹¹Ovo sbunjuje i protuslovi sinoptičarima (na pr. Mk 1, 16-20), jer povlači da se je ono predhodno sbilo u Judeji po Isusovu povratku iz puustinje (poslie krštenja: četrdeset daana u postu, kuušnjama i molitvi, da se u potpunosti podreedi i uskladi volja Siina Čovječjega po volji Očveoj!) Mislim da se raadi o lapsusu, podrobnije, da umjesto *Galileju* trieba pisati *Betsaidu* (iz Kafarnauma ili iz Nazareta!?).

i Betsaida!) gdje naučava. I ondje, po njihovim izvješćima, poziva braću Šimuna i Andriju te Jakova i Ivana, da ih “učini ribarima na ljude”.

Zamietno proostorno-vremensko neslaaganje u izvješćima meni nije prevelika smetnja¹¹², jer Ivanov osebujan stil i njegovo “oko” otkrivaju ono skriveno i redovito ukazuju na dublje značenje. Zato ću razmotriti ono što se je, po Ivanu, dogodilo netom po Isusovu pozivu Filipu.

Na Filipovu viest: *Našli smo onoga o komu je pisao Mojsije i Proroci: Isusa . . . iz Nazareta*, Natanael uzvraća sumnjon: *Iz Nazareta da može biti što dobro?* A kad ga je Filip doveo k Isusu, Isus ih “preduhitri” i reče za njega: *Evo istinitoga Izraelca (ili pravoga Židova) u kojemu nema prievare!* Natanael je iznenađen i pita Ga: *Odakle me poznaješ?*, a Isus mu odgovara: *Vidjeh te prije nego li te Filip pozva, dok si bio pod smokvom*¹¹³ I tada Nataniel izpovieda svoju vjeru ključ: *Učitelju, Tui si Siin Božji! Tui Kraalj si Israelov!*, a Isus mu obećaje da *će i više od toga vidjeti . . .*

Zamietimo da dok su Andrija, Ivan i Filip naslućivali ili u sebi vjerovali da je Isus obećani Mesuja, Natanael je prvi koji too Isusu izravno glasno izjavljuje. Isus njegovu izjavu ne potvrđuje otvoreno, nego ju svodi na vjerovanje. No, potvrda je bila izrečena unapried (pri njihovu susretu), prije ove Natanaelove izjave, a sadržana je u Isusovim riečima (tvrđnji) da u Natanaelu (istinitomu Izraelcu!) *nema prievare*. Stoga ovaj događaj (razgovor) smjemo, dakle, shvatiti i kao prvo Isusovo očitovanje da Oon jest Mesija - Pomazanik Božji.

O Isusovim pozivima pojedincima da Ga sliede kao učeniici, znaamo još samo za poziv Mateju cariniku. Poziva je, dakako, moralo biti mnogo više! Sjetimo se, primjerice, *Poslanja sedamdesetdvojice* (čak poslie *Poslanja dvanestorice!*). Predpostavljam da je bilo i onih koji su vjerno išli za Isusom i bez Njegova izravna poziva. (Takvima sigurno pripadaju žene koje su posluživale Isusa i oni koji su bili stalno uza'nj!!) No ima i onih koje je Isus pozvao da Ga sliede, a nji'su se

¹¹²U svezi s prvom i drugom opazkom, meni se čini da se je to sbilo po Isusovu povratku iz (judejske) puustinje i da je bilo ovako: Ivanovi (Krstiteljevi) učeniici, Andrija i Ivan (Galilejci), čuvši Krstiteljevo proročanstvo o Isusu kao *Jaganjcu Božjemu*, pošli su iz Judeje u Galileju tražeći (“sliedeći”) Isusa, a kad su Ga našli, Oon ih je pozvao i doveo ili u svoje privremeno boravište u Kafarnaumu ili u svojoj nazaretski dom (gdje su upoznali i Njegovu mater?). Tada onaj “izpravak” (u drugoj opazci) “Sutradan naumi Isus poći u Betsaidu.” dobiiva puni smisao. Pod ovom pretpostavkom, sve što dalje sliedi (Iv 1, 40-51; Iv 2, 1-12) je logično i razumljivo.

¹¹³“Biti pod smokvom” značilo je (tumače bibličari) razmatrati i proučavati *Toru* - Mojsijev Zaakon i Proroke.

odazvali (Mt 19, 16-23; Mk 10, 17-23; Lk 18, 18-33). I baš takvi nam pokazuju što znači, tj. što podrazumjeva Isusov poziv: Ostaviti sve na što smo navezani i s pouzdanjem poći za Njim.

A od mnogih, pozvanih, Gospodin i Učitelj izabire dvanaesticu. O tomu izvješćuju sva trojica sinoptičara, primjerice Luuka (Lk 6, 12-16) koji navodi da je Isus bio uzišao na goru, da je proveo noć moleći se Bogu¹¹⁴, a kad se razdajalo da je dozvao učenike k sebi te između njih izabrao poznatu nam(?) dvanaesticu. Ali nijedan od njih nije imenovan Natanaelom. S druge strane, Ivan ne izvješćuje o ovom izboru, ali (u Dodaatku, Iv 21, 1-2) imenuje petoricu od sedmorice Isusovih učenika kojima se je (kad je već svanulo) uzkrslu Gospodin (ponovno) očitovao na Tiberijadskom mooru, a jedan od imenovanih jest Natanael iz Kane Galilejske. Sbog toga i sbog pri opisana susreta Natanaelova (preko Filipa) s Isusom, kao i sbog poredka u izvješćima o izabranoj dvanaestici (prvi iza Filipa je Bartolomej), mnogi predpostavljaju (neki i tvrde!) da je pravo Bartolomejevo ime - Natanael, tj. da se radi o istomu učeniku. Moguće, štoviše (po ljudskojmu zaključivanju) vrlo vjerojatno! Ali mene, ipak, kopka nekoliko "sitnica".

Prvo, uzkrslu Gospodin se je prije Uzašašća ukazao mnogima - što pojedinačno, što skupno. Sveeti Pavao, apostol, govori o više od pet stotina (1 Kor 15, 5-8). Dakle, ne samo izabranoj jedanaestici i nekima od žena-poslužitejica niti samo učenicima.

Drugo, Natanael je drugovao s Filipom, a (po kontekstu) i s još nekima od prvopozvanih učenika, još prije susreta s Isusom. Stoga ne'bi bilo neobično da je (i?) tee noć pošao s njima ribariti na Tiberijadsko moore (Genezaretsko jezero). Drugim riečima, razlog za okupljanje u ribolovu nije, nužno, pripadnost izabranoj (sada) jedanaestici.

Treće i najizazovnije, predpostavimo li da je Bartolomej zapravo Natanael, nameće se ovo važno pitanje: Kako too da je Šimun Petar, a ne Natanael (s obzirom na njegovu izjavu o Isusu prigodom njihova prvog susreta), prvi (na Isusovo pitanje njima, izabranoj dvanaestici, o sebi) izpoviedio svoju vjeru: *Tii si Krist-Pomazanik, Siin Boga živoga*¹¹⁵. Raadi li se, možda o onomu da svaka izjava (tvrdnja) moora, vjerodostojnosti radi, imati uporište (potvrdu) u barem dvojici svjedooka? A budući da se ovdje govori o božanskoj naravi Isusovoj, dvie božanske osoobe

¹¹⁴Jaa za'njih molim ... za **one koje si mi dao** ... (Iv 17, 9)

¹¹⁵I još jedanput: (u najdramatičnijemu trenutku; Iv 6, 68-69): ... *Tii imaš rieči života viečnoga! I mi vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji*. Osim Natanaela i Šimuna-Petra, jedino(?) još Maarta (Iv 11, 27) izravno Isusu izpovieda svoju vjeru da je Oon Krist.

(O_tac i Duh) i/ili koji od proorooka¹¹⁶ trebale bi svjedočiti za onu treću (Siina). Natanaelova izpoviest *Tii si Siin Božji!* počiva na pročitanoj Rieči (pod smokvom, dakle, Sjinu, a Oon “ne’smje” svjedočiti saam za’sebe!) i prosvietljeenju po Duhu, dok ona Petrova počiva na O_tcu i prosvietljeenju po Duhu. Jer, Isus mu reče: *Blago tebi Šimune, siine Jonin, jer ti too ne objavi tieelo i krv, nego Otac mooj, koji je na nebesima.* (Je li ovo “argument” za izjednačavanje Bartolomeja s Natanaelom ili za njihovo razlikovanje, ne’znam ni saam!) Neki pak drže da je Natanael govorio “iz glave”, a Šimun Petar “iz srca”.

Na kraju, nekoliko misli o očitovanjima našega **uzkrsloga** Gospodina¹¹⁷. Najprije, posvieestimo da ukazaanje treba razlučiti od očitovanja. Jer, po svim evanđelistima, Gospodinovo ukazaanje ne podrazumjeva nužno ni tielesno “prepoznaavanje” ni NJegovo osobno očitovanje. A gdje, kada i komu se je uzkrslu Gospodin očitovao¹¹⁸? Prođimo reedom:kroz izviešca!

Po Mateju:

- Mariji Magdaleeni i drugoj Mariji, u osvjet prvoga daana, na puutu od groba prema graadu (Mt 28, 9-10) riečima . . . *Idite, jaavite mojoj braci . . .!*;
- Izabranoj jedanaestorici, od četvrtoga daana nadalje¹¹⁹, na gori u Galileji, i (Mt 28, 17-20) zapovieđu *Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode . . .!*

Po Maarku:”

- Mariji Magdaleeni, rano prvoga daana, nedaleko od groba (Mk 16, 9-11) - zaaključak po kontekstu;
- dvojici učeniika, prvoga daana, ma puutu u Emaus,¹²⁰ (Mk 16, 12-13)
- zaaključak po kontekstu;
- izabranoj jedanaestorici, za stolom (Mk 16, 14) “prieekorom sbog nevjere i okorielosti njihovih srdaca”.

¹¹⁶Na Kršteenjju svjedoče O_iac i Duh, a pri Preobraženju - O_tac, Mojsije i Ilija!

¹¹⁷Prije svoje smrti, Isus je samo triput posve jasno kaazao da Oon jest Mesija (Krist): prvi put, kroz "naastupnu besjedu" (u nazaretskoj sinagogi); drugi put, ženi, samarijanki (na Jakovljevu zdeencu); treći put, velikomu svećeniku Kajfi (na suđenju pred Židovskim Viećem). A povjerovala je (priimila i prigrlila NJegov neprocienjiv *daar*) samo neuka samarijanka - “napola poganka”!

¹¹⁸Po sv. Paavlu apostolu, da Krist nji’je uzkrsnuo, uzaludna bi bila vjera naša (1 Kor15, 14-17). Doista, bez Uzkrsnuća bili bismo tek odkupljeni (oslobodeni), ne i spaašeni (što ovisi i o nama!), jer bi tielesna smrt postala viećnom.

¹¹⁹Od Jeruzalema do Galileja se hodi barem dvaa daana, a prvoga daana su avi (osim, možda, Tome!) bili u graadu.

¹²⁰Kleofa i njegov suputnik nji’su pripadali izabranoj jedanaestorici (Lk 24, 33)!

Po Luuki:

- dvojici učeniika, kasno popoodne prvoga daana, u Emausu, (Lk 24, 30-31) lomljenjem i daavanjem blagoslovljena kruha i izčezaavanjem s očiju - too je, držim, uistinu najznačajnije očitovaanje¹²¹ uzkrsloga Gospodina;
- izabranim učenicima, noću s prvoga na drugi daan, dvorana u graadu (Lk 24, 38-43) doslovno i podpuno;
- izabranim učenicima, četrdeseti daan po uzkrsnuuću, Betanija (Betfaga?) (Lk 24, 50-51) blagoslovom prije svooga uzašaaća na nebo i Uzašaašćem.

Po Ivanu:

- Mariji Magdaleeni, rano jutro prvoga daana, bliizu groba (Iv 20, 14-17) imenovanjem *Marijo!* i naalogom ... *idi mojoj braći i jaavi im: Uzlazim Otcu svoomu ...*;
- učenicima (bez Tome - Blizaanca), večer prvoga daana, dvorana u graadu (Iv 20, 19-20, 24) doslovno i podpuno;
- učenicima (i Toma je s njima), oosmoga daana, dvorana u graadu (Iv 20, 26-29) doslovno i podpuno; - osobito za Tomu;
- sedmorici učeniika, više daanaa¹²² poslie očitovaanja Tomi, uz Tiberijadsko moore, (Iv 21, 1-2, 12-19) – mnogo više od očitovaanja. Uzkrslu Gospodin uzstanovljuje svoju Crkvu s Petrom-Stieenom kao glavnim pastiirom, tj. poglavaarom (što je i bio obećao; Mt, 16, 18-19)

P.S. **Piitanje** (u svietlu Isusovih rieči s kriiža: *Ženo! Evo ti siina!*): Ima li igdje u Novomu Zaavjetu (Evandeljima, Djelima Apostolskim, Poslanicama, Odkrivenju)¹²³ ikoja naatuknica koja bi mogla upuutiti (eksplicitno ili nedvojbeno) na ukazaanje uzkrsloga Gospodina svojoj materi nasamo?

Dodaatak. Navečer onoga daana kad sam završne rečeniice ovoga razmišljenja stavio na papiir, HRT2 je počela prikazivati nizanku “Izabrani” o kojoj prije ništa nii’sam znao! Naglašavam: “Izabrani” - ne *Izabranik!* (Dakle, glavni će biti oni - izbrani po Izabraniku Očevu - a ne Oon koji ih je izabrao! Zanimljiv priistup!) U njooj je, koliko sam uzpio vidjeti i čuti, *licentia cinemática* razširila kriila prieko svih međa. No raazlog ovomu dodaatku nii’je mnoštvo “nevinih” izmišljotina, nego (“pod sitno!”) podmetnuto krivovjerje. Citirat ću tek dvje “uzputne” i skoro pa “sažalne” izjave (tvrđnje!) o materi

¹²¹Ne’možemo Ga prepoznati u nekom čovjeku, ako Ga ne’vidimo u svakomu čovjeku, a Oon je oovdje (na zemlji) žiiv i cielovit (samo) u Euharistiji.

¹²²Sjeverna Galileēja je daleko od Jeruzalema!

¹²³U apokrifima?

Isusovoj: *Marija nii'je odabrala ono što joj se dogodilo.* i *Marija je bila frustrirana.* (hrvatski: razočarana i/ili nezadovoljna; ponašanjem svojega sina). Po ovomu, nakon Navještenja i podrobna arkandelova pojašnjenja, Djevičin *Fiat mihi!* ne'bi bio njezina slobodna odluka da se podreedi volji Božjoj, nego bi se, valjda, radilo o Božjoj prievari, smicalici ili prisili. I kako, uobče, ona koja se je posvema podreedila Božjoj volji muže biti nezadovoljna svojim i Božjim Siinom?! A kad se tomu dodaju podrobne *konsultacije* s Matejom o sadržaju i načinu Njegova naučavanja, te izravnu materinu "vriednostnu prosudbu" *Ponosim se tobom.,* nameće se pitanje: Čiju volju vrši Gospodin? Pušem i na hladno čekajući što će tek ovi "filmaši" učiniti od Euharistije.

Draaga moja hrvatska braćo, netko nam podmuklo muuti bistru katoličku vodu, te bezsramno lažući (uz opravdanje: *Neka se čuje i druga strana!*) razgони i grabi oovce. A pastiri, podređeni (umjesto svoomu Učitelju) naćeelu *obće snošljivosti* (i kad oponeent laže, a naročito, kad "polu-laže" i zavodi kao ova nizanka!), o tomu šuute!

P.S. Nizanka je poslie paar naastavaka prekinuta (bez obrazloženja) i do sada (evo ljeta - prošlo je oko pola godine) nii'je nastavljena.

P.S.2. Evo (dne 18. prosinca 2023.) tee nizanka opet! Nastavak lukavo "tempiiran" (od "naše" TV) da bude "ekumenska" protestantska božična "čestitke" hrvatskim katolicima i ove godine. A jaa svakomu koji tvrdi da vjeruje u Isusa Gospodina i da Ga ljuubi posviešćujem ovu viečnu istinu: Neema, niti može biti, Gospodina Isusa Krista bez Žene - Blažene Djevice Marije. K tomu (posbice onima koji su osmislili spomenutu TV-nizanku). Neema Gospodina Isusa Krista na ovomu svieetu osim u Euharistiji. I, s tiim u izravnoj svezi, podsjećam sve na Njegovo najdramatičnije pitanje (Iv 6, 67): *Da možda i vii ne kaanite odić?*

124 “Doođi, doođi nam Gospode!”

*Ima jedna pjesma,
danajski je daar,
vjerniku u Krista
teološki kvaar.*

Tvoju smrt, Gospodine, navieštamo, tvoje uzkrsnuuće slavimo, tvooj slavauni dolazak izčekujemo! - kličemo ili pjevamo netom utjelovljenu Gospodinu na svakoj sveetoj misi. Diiivna je too poveznica s Crkvom u prvim stoljećima, koja je zazijivala: *Marana tha! Marana tha Ješua!* - Doođi Gospodine! Doođi Gospodine Isuse! O kojemu dolazku se raadi? Dakako, o onomu drugom (*ponovnom*) i slaavnom (*u Slavi*) dolazku Sina Čovječjega - na svišetku ovoga vieeta.

No rieči-poruke iz pjesmice u naaslovu odkriivaju i upućuju (i) na nešto drugo. Najprije, jasno je da se ne raadi o dolazku na zoov “Doođi Isuse mooj!” čiste duuše umirućega ugodnika Božjega, da ju Gospodin oslobodi i izvede iz smrtna tieela te povede sa sobom u nbeskzu slavu.

Slučajno ili namjerno - nee’ću spekulijirati! Ali osjećam jaaku potrebu da ih razsvietlim u svezi s već rečenim kao i sa svetom misom i, posebice, s Euharistijom. Pokazuje se da osnovni smisao tee pjesmice variira, tj. da višestrukost njezina značenja ovisi o mjestu, obredu i času njezina izvođenja te, k tomu, i o V(v)jerovanju onih što ju pjevaju. Poslедиčno, za katoličke i pravoslavne vjernike (i sve koji vjeruju u Euharistiju!) njezine poruke mogu postati opasnim krivovjerjem, dok se nekima protestantskim zajednicama one mogu savršeno uklopiti u njihovu teologiju. Pa, navodeći (samo početne) stihove,

1. *Doođi, doođi nam Gospode!*
2. *Mii Te trebamo Gospode!*
3. *Daj nam vjeru, oo Gospode!*
4. *Daj nam naadu, oo Gospode!*
5. *Daj nam ljuubav, oo Gospode!*
6. *Oo, doođi Gospode!*

počnimo razmaatranjem (po reedcims)!

1. Teološka smislenost (neovisno o mjestu, obredu i času)

- 1. i 6. stih su za protestante jednosmisleni: Too je zaaziv za drugi (slaavni i konačni) dolazak Gospodinov k nama. Za katolike i pravoslavce (i sve koji vjeruju u Euharistiju), pak, oon ima smisla, pored navedenoga, i u žeeljnu i radostnu čekanju da prikazani darovi

¹²⁴st121222; st, na Uzkrš, ”24. (Dodaatak)

- kruh i vino - postanu tieelom i krvi Gospodinovom, tj. u čekanju NJega žiiva i cielovita u objema euharistijskim prilikama.
- 2.stih je bezsmislen za sve kršćane čim se (u 1. i 6. stihu) misli na Gospodinov slavni dolazak. Na svršetku su, jasno je, sve naše potrebe izlišne - slijedi Suud. No, za sve one koji vjeruju da je Isus žiiv u Euharistiji, taaj je zaaziv i više nego smislen, jer *mi bez NJega neemamo života u sebi*.
- 3. stih bi trebao biti žarki vapaj svakoga čovjeka koji traži istinu i, posebice, Istinu. Jer vjera je, doista, Božji dar i s njom počinje sva spoznaja i sve znanje. Svatko tko sebe drži kršćaninom ili se takvim osjeća već je primio taaj dar - koliko obilat, Božja je volja. Stoga bi kršćani taaj stih trebali "malo izpraviti", tako da se "Daj" preinači u "Uvečaj" ili "Ojačaj" ili "Umnoži" ili u što tomu odgovarajuće.
- 4. i, još više, 5. stih su pojedinačno i skupno (po obćemu kršćanskom poimanju i smislu) podpuni "teološki promašaj", tj. zabluda. Jer vjera, primljena i prihvaćena kao Božji dar¹²⁵, nužno plodi ufanjem (blaženom naadom!), a ufanje neprestance potiče na požrtvovnu i djelatnu ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ako, dakle, od Gospodina ištemo za sebe sve trii blagoslovne krieposti, u čemu je naša zaslug?! I upravo nedostaatak čvrstoga ufanja izravno pokazuje malenost i oslabljenost naše vjere. Jer primljena žiiva vjera je "krhka biljka" koju treba brižno njegovati!

2. Značenjska ovisnost (o mjestu, obredu i času)

Obzirom na sve izneseno u predhodnomu odjeljku, nedvojbeno slijedi da smisao razmatranih stihova bitno ovisi o tomu gdje se izgovaraju (pjevaaju) i pod kojim obredom (sveetom misom, podielom sveetoga sakramenta, praktičnom pobožnosti), kao i o času (dieelu) u kojemu se izgovaraju. Tako, primjerice, 1., 3. i 6. imaju smisla (i posebno značenje) na pobožnomu hodočašću, dok 1. 2. i 6. stih imaju smisla (ali i drugačije značenje) na početku sveete mise. Pritom, koliko je 2. stih neprimjeren za hodočašće, toliko je 3. stih nespojiv sa sveetom misom (posebice, početkom). Naime, na Svršetku nema više ni naših potreba, a ako smo sveetoj misi pristupili bez vjere (jer ju ištemo!), onda smo došli tek iz znatiželje ili naavike ili običaja . . .

I, najvažnije, zaziivamo li *Dodi, dodi nam Gospode!* u času sveete pričesti ili pri klanjanju Isusu u Presvetomu Oltarskom Sakramentu, zabrazdili smo (najčešće, nesviestno!) u teeško krivovjerje. Jer, u tomu času taaj stih, na uvijen način, nijeće prisustnost Gospodinovu (a Oon je došao!) u Euharistiji. Posliedično, Euharistija, pa i cieela sveeta misa, bila bi samo simbol-podsjetnik na Žrtvu i Gostbu Jaganjčevu!

¹²⁵ *Pravednik će od svoje vjere živjeti.*

A čija je too “teologija” koja se pravi da ne razumje (ni) posljednje Isusovo obećanje (prije Uzašašća: *I evo,, jaa sam s vama u sve dane - do svršetka svieeta.*), dobro zaamo.

Napokon, da je ovo tek slučajni ili osamljeni primjer¹²⁶ “naivne lakovjernosti”, ne bih se na njega osvrnuo. I, uzgredice, komu i čemu sluuži (izvrstan!) hrvatski katolički kantual?

P.S. Gleede Euharistije, postoje četiri kršćanske skupiine:

- oni koji su svieštni da ne'mogu znati, a vjeruju u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji pod objema priilikama, te drže da je too veoma vaažno za njihovo spaasenje;
- oni koji su svieštni da ne'mogu znati pa i ne vjeruju u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji pod riilikama kruha ili viina;
- oni koji su svieštni da ne'mogu znati, a vjerovanje i nevjerovanje u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji smaatraju suvišnim i nevažnim za svoje spaasenje;
- oni koji misle da znaju (jer tvrde i druge uvjeraavaju!) da se u Euharistiji raadi tek o puukoj simbolici po sjećanju na Posljednju Večeru.

Tko je vruuč/, a tko studen, tko li mlaak (i za izpljuvak) - uvijek znaa ssamo Oon!

Dodaatak. Držeć da je ova tema absolviirana, nii'sam poslie zapiisanoga razmišljanja dublje zagledavao u tekstove naabožnih pjesmiica. Čak ni oniih što su se bez dopušteenja “ušuljale” (bilo da su “zalutale”, sbog naše nebudnosti i najivnosti, bilo da su, možda, lukavo podmetnute) u katoličke liturgijske čine ili obrede. Ali danas, iznenada, kad smo na Uzkrsoj misi zapjevali *Krist uzkrsmu*, ve/me je prvi reedak zaprepaastio: Što too mii, pjevajuć, govorimo i slavimo? Citirat ću prve dvie kitiice i refreen (hrvatski prijevod):

*Smrtni san nestao
koog' sniiv'o Krist je.
U grobu praaznom' sad'
čuje se glaas.*

Ref.: *Svieet kliče stog': “Krist je Boog!
Oon iz groba¹²⁷ treć uzsta daan.
Oon je Boog i razbi smrtni san taaj daan.
Nek' povede naas na Očev dlan, na staan!*

¹²⁶Na što se misli kad i ako se (na kraju sveete mise!) pjeva: *Ostani s nama ... , Gospode! ... ?* Taa mii odlazimo, a Oon ostaje, osim, ako **ne vjerujemo** u *živu kruh koji je s neba sišao*. Jer ona dvojica su Ga molili da ostane s njima dok su još bili na puutu! I Oon - *Kruh živi koji su priimili* - je s njima ostao.

¹²⁷da barem piše: *od smrti*

*Oon je Boog!*¹²⁸ *Oon je Boog!*
Aleluja! Krist je Boog!

Uzalud Pilatov
pečat i straže
na grobu onom' gdje
*ležao Boog.*¹²⁹

Ref.

Dakle, iz četiriju izvješća o Isusovu javnom djelovanju, te o sbiivanjima na Posljednoj Večeri, u Getsemanskomu Vrtu, o suđenjima pred Židovskim Vijećem i Pilatom (i Herodom), te o NJegovoj muči i smrti na križu, o pokopu i o uzkrsnuću, mii, tom pjesmooom slaveč NJegovo Uzkrsnuće, izjavljujemo, implicate, da **nii'je uzkrsnuo Oon, Krist-Pomazanik** (Siin Božji i Siin Čovječji) **nego Oon, Krist-Boog** (samo Boog - Siin Božji?).

Za pojašnjenje, uzkrsnuti može samo onaj tko je umro, a mii tom pjesmom ne izričemo da je Krist umro, nego da je *snivao smrtni san* i da je *u grobu ležao Boog* (pa se je, valjda, ondje “oda'sna “probudio”). Poslедиčno, budući da Boog ne' može umrieti, dakle ni uzkrsnuti, mii zapravo tvrdimo da je Gospodin Isus, kao osoba, **samo** Siin Božji *rođen od Očca prije svih vjekova*, a da je NJegova ljudska narav tek priividna “čovjekolikost”, tj. *umjetno uzeta* (prihvaćena) “za ljudsko oko i uho”. Ali tada bi i sva NJegova muka, smrt i uzkrsnuće bili samo priividni - “gluma i predstava za naše oči i uši”. I što bi tada, osim podpune obmane, (nama) značile NJegovre rieči s križa: *Ženo! Evo ti sina!*, te *Bože mooj! Bože mooj, zašto si me ostavio?*

Otrizezimo se, jer eto nas u posvemašnjemu logičkom i teoložkom razsuulu daavno proizišlomu iz monofitske hereze (*doketizma*; u prvim stoljećima naše Crkve). A Crkva je, izpoviedamo, Mistično (ali i stvaarno!) **Tieelo Kristovo** (kojemu je Oon - Glava).

Sve one koji misle da je izneseno razmišljanje prestroga kritika “dopustive pjesničke slobode”, podsjećam i opominjem: Tieekom ciele crkvene poviesti je i (od ove) blaža ili “nevinija” pjesnička sloboda odvodila, pa i odvela, mnoge njezine zagovaratelje u teško krivovjerje i odpadništvo od Crkve, a one što su ju nepomirljivo odbijali - do mučeničke smrti za Istinu.

¹²⁸da barem piše: *je i Boog!*

¹²⁹da barem piše: *Krist!*

¹³⁰**Znaamo** li (ili tek vjerujemo) da smo odkuupljeni?

Mii, kršćani, čvrsto **vjerujemo** da svi ljudi bijahu taoci *Zaavodnikovi* i da su svi odkuupljeni mukom i smrću *Sluuge Jahvina - Jaganjca Božjega* - Gospodina našega Isusa Krista.

Doista, Odkupitelja i Odkupljenjeje odavno su bili najaavili proroci (Ps 130, 7-8; Iz 53, 4-5, 8, 11-12). A Ivan-Preteča ima viđenje (prije Isusova navieštaja o Kraaljevstvu Božjemu) i prorokuje: *Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grieehe svieta!* Napokon, saam Isus reče: . . . , *ali vam se znaak nee'će dati doli znaak Joonin.* A sve što je rekao . najaavio i obećao - too je svojim djelima i činima potvrdio i izpunio. K tomu, trii navieštaja o svojoj mući, smrti i uzkrsnuuću: prvi - Mt, 16, 21; Mk 8, 31; Lk 9, 22 - te još dvaa puta. I, najvažnije, na Posliednjoj Večeri: . . . *Ovo je kalež moje krvi koja će se proliti za vaas i za sve ljuude na odpušteenje grieeha. . . .*

Too je navieštaj o konačnomu izpunjeenju Staaroga Saaveza: Boog Otac je prije Saaveza izkušao Abrahama (radi njega saamoga!) i poštedio siina njegovoga, Izaka, koji **nii'**je **znao** da ga otac, Abraham, do kraja poslušan i vjeran Bogu, kaani žrtvovati, a sada Oon, Boog, zaista žrtvuje svooga Siina, koji too **znaa i dragovoljno se predaje**, kao Jaganjca Božji, za naše odkupljenjeje.

Naša vjera u odkupljenjeje počiva na svemu iznesenom. No još je bolje kad vjerovanje u nešto možemo podkrieepiti i kojim razumskim argumentom ili poveezati s kojom tvaarnom činjenicom¹³¹! A baš u ovomu slučaju, kao riedko kad, postoji, po mojemu suudu, čvrsti "tvaarni dokaz". Da bismo ga razumjeli i prihvatili. sjetimo se izgona naših praroditeelja iz Raja, odnosno, simboličke slike: *aandeo-kerub s ognjeim mačem pred vratima rajskim* ne dopuušta da više itko priiđe, a kamo li da uuđe..

A u Hraamu Božjemu je taa boolna i nepremostiva odieljenost od Boga bila opredmećena kao (s)tvaarna i vidljiva činjenica! Bila je too hraamska zaavjesa što je razdvajala Svetište od ostaloga dieela. I u Svetište, u kojemu se je nalazila Sveetinja nad Sveetinjam (*Škrinja Zaavjetna* - Božje prebivalište), smio je uuć ("po duužnosti!") **samo** Veliki svećenik, i too samo jedan put godišnje, da poškropi Žrtvenik krvlju žrtvovanih životinja i zapaali miomirisni kaad (tamjan).

Asada "dokaz"! Riedki su zaapisi o Isusovu zemaljskomu životu, naauku i djelima, te o NJegovoj mući, smrti i uzkrsnuuću što ih sva tri

¹³⁰st040223

¹³¹Poput Šimuna Petra kad izjavljuje Gospodinu: *I mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji.*

sinoptička Evandeeija donose gotovo istim riečima. Jedan od takvih jest da se u času Isusove smrti, tj. po riečima ***Dovršeno je!***, *hramska zaavjesa razdrie nadvoje, odogor dodolje*. A upravo ona je bila tvaarni i vidljivi znaak nevidljiva *keruba s mačem ognjenim* koji prieči čovjekov pristup Bogu bez Njegova milošna pooziva! I svi, osim Blažene Djevice Marije, do tada bijahu u takvu staaanju, tj. bijahu taoci *Zaavodnikov*. No, u tomu je času u podpunosti *izplačena Odkupnina* - muka, prolivena krv i smrt Jaganjca Božjega - za naše oslobođenje, pomireenje i povratak u zajedništvo s našim Stvoriteljem, te za, sliedeći Krista i po Kristu, slobodan pristup Otcu nebeskomu.

Stoga, budimo neprestance sviešni koja i kolika je cijena našega odkupljeenja, tj. oslobođenje iz *Zaavodnikova* zatočenijčtva (kako onih od paada naših praroditeelja do Odkupljeenja tako, unapried, i svih naas poslie - po jedincatomu Odlupljeenju)!

¹³²Žrtvovanje

ili

Pobožnost (i pobožnost) vs. trpljenje

Daanima sam razmišljao o brojnim novim (katoličkim) pobožnostima i mogućim razlozima njihova pojavka. Nametala mi se je slutnja o sličnosti sa starozaavjetnim žrtvovanjima, ali nii'sam uzpieevao proniknuti u too postoji li među njima dublja povezanost.

A tiih daanaa sam čitao (bolje reč, prelistaavao!) Objave sveete Gertrude. I dok me se je Druga Knjiga (njezina!) jako dojmila, ostalo (što su zapisali drugi po njezinu kazivanju, a hoteč, učinilo mi se, čitatelju saami pojasniti nepojasnivo!) nii'je mi gladko ulazilo u glavu. A i srđce mi je ostajalo podalje od njihovih opiisa njezinih čudesnih sliika o staaanju vlastite duše i učestalih mističnih susreta i razgovoora (bez rieči, a nama iznesenih oskudnim i priibličnim izričajima!) s ljuubljenim Gospodinom.

Htjedoh se tada ostaviti čitanja preostalih *knjiiga* do neke duhovno razpoloženije prigode, kad mi, tek prevrćući straniice, pogled pade i zape na ovomu podnaslovu (u Trećoj Knjizi¹³³): *Gospodinu je draže trpljenje bez pobožnosti nego pobožnost bez trpljenja*. I istoga časa mi se *otvoriše oči* i shvatih biit onoga što sam si htio razbistriti i povezati:

Žrtve su darovi i nii'je izpravno vriednovati ih ili uzpoređivati po njima saamima; ono što valja i treba vriednovati i uzpoređivati (kao Bogu draže ili ugodnije) jesu oodnosi i povezanost darivateelja s darovima-žrtvama. Jer baš u ovomu slučaju, doista, pobožnost je slična starozaavjetnoj žrtvi, tj. žrtvovanju **nečega** za Boga, dok je trpljenje, po uuzoru na jedincatu Žrtvu, žrtvovanje **sebe** za Boga.

I dok su se starozaavjetne žrtve svodile na dariivanje probranih plodova i prvina od blaaga bez maane, današnjim pobožnostima žrtvujemo maali dio svojega vremena (koje jest kratko!), sebične želje, prohtjeve, društveni status i sl. Pa ipak, ni jedno od toga nii'je neodieljiv dio naše osoobnosti. Too nii'smo mii! Too je tek odustajanje od nekih ambiicija i slabljenje naših naveezanoosti u tieeku ovoga života.

A oni koji, misleč na Krista, ponizno i bez gorčine trpe odbaačenost, poniženja, boleesti, muku, oskudicu . . . i svoje trpljenje prikazuju na slavu Božju, uistinu žrtvuju saami sebe.

Zapiitajmo se, pokušava li too sadašnji naraštaj, možda i nesviestno, umnožaaanjem (Bogu ugodnih?) pobožnoosti nadomjestiti ili čak izbječ sveeto i spasonosno trpljenje!?

¹³²st220223

¹³³*Objave svete Gertrude*, Verbum, Split, 2022,; str. 165. Poslie sam zamieetio i ono na početku 190. str.

134 Od okrnjene Rieči do punoga Života
ili
 Ruuka Marijina

Ovo je razmišljanje o obraćenjima naše odijeljene braće s polazištem na njihovu svjedočenju (ustmenu i piisanu) o tomu čudesnomu puutu (za svakoga raazličitom!) s mnogo dugih mraačnih dioniica povezanih neočekivanim smjerokaznim postajama osvjetljenim izkrama Duha Sveetoga.

Da, silno me raduju oni koji, mišoću Božjom, shvate da im nešto važno nedostaje ili da je nešto, njima temeljno, pogriješno ili da im je naauk protuslovan . . . Pa tada počnu neumorno i bezkompromisno trraaziti Istinu (Emanuela - s nama Boga žiivoga) i ne odustaju dok im se Ona ne očituje. A takvima se Istina neizostavno očituje!

No, pitao sam se zašto je njihov puut tako dug i mukotrpan. Zašto se, gotovo redovito, vraćaju na saam početak - apostoole i crkvene očte? Zar neema lakšega i jednostavnijega naačina koji bi ih približio Istini? I mislim da sam odkrio glavni uzrok njihova luutanje na onim mraačnim stazama između dvaju prosvietljeenja. Ruuku što bi ih tuda trebala voditi, oni prihvate tek na saamom kraju - kad im je najmanje potrebna. A taa ruuka-vodilja jest Ruuka Marijina!

Doista, oni svjedoče da katolički naauk o Blaženoj Djevici Mariji prihvaćaju tek na kraju - kad sve ostalo "sjedne na svoje mjesto". Raazlog je jasan: U okrnjenoj Rieči (njihova nepodpunu Piismu - *Sola Scriptura*) neema mjesta za Mariju - bez grieha začetu, miłosti punu, Djevicu i Bogorodicu, Goospu Veliku (na nebo uznesenu), Maajku našu nebeku. Oni za njuu ne'znaju ili ju spominju kao ženu običnu i mater "s mnogo dietce" - od kojih je jedno bio ("neposlušni" joj siin!) Isus - sliiepo "previdjevši" oba Vjerovanja i posve izostavivši ("preskočivši") petnaest stoljeeća crkvene poviesti.

Tako, poput bezumnika, ne shvaćaju da **Isusa** - utielovljenoga, rođenoga, mučenoga, umrloga, uzkrsloga i na nebo uzišloga - **neema bez Marije!** Ako je saam Boog, Otac naš nabeski, htio i učinio da se NJegov Siin - Viečna Rieč- utielovi i rodi od žene, tj. da bude (i) čovjek po ženi, materi svojoj Mariji, koja se je slobodnom voljom podreedila Božjoj volji, tko je taaj što se ussuđuje njuu zanemaariti, pa dakle i ovu istinu izkriiviti ili čak zanieekati?! I, k tomu, želi, naastoji i postupa tako da namjerno zaobilazeć Mater doođe do Dieteta-Siina. Zar se tako ne ponaša taat¹³⁵t?!

¹³⁴st270223

¹³⁵Ima nečega dietinjastoga, nezrieloga i nepromišljenoga u protestantskomu ignoriranju, pa i klevetanju i vrijeđanju, Blažene Djevice Marije. Naime, velika

A Siin ju je na zemlji povjerio ljuubljenomu učeniku, kao i njega njooj, pa kad je blaago u Gospodinu usnula, uzkriisio ju je te duušom i tieelom uznio k sebi na nebo. Nii'je too tek dogma od A.D. 1950. jer znaamo da se je vjernički puuk (a i mnogi od svećenstvu) utjecao Goospi Velikoj i častio ju od saamoga početak: upućivao joj žaarke molitve, pjevao zahvalne pjesme i himne te podizao kapelice i graadio velebne crkve njooj posvećene. Vjerovali su da Marija sigurno i najbrže vodi gorljiva tražitelja do Isusa - Boga i Čovjeka - živoga u Euharistiji. Dobro bi bijilo na umu stalno inati ovu "sliku": Puut do spaasjenja vodi preko mosta nad bezdanom, a moost nose trii *neoboriva stuupa*; kod prvoga (*Utielovljenje*) čeka nas Maaška Marija i pruža nam ruuku Pomognicu; kad ju prihvatimo, vodi nas samo njooj dobro znaanim puutom do drugoga stuupa (*Odkupljenje*) - podno Križa; ondje nas ohrabruje i upućuje k trećemu *Uzkrsnuće*, gdje nas čeka njezin uzkrslu Siin, da po NJemu i s NJiim pristupimo viečnomu slavljenju Trojedinoga Boga u Kraaljevstvu Nebeskomu.

Zato im preporučujem ovu molitvu:

"Oo, Marijo nazaretska! O tebi, do sada, ne'znam ništa pouzdano osim da si mati Isusova. NJega jaa tražim žaarko želeć susresti Ga žiiva u sebi oovdje na zemlji, jer Oon je Spasitelj i Emanuel - s nama Boog. Ako itko znaa gdje je Oon i kako Ga naač, onda si too tii - mati NJegova. Vjerujem Mu i razumijem Ga kad svima kaaže: *Što god (ne) učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, (ni) meni (ne) učiniste.* Ali, ipak, nijedan od njih nii'je Oon. Zato, Marijo, evo ti moje ruuke! Priimi ju pa me tii k NJemu vodi!"

Molite ju ujutro i navečer, svakodnevno, puni pouzdanja u njezino sigurno vodstvo! I jednoga skoroga daana, ovisno o vašoj vjeri, ufanju i ljubavi za *najmanju braću*, naač čete se pred - **Svetohraništem**, i osjetiti neodoljiv zoov da u *svatbenu ruhu* pristupite Gostbi Jaganjčevoj.

P.S. Za dublje promišljanje o Mariji, želim ukaazati na još nešto. Onima, koji tražeć Isusa svijestno zaobilaze ili izbjegavaju Mariju, može se lako dogoditi da posve promaaše, tj. ne'naadu ni NJega - Gospodina. U svezi s tiim, podsjetimo se nekih ključnih događaja u poviesti Crkve Kristove. Odkako je ono Sotona u puustinji izkušavao

---

većna od'njih svoj stav i nauk o njooj obrazlaže i "opravdaava" **lažnom** tvrdnjom da se katolici (valjda i pravoslavci?) **klanaju** BDM-i. Ali kad bi too (hipotetički) i bila činjenica, slieedilo bi da protestanti svooj odnos prema BDM-i ne utemeljuju na vlastitoj vjeri te pređaji i spoznaji, nego na "pogriešnu" katoličkom (i pravoslavnom) štovanju Blažene Djevice Marije. Bez katolika (i pravoslavaca) oni, dakle, "ne bi znali što će ni kud će s Marijom!"

(bezuspješno!) Isusa, niji je se više usuđivao kušati (osim, možda, u Getsemanskomu vrtu i tijekom mučenja), a ni napadati Ga. Prejak je Isus i naauk NJegov, i predobra su NJegova čudesna znameenja, da bi se NJega, sada i uzkrsloga, **izravno** napadalo i ružilo kad ljudi. Stoga su đavolske vlasti smislile novu i drugačiju “strategiju za proždiranje vjernih duša.”

Ne ići protiv Isusa izravno, nego posredno i zakučasto - sbunjivanjem oholih i umišljenih “puritanski bogobožnih” teologa o tomu tko je, i koje je sve (ili niji je) Božje milosti primila, mati Isusova.

I, nažalost, kod mnogih su uzpjeli i velik razdor u Crkvu uneli, pa je tako ona koja nepogriješivo vodi do Gospodina, postala za njih *kamen spoticajni*. A sada i izložimo nekoliko dobro poznatih “otrovnih teoloških slastiica za mudrijaše”:

- “Marija niji je (*vasda*) *Djevica*”, nego “(samo) *Kristorodica*”, što povlači da je Isus Krist “**samo**” Siin Čovječji (proorok Božji);
- “Marija niji je *Bogorodica*”, pa opet slijedi zaoključak da njezin (jedinorođeni) siin “Isus ne može biti Siin Božji”;
- “Marija jest *Djevica* i (samo) *Bogorodica*”, ali njezino “djevičanstvo dokazuje da Isus niji je pravi čovjek nego samo Boog” (tj. da je “NJegovo tijelo bilo tek prividno” - za ljudske oči), što onda povlači da su i “Isusova muka, smrt i uzkrsnuće bili prividni”, te da je “Euharistija (i na Posljednjoj Večeri)! bila samo simbolična (da ne uztvrdimo nešto zastrašujuće, tj. da je “Isus lagao i obmanuo svoje učenike, a po njima i sve naas”);
- “Marija niji je *bez grieha začeta*”¹³⁶, što povlači da je ili “Isus od nje nasliedio iztočni grieh pa, dakle, ne može biti Boog”, ili je nuždna “dogma o bezgrišnomu začecu Siina Božjega kao čovjeka (Siina Čovječjega);
- “Marija niji je (*dušom i tijelom*) *uznesena na nebo*”, što povlači da “ona niji je *nova Eeva*”¹³⁷, dakle, da ni Isus niji je *novi Adam*, niti da je Crkva *novi Izrael*”, pa se “*Djevica* tek treba “pojaaviti i onda djevičamski začeti i roditi siina - Emanuela (Mesiju)”;

“Marija niji je *Kraljica nebeska i zemaljska* (od Presveetoga Trojstva okrunjena)”, što povlači da nam “Kraljevstvo Božje niji je ni bliizu, a kamo li da je već nastupilo započevši Kristovim uzkrsnućem te ustoličenjem od Očca po Uzašašću”.

Sapienti sat!

¹³⁶A ona nam je sama u Lurdu otkrila i više (jedincatost!): *Jaa sam Bezgrišno Začecje*.

¹³⁷*Neprijateljstvo Jaa zamećem između tebe i Žene. ... Tii ćeš joj vrebati peetu, a ona će ti satirati glavu. . . (Pos 3, 15)*

¹³⁸Prva trii daanaa - odbačena “alternatiiva”?

...: “*Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učeniici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi.*” (Iv 8, 31-32).

U jednomu od prijašnjih razmišljanja bio sam se zapitao: Je li Krist morao (apriori) podneti onu strašnu (i slavu!) muku do smrti na križu da bi nam, po Odkupljenju vlastitom krvlju, omogućio spašenje? I odgovorio sam odričnim mišljenjem (ne tvrdnjom!) navevši za to nekoliko podkriepa iz Evanđelja. Nee’ču ih ponovno iznositi.

Mnogo, mnogo dublje je pitanje o (apriori) (ne)nuždnosti NJegove Pashe kroz vlastitu smrt da bi ju zauviek svlaadao i obnovio život - za viečnost. I o tomu sam se bio usudio izreči nekoliko svojih prijemnih misli u veliku strahopoštovaanju što ga taa Božja taa jna predpostavlja. Ni njih nee’ču oovdje ponaavljati.

Bez ohrabrenje od svetoga Tome Akvinskoga (da je **svako** razumno pitanje u potrazi za Istinom doputivo), ne bih se usudio o ovim (i još nekim) dvojbama ni (dublje) promišljati, a kamo li o njima otvoreno govoriti i pisati.

Oovdje ču se, s tiim u svezi, upuustiti u razmaatranje peetoga otaajstva radostnoga (Goospine Krunice) slieedeći odgovarajući odlomak iz Luukina Evanđelja (Lk 2, 41-51). Isus se, u dobi od **dvaanaest godiina**, “izgubio” poslie hodočašća s roditeljima iz Nazareta u Jeruzalem, pa Ga jako zabrinuti Josip i Marija traže i **trečega daana** nalaze u Hraamu gdje razgovara i razpravlja s naučiteljima. I too kako(!): ... **sjedi posred učiteelja, sluša ih i piita. Svi koji Ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima NJegovim.**

A kako da, oni koji tieekom cieeloga života čitaju, uče i pokušaavaju razumjeti Rieeč Božju (Tora - zapiisanu), ne’budu zaneseni kad im njezinu neizcrpnu dubinu i njima nedokučiv smisao tumači izravno Ona saama - žiiva, cielovita i utielovljena Rieeč Božja posred njih (Isus - *Žiiva Tora*)! Uzgređice, imajmmo na umu da su židovski diečaaaci bili obvezni hodočastiti u Jeruzalem čim bi napunili dvaanaest godiina i da bi se tek poslie toga počinjali temeljito poučavati u Tori.

Stoga nas može začuditi (za)što najučeniji pismoznaanci ni’ su zamolili roditelje, Josipa i Mariju, da svooga čudesno pametna siina, Isusa, daadu njima na “sustavno škoolanje”! Pojašnjenje nam daaje (poslie) saam Isus: *Slavim te, Otče, ... što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objaavio malenima. ... Otčeva je volja da se Siin objaavi tek u čovječjoj zričnosti.* (Boog se ne’mieenja i vasda je spreman!) Zato je

¹³⁸st, Pepelnica, 23

vaažan Luuikin “dodaatak” o Isusovoj poslušnosti svojim roditeljima, raastu i napredovanju u dobi, snaazi i mudroći . . . , jer njim dokazuje Isusovo pravo čovječtvo. (U Hraamu je Oon pokazao “dio svojega božtva” - neovisna o dobi ili o bilo čemu prolaznom!)

A sad o pitanju prvomu u svjetlu moguće povezanosti ovih triju daanaa s onima od NJegove muke i smrti do Uzkrsnuća. Mnogi teolozi drže da su ova trii daanaa Isusova “nestanaka” nagovještaj onih triju daanaa na kraju. Moguće! Ali u kojemu smislu? Jer nikakve poveznice po sadržajnoj sličnosti među njima nema. Jedino, ako poveznicom shvatimo njihovu posvemašnju sadržajnu **različitost**, štoviše, njihove upravo **diametralno suprotstavljene** sadržaje.

I stoga, razmišljam, ne ukazuje li, možda, sadržaj ovih (prvih) triju daanaa na prvotnu Božje volju: *Izpunilo se vrijeme, Približilo vam se Kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evandjelju!* (I na prvo Šimunova proročanstvo, svima, s dietetom Isusom na rukama!) Ali, svojim a dođe, a oni Ga ne priimise - što je Boog Otac znao i prije Početka - pa nam je providio Odkupljenje žrtvovsnjem svojega Siina, Jaganca Božjega. (Drugo Šimunovo proročanstvo - Mariji i Josipu!) No, too nas ne oslobađa od kriivnje, jer je smrt NJegova, premda dragovoljna, i čovjekov izbor i odluka - slobodna ljudska volja (koja je, gle paradoksa, NJegov daar i po kojoj smo NJemu slični!).

Napokon, potpunosti radi, navedimo podrobno one prije spomenute diametralno suprotstavljene sadržaje! Doista,

- u ova trii daanaa očituje se prvotna **Božja volja**: . . . da Ga (najprije NJegovi pa preko njih) *svi ljudi tražeći nađu*), odnosno, too je prvi dio Šimunova proročanstva u Hraamu, a u ona trii daanaa Boog dopušta da se izvrši, ali na NJegov način, **ljudska volja**: *Zašto tražite da me ubijete?* (“. . . po Zakonu oon mora umrijeti jer se pravio Sinom Božjim.”), odnosno, too je drugi dio Šimunova proročanstva u Hraamu;

- ovdje **nitko** (osim Josipa i Marije) **ne’zna** tko je Isus (a i oni su too ovaj put “zaboravili”, tj. od velike brige za svoje diete, smetnuli su s uma da je Oon i Siin Božji!), dok na Golgoti **svi** za NJega **znaju** (ze starješine je hulitelj; za mnoge u narodu - novi učitelj i dobri čudotvorac, za neke pak - veliki prorok, za neznatnu manjinu - Siin Božji, Pomazaanik!);

- ovdje je Isus **živ** i zdrav, a oondje - **mrtav**, izmrcvaren i iznakažen;
- ovdje je Isus **u Božjemu Hraamu** (“*Niste li znali da mi je biti u onomu što je Očca mojega?*”), a oondje - **u ljudskoj grobnici**;

- ovdje Isus (*Žiiva Tora*) **govori i naučava** (o sebi - Rieči Božjoj!), a oondje vlada **gluuh** **muuk** (*Dovršeno je!*);

- oovdje Isus **silazi** sa Siona (Božjega prebivališta) u Nazaret (među ljuude), te potom (kao pravi čovjek), **poslušan** roditeljima, naapreduje u **dobi, snaazi, mudrosti . . .**, a oondje, **svladavši Smrt**, priprema **uzlazak** na *nebeski Jeruzalem*.

Dakle, trii daanaa žiive i glásne Utjelovljene Rieeči u Hraamu Božjemu (da Ju prepoznaju oni kojima se je daavno biila objaavila i koji su mislili da s NJoom u skladu žiive¹³⁹), suprotivo trima daanima mrtve i umuukle Utjelovljene Rieeči u grobu ljudskomu (ubijene rukama onih kojima ni'je biila objaavljena niti su Ju poznaavali)! Je li paradoksalno, pa i pomalo heretički, pomišljati da je Boog dopuustio čovjeku "izabrati" **način** vlastita odkupljeenja (izbavljeenja, oslobođeenja) posve protivan prvotnoj Božjoj volji?! Umjesto da pali čovjek (radi sebe i svojega spaasenja!) povjeruje Rieeči Utjelovljenoj i vidljivim siinim djelima NJezinim, i obraati se za oprošteenje i pomireenje s Bogom, saam Boog za čovjeka dragovoljno podnosi najveće ponižeenje i strašnu muku do smrti.

---

¹³⁹ . . . i, poslie, trii godiine - **svima** kojima se je biila objaavila - da Ju i prihvate!

¹⁴⁰Pokora

Svake godine, na Pepeelnicu, čujem mnoge ljude govoriti: “Ove korizme ću se, za pokoru, odreći ...” A pod tri točkice su, najčešće, svakovrstne loše navike, barem jedne od kojih, nažalost, nitko od nas nije pošteđen. Razmotrimo sljedeći jednostavni (hipotetički) primjer i odgovarajuće pitanje, odnosno, odgovor!

Koje(a) je “pokorničko odrićanje” (“pokornička žrtva”) veće(a) ili što je Gospodinu ugodnije (draže):

- kad se strastveni pušač (recimo, dvije kutije dnevno), za pokoru, tijekom koizme suzdrži od pušenja

ili

- kad isto i s istom nakanom učini onaj koji vrlo malo puši (recimo, pet-šest cigareta dnevno) i podpuno nadzire tuu svoju naviku?

Neki će se iznenađiti ili se neće složiti sa'mnom kad utvrdim da ni prvo ni drugonavedeno odrićanje NIJE pokora. Jer ovdje se, na određeno vrijeme, prvi odriče loše tjelesne navike (ili ovisnosti), a drugi umišljene voljne nadmoć, da bi poslije s njima nastavili. Prvi zavarava samoga sebe, a drugi hrani vlastitu oholost. Obojica su, zapravo, odlučila da će se, na razmjerno kratko vrijeme, potruditi da “izprave” nezdravu naviku ili lošu sklonost. Ali izmicanje lošim sklonostima i nezdravim navikama, i griješnim prigodama obćenito, nije pokora nego mora biti čovjekovo stalno nastojanje!

Što je, dakle, pokora? Pokora (praava, po Božju!) jest svjestno **odrićanje** (kao posljedica **kajanja zbog spoznane vlastite griješnosti**) od svojih stečenih **dobaara i prednosti** (privilegija) te požrtvovno **dariivanje i pomaaganje** (u skroovitosti!) bližnjemu svoomu. K tomu, iako poost i molitva saami po sebi nisu pokora, praava pokora se, nužno, mora snažiti postom i molitvom (Iz 58, 3-7; Ps 51, 18-21; Mt 6, 1-18).

I, dakako, praava pokora **prožima osobu u cjelosti** i onda kad je potaknuta samo jednom spoznanom zlom sklonošću.

---

¹⁴⁰st060323 (uz hodočašće sv. Josipu u Karlovac i rodnoj župi bl. Alojzija Stepinca u Krašiću - 3./\$. ožujka)

141 Da, vjerodostojne su!

O objavama sveete Gertruude je rieč Unatoč svemu što su vrstni teolozi još daavno zaključili i napisali o'njima, teška kušnja mi je bilo čitanje i shvaćanje (barem djelimice) tih objaava, posebice onih što su ih (po njezinu kazivanju) napisali drugi. I nii'je odveć čudno što ih "kruuti nevjernici" drže priviđenjima (halucinaacijama) u Gertrudinu "perfeksionističkom" uumu uslied njezinih pretankoćutnih osjetiila i izcrpljenosti od sdušna obdržaavanja svih redovničkih pravila, slabosti sbog stroga i učestala posta, kao i od bolju bolestima izmučenana tieela. Doista, "naaravno racionalan" uum gotovo da i nema mogućnosti za drugačiji zaaključak o njezinim objavama!

No, sjetimo se (1 Kor 2) da *naarvan čovjek ne priima što je od Duha Božjega; njemu je too ludost i ne može spoznati . . . Duhovan pak promišlja sve . . .* Pa kad (Ef 1, 18) *Duh prosvietli oči od srđca* i kad (Dj 16, 14) *otvori srđce da prihvati Rieč*, razodkriiva se neizrecivo otajno bogatstvo - neprocienjivo biserje skriveno (naarvnu oku) u razgovorima i slikamaa iz Gertrudinih objaava. Uistinu, kod njee su se u potpunosti izpunila Gospodinova obećanja (Iv 14, 23; Odkrivenje 3, 20):

*"Ako me tko ljubi, čuvat će moju rieč,
pa će i Otac mooj ljubiti njega
i k njemu ćemo dooć i kod njega se nastaniti. . . ."*

"... Evo, na vratima stojim i kucam: poslušaj li tko glaas mooj i otvori mi vrata, unič ću k njemu i večerati s njim i oon sa'mnom."

Sveeta Gertruda je ljubljenu Isusu (čim joj je pokucao), kao i svima koji su u slavi s NJim, svoja vrata širom otvorila!

Pa su k njooj unišli i kod njee se nastanili. A osoobe koje stanuju skupa u ljubavi, i večeraju zajedno, ne šute, već vode izkrene, duboke i plodonosne razgoore i ljubazno ugađaju jedna drugoj. I koliko li je njezinih usrdnih zagovoora za bližnje, kao i za duše u Čistilištu, Gospodin uslišao!

Napokon, po ovom velenadahnućem primjeru, možemo razumjeti Ivanovu besjedu (1. Iv 4, 8;12): *Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Boog je ljubav. Ako ljubimo jedni druge, Boog ostaje u nama. i ljubav je NJegova u nama savršena.*

Sveeta Gertrudo, moli (i) za'a'me!

¹⁴²Što, tj. tko, premješta brda?

Neema onoga koga nii'je osupnula, pa i smuutila, Gospodinova besjeda svojim učenicima kad su zamieetili da je zelena smokva, što ju je Isus bio "prokleo" daan prie, usaahnula do koriena (Mt 21, 21; Mk 11, 23): *"Zaista, kaazem vam, ako budete imali vjere i ne posumnjate . . . nego - reknete li ovoj gori: 'Digni se i baaci u moore!'", bit će tako.* (Oovdje nee'čemo o "pedagogiji", tj. o tomu zašto ju je Isus "prokleo" pred učenicima!)

I tomu slično (Lk 17, 6): *"Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovomu dudu: 'Izčupaj se s korienom i presaadi se u moore!'", i oon bi vas poslušao."*

Dakle, vjera! Ali kakva? Posve čista, dakako, tj. bez i malo suumnje ili primisli. Mnogi će reći da takva vjera čovjeku nii'je primjerena, pa čak ni moguća. I skočiti sebi u uusta, tj. saami sebi protusloviti! Baš too hoću oovdje dokaazati.

Raadi se o vjeri koje nii'smo sviestni! Zato želim posviestiti da je gotovo sav naš svakodnevnii život, koliko uzko-obijteljski toliko i široko-društveni, posve prožet takvom vjerom, a da toga nii'smo sviestni. I (gle paradoksa!) upravo taa nesviestnost jest ono najvažnije što ju čini takvom. A da njee, baš takve, nestane, čovječanstvo bi se u'tren pretvorilo u mnoštvo osaamljenih pojedinaca i potom - izumrlo.

Evo i dokaza! Najprie, metaforički ali i stvaarno: Zar nii'je gotovo svaki naš sliedeći "korak" zasnovan na vjeri da nee'čemo "posrnuti ili psati"? Razmotrimo ono majučestaliije i najobičnije! Kad sjedamo za obijteljski stool, zar pomišljamo da nam je, možda, domačica podmetnula u jelo nešto od čega ćemo se razboljeti?! Kad u "kafijču" naručujemo jutarnju kaavu prie odlazka na posao ili osvježaavajuće piće po svršenu poslu, zar sumnjamo da ćemo dobiti ono što smo zatražili?! Kad kreečemo na puut, zar ulazeći, primjerice u autobus, dvojimo o vozaačevu umjeeću i sigurnu dolazku na odredište?! I t.d. i t.d. Da takve vjere neema, tko bi spokojno jeo ponuđenu mu hranu, pio ponuđeno mu piće, povriemeno stavljao svoj život u tuđe ruke . . .?! Doista, dakle, vjera bez suumnje postoji i primjerena je čovjeku u zemaljskim stvaarima.

A zašto ju čovjek gubi u netafizičkoj i duhovnoj stvaarnosti (gdje je baš vjera temeljna - kao darovano počelo!), valja dobro razumjeti iz Gospodinovih rieči pridodanih prvonavedenoj besjedi (Mk 11, 25): *"No kad ustanete na molitvu, odpuustite ako što imate protiv koga da i vama Otac vaš, koji je na nebesima, odpuusti vaše prieestupe!"*

143 Patnja

Patnja - neizbježiva i neodvojiva suputnica tijekom čovjekova života! Njezin uzrok te smisao i posljedice zaokupljali su mnoge velike umove. A da je i više nego vrijedna dubokoga promišljanja, pokazuje nam dva "kraajnja slučaja": biblijska Knjiga o Jobu i, još više, (četiri) izvješća o životu te, posebice, o muči i smrti Gospodina našega Isusa Krista.

No, najprije, do bismo ukazali na too koliko ljudska umišljenost i oholost mogu zastraaniti razmišljajući o patnji i obćenito, o zlu u svijetu (u svezi s Bogom Stvoriteljom!), sjetimo se plitkih sofistama (po sjećanju) engleskoga filozofa(?) J.S. Milla:

- ako/da je Boog *sveznajuc/i sveprisutan, trebao bi znati i vidjeti sve zlo u sietu;*

- ako/da je Boog *svemoguc/, mogao bi nešto u svezi sa zlom poduzeti i učiniti;*

- ako/da je Boog *milosrdan i dobrohotan, htio bi nešto poduzeti i učiniti da spriječi zlo u svijetu.*

Jasno je da se ovdje raadi tek o jednoj od mnogih sofističkih smicalica za njeekanje Božje obstoojnoati. Ali od koga je, doista je prepitko! Taa oon bi Boga Stvoritelja sveo na *dežurnoga vatrogaasca* koji je nestašnoj djetci napried podieelio žigice za podpalu, samo da bi im pokaazao svoju vatrogasnu svemoč. Stoga, uozbiljimo se!

Temeljni uzrok svekolikoj ljudskoj patnji (patnji u svijetu) jest, nedvojbeno, **izgon iz Vrta** (popraćen riječima: *... zemlja će ti raadati trnjem i dračom ...*) A sbog čega izgon? Sbog neposlušnosti, tj. sbog protivljenja Božjoj volji. Još samo jedan korak unatrag i eto početak, tj. prauzroka: *Zaavodnikova obmana*. (*Laažac i Čovjekubojica od početak* nii'je mogao podnieti da čovjek i žena, tj. ljudi, slobodno, bezbrižno i skladno žiive u Rajskom Vrtnu - zajedničtvu s Bogom - prepunom Božjih darova, i, k tomu još, ugodno razgovaraju sa svojim Stvoriteljem.)

No, vraatimo se neposlušnosti, tj. volji čovjekovoj protivnoj volji Božjoj! Too je ključno i prvotno, jer su i žena i čovjek po svojoj slobodnoj volji odlučili zagriziti i kušati zaamamnu "jabuku" - "zabranjeno voće". (*Zaavodnik-Laažac*¹⁴⁴ je drugotan: ono o *trnju i drači* se, dakako, odnosi na njega i na njegove plodove; od Boga - sve dobro, a od Laažca - samo zlo, često omotano "ukrasnim papirom"!)

---

¹⁴³st270323

¹⁴⁴koji je još prije ljudi baačen na zemlju!

Ali sad smo, čini nam se, upali u sablažnjivo protuslovlje. Jer, ako su najveći patnici bili, i ostali, upravo Job (bogobojazni pravednik!) i Isus Krist (koji i nije vršio ništa drugo do li volje Očeve!), onda je naše polazište veoma upitno dok ga čvršće ne podkriepimo i podrobnije pojasnimo.

Nesporazum nastuupa ako se ne razluči obći pojam **ljudska patnja** (svokolika, u svijetu) od pojma **osobna patnja** (pojedinačna). Čim ih se zdravorazumski razluči, nestaju zaprieke u logičkomu razmišljanju i zaključivanju (do dubine ovisne o daaru Duha Svetoga!). I tada, zaista, onoga priividnoga protuslovlja više neema! Jer, slično onomu da *sunce grije pravedne i nepravedne i dažd pada dobrima i zlima*, patnju u svijetu pogaada i one pojedince koji reevno vrše volju Božju.

Jednom za svagda moora se odriešito kaazati: Čovjekova patnja nije izravna posljedica njegova odklona od Božje volje (niti je ona Božja kazna za počinjeni grieh¹⁴⁵, kao što ni lagodan život nije Božja nagrada zbog pristanka uz NJegovu volju ili za učinjena dobra djela!) “*Ne plaća Boog svake subote!*” - kaaze staara poslovica.

Jedino što možemo pojmiti kao (ne posve jasan!) zaključiti, jest da **Boog dopušta patnju** i gdje ju i kad ju čovjek ne očekuje. Ali razumjeti sve razloge visoko je iznad mogućnosti našega poimanja. I dok je, držim, Job hipotetički lik (arhitiip - prauuzor za osobnu patnju), a Knjiga o Jobu - Božja pouka o osobnoj patnji, Gospodin naš, Isus Krist jest čovjek (pravi i živi Job) i božanska osoba, a NJegova patnja, dragovoljno prihvaćena, da bi se izvršila volja Očeva i dokaazala čista (bezuovjetba!) ljuubav prema Bogu, pokriiva sve pojedinačne protivštine volji Božjoj, kao i sve nesavršene ljuubaavi prema Bogu.

A o Božjoj pouci, sjetimo se samo “veleumovanja” onih triju Jobovih prijatelja (o uuzroku i razlozima za straašno zlo i preteezku patnju što ju Job podnosi)! Pa konačni Božji odgovor Jobu, što započinje pitanjima: *Tko je taaj koji riečima bezumnim zamračuje božanski promisao? ... Gdje si bio kad zemlju utemeljih?* I poslie: *Zar bi i mooj suud pogaziti htio, okriivio me da sebe opravdaš?*

Zar ovo, pa i čitav Božji odgovor, ne smjera na golu srž čovjekove obstojnosti - “krhku dinamiku naše egzisteencije” (koja bez Božje promisli postaje raaarajućim kaosom!) te na **neprestanu borbu slabašna tieela protiv nespokojna duha** (pa i samoga Duha - po kojemu too tieelo jest živo - too je pravi paradoks!)?!

¹⁴⁵Boog je strpljiv! *Ako se bezbožnik odvraati od svih grieha ... i bude čuvao sve svoje naaredbe ... živjet će i neće umrieti. ...* (Ez 18, 21-28).

Od Boga **daana** patnja uvijek je dopunjena i NJegovom milosti, te nikad n~~i~~'je takva ni tolika da bi slomila bi~~l~~o tieelo bi~~l~~o duh. (*Jaaram je mooj sladak i brjeme je moje lako.*) Njezin je poslieedak, uz tielesnu bool i tegoobe dakako, dubok i nepomutiv duševni spokoj. O čovjeku ovisi hoće li takvu, osobnu (vlastitu ili tuđu), patnju prihvatiti i držati za "teežki kriiž" ili za pročišćujuću kuušnju. A od Boga **dopuštena** patnja je, često, đavlova "nagrada" ono(i)mu(a) koji je (su) Boga zanieekao(li) ili odbaacio(li), a *Laažac* ga (ih) onda obmanjuje da je too nepravedna "Božja kazna" sbog nje(i)g(h)ova, od NJega zajamčena, slobodba izbora. I u najtežim slučajevima njezin je poslieedak beznaade ili očaj, pa i (masovno) samoubpjstvo.

Shvatimo li, stoga, vlastitu ili tuđu(i) duševnu patnju kao nepravdu, naše smrtno tieelo dobiiva saaveznika s kojim može prevlaadati nad duhom i upropaastiti čovjeka zauviek. Ako li, pak, prihvaćamo (i tielesnu) patnju kao kuušnju, duh dobiiva saaveznika s kojim nadvladaava smrtno tieelo, te vodi čovjeka do spaasenja (s obnovljenim tieelom!). Too nam jasno kazuju zaavršna poglavlja kako u Knjizi o Jobu tako i u Evanđeljima.

A onima koji se kao "ljuute" na Boga (svemogućega!) i obtužuju Ga što ne spriečaava patnju u svieetu (i zlo, obćenito), treba jasno kaazati da su tek "trbuhozboorci Zaavodnikovi". Jer, u svojoj mračnoj umišljenosti, baš oni *riečima bezumnim zamračuje božanski promisao* i obmanjuju ljude govoreći, zapravo, da oni mogu (i hoće!) ureediti ovaj svieet bolje od njegova Stvoritelja. Ali, eto, Oon - Boog Stvoritelj bezsućutni - ne dopušta njima, prosvietljenim graditeljima i premilosrdnim čovjekoljubcima, izvršiti tuu zadaću!

"Ma, mo's mislit'!" - naruugala bi im se **napačena** priprosta starica.

¹⁴⁶O ovomu se ne propovieda(?)

Na nekoliko mjesta u Evandjelju(-ima) čitamo ili čujemo sažete izjave (zaaključne tvrdnje) našega Učitelja i Gospodina što ih, u propoviedi koja sliedi, svečeniici, pojašnjavaajuč Božju Rieč vjerničkomu puuku, redovito zanemaruju protumačiti. Raazlog je, držim, u priividnu protuslovlju što ih (po) dvie takve tvrdnje, izvučene iz širega evanđeoskoga zaapisa (a takva su sva misna čitanja!) sadrže. Nijedno se od tih mjesta ne bi smjelo “preskočiti” već, naprotiv, naročito iztaknuti i valjano protumačiti. Ovdje ćemo pokušati razbistriti trii takva “protuslovlja”:

- prvo (jednostavnije) je ono o *miiru* (Mt 10, 12-13; Lk 10, 5-6; Lk 24, 36-38; Iv 20, 19-21, 26) i *maču* (Mt 10, 34-37; Lk 12, 51-53) što ih je Gospodin Isus donio na svijet;

- drugo (zamršenije) jest o razlučivanju (raazredbi) onih koji su za naas čim *nii'su protiv naas* (Mk 9, 40; Lk 9, 50) od onih, ili u odnosu prema onima, koji su *protiv mene* (NJega) čim *nii'su sa'nom* (s NJim) (Mt 12, 30; Lk 11, 23);

- treće (tajnovito) je ono o *dolazcima Gospodinovim* poslie Uzašašća (Mt 10, 23; Iv 21, 19-23), a prie(?) *NJegva Slaavnoga Dolazka*.

O prvomu i trećemu, na početku i na kraju reedom, tek nekoliko misli za bolje razumjevanje i tumačenje, dok se glavnina ovoga razmatranje odnosi na ono po reedu drugo.

Što se prvoga tiče, dostatno je pročitati malo širi kontekst i odmah se uviida da je NJegov *miir* nepomutiv spokoj što ulazi u duše i srđca (pojediniaca), pa i u zajednice, svih onih koji NJemu i u NJega vjeruju i prihvaaju Radostnu Vieest. I taaj se miir, po Gospodinovu ovlaštenju i u snaazi Duha Sveetoga, može pod istim uvjetom darivati drugima. A *mač* što ga je Gospodin Isus donio na svijet jest oštra i nepremostiva (globalna) razdielnica između ovih i svih ostalih, tj. svih onih koji NJega uporno osporaavaju ili ne vjeruju u istinitost Radostne Vieesti.

A sada o onomu zamršenijemu! U svezi s “protiv ili za naas” stoji: *Tko nii'je protiv naas, za naas je*. Budući da u rečenici nema (raadnoga) glagola, koji bi usmjerio razmišljanje, nužno je pročitati i razmotriti (oba) izviesća što predhode tomu sažetku, a pomažu i dvie rečenice što sliede. Učitelj izpravlja uvrieženo (pogriešno) mišljenje o čovjekovoju odnosnoj velikosti (podređenosti ili nadređenosti): *Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj*. I, za primjer, posred njih postavlja dieete (“hijerarhijski” najniže!) koje treba primiti u NJegovo ime. Dakle, briga, skrb i služenje, a ne korist za vlastito

¹⁴⁶st010423

uzdizanje! A onda sliede Ivanovo piitanje o zabrani “neupućenimu” da djeluje u ime Isusovo i NJegov odgovor (*Ne braanite mu! ...*). Napokon, za izpravno razumjevanje vaažne su i dvie sliedeće Isusove rečeniice: o nagradi za (i “neupućene” i nepozvane) trudbenike, odnosno, o teežkomu grieihu na onima što raade protivno - “sablāžnjuju najmanje” (Mk 9, 41-42). Sažeto, podiela na one za naas ili protiv naas ima (formalno logički) i trećí raazred što ga tvore oni neodlučni (“nesvrstani”), i njima, dok god se saami ne svrstaju protiv naas, treba dopuustiti da uz naas, i “nesviestno”, doprinose širenju Kraaljevstva Božjega na zemlji. Gospodin nam kazuje da su oni za naas dok god raade s naama, te da je, u konačnici, trećí raazred praazan.

Razmotrimo sada Gospodinovu tvr(r)dnju(e) *Tko nii'je sa'mnom, protiv mene je. (I tko ne sabire sa'mnom, rasipa.)* Širi kontekst nam odkriiva da se oovdje raadi o posrednu očitovaanju Isusove božanske naaravi, jedincate u zajedničtvu s Otcem i Duhom Sveetim (po kojemu Oon izgoni zloduhe), dok Mu farizeji govore da Oon po Belzebubu, poglavici đavolskom, izgoni đavle. No, kad bi bilo onako kako oni govore, Sotona bi, kazuje Učitelj, bio podieljen u sebi i ne bi mogao obstati. I iztiče: *Ali ako jaa po Duhu Božjemu izgonim đavle, sbilja je došlo k vama Ktaaljevstvo Božje. A onda Gospodin ovu pouku (i objavu!) zaključuje kratkim govorom o grieihu protiv Duja Svetoga, tj. o posliedicama sviestnoga protijvljenja Istini. Doista, dakle, tko god se ne prikloni Istini i ne stane uz NJuu, taaj joj se opire i protiivi, jer u ovoj (duhovnoj!) podieli neema treće mogućnosti. Smjemo utvrditi da je ova “vidljiva” podiela očitovaanje prie spomenutoga nevidljiva mača što ga je Gospodin donio na sviēt.*

Pošto smo ustanovili da oodnosi “biti za naas (protiv naas)” i “biti s NJim (protiv NJega)”, reedom, ne mooraju (po ljudskoj logici!) polučiti istu raazredbu, valja nam odgovoriti na dvaa “sablāžnjiva” piitaanja:

1. Ima li onih što su za naas, a protiv NJega su (tj. *nii'su s NJim*)?
2. Ima li onih što su protiv naas, a s NJim su (tj. *nii'su protiv NJega*)?

Na oba piitaanja je formalni odgovor potvrđan, jer se mnogi i saami **takvima izjašnjavaaju**. No, začuđuje da ni jedni ni drugi ne uvijaaju paradoks do kojega ih je dovela pogrišku u vlastitu svrstaavanju. Naime, oni, čini se, ne shvaćaju da krivotvore zadani raazredbeni odnos kad sebe svrstaavaju po ljudskom (površnomu) poimanju zadanih kriteriji, a ne po onomu kakvima ih je postavio Isus.

Navodimo primjere jednih i drugih.

- ad 1. Maali ili veliki čovjekoljubci (siromašni ili bogati filantropi) i “svietski humanitaarci” koji svojim novcem i radom nastoje ublažiti siromaštvo i boleesti diljem svijeta, a pritom odbacuju ili nieću Boga i NJegovu proviidnostnu pomoć.

Ti i takvi previjaju ili zanemaruju Gospodinove riječi o dobrim djelima: *Bez mene ne možete učiniti ništa. Nadalje, Jaa sam trs, vii ste loze. A i onu (starozaavjetnu): Ako Gospodin ne graadi, uzalud se truude graditelji. I dok oni “bježe” od Gospodina, Oon ih strpljivo čeka, jer ih je već uvrstio među svoje (s NJegiovima raade u Božjemu vinogradu!), a obećao je i pripraviti im mjesto. Na njima je hoće li se i kada odazvati NJegovu milostnu pozivu i sastati se s NJim (i) u Duhu.*

- ad 2. Svi koji govore “ljuubimo Isusa - Crkva nam ne'treba”.

Ti i takvi, a nii'je ih malo, zaobilaze ili previjaju temeljnu činjenicu: Sam Gospodin Isus je ustanovio svoju Crkvu na Petru-Stieeni (i ona se neprestance nadograđuje) i dao mu “ključeve Kraaljevstva Nebeskoga”. Oni obtužuju te napuuštaju Crkvu zbog, tako kaažu, njezine griješnosti. Ali griješnost Kristovih vjernika, pa i svećeniika, nipošto nii'je raazlog da se Crkvu napuusti ili odbaaci. Naprotiv, kad se griješnost zamieti, treba još usrdnije moliti i raaditi na vlastitomu i zajedničkomu čišćenju od grieha.

U svezi s ovom našom braćom (odpadnicima od Crkve), valja zamieetiti i ovaj paradoks: Oni osniivaju svoje (nove) “bezgriješne (puritanske) crkve” što ih, na početku, tvore istomišljeniici.

No, obtužbom zbog tuđega grieha i niekanjem vlastitoga počinja se još veći grieh i upada u relativizam po kojemu čovjek **prosuduje** što je grieh, a što grieh nii'je - a too je izključivo Božja domeena. (Gospodin je ovlaastio izabranu jedanaestoricu i, posliedično, preko njih, po primijtku Duha Sveetoga, i svoje svećeniike, **samo odpuustiti ili zadržati priznate osobne grieehe**, dok *Laažac* reče Eevi: ... i vii ćete biti kao bogovi, koji **razlučuju dobro i zlo.**)

Nii'je, dakle, čudno što se tee “crkvene” zajednice mrve i rasipaju¹⁴⁷, i tomu neema kraja - sve do osamljena i izgubljena pojediiinca. Ova naša “atomizirana” braća su, u svojem umišljenom “osobnom (privatnom) oodnosu” s Isusom, najdalje od NJega. A Oon i njih strpljivo čeka.

Na kraju ovoga, piitam sebe i njih: Može li se ljuubiti Siina (i biti s NJim), a prezirati Mater - njuu koja Ga je ljuubila najžarče i do kraja vršila volju Oččeva? Oo, kad bi i samo maali prst pružili Mariji, ona bi ih dovela do Istine!

Napokon, što se trećega “protuslovlja” tiiče, vjernicima se propovieda samo o **drugomu** dolazku našega Gospodina - kad će svatko spoznati

¹⁴⁷Zar sotona (*satanas*) ne znaači **tužitelj**, a đavao (*diabolos*) - **dielitelj**!?

da je too Oon. Ali, čini se, Gospodin je skrovito najaaavio još nešto o svoomu skorom dolazanju (mnogo prije onoga straašnoga daana).

Sjetimo se, prvo, Isusovih rieceči izabranoj Dvamaestorici (o njihovu budućemu navieštaavanju i šiirenju Radostne Vieesti među svojima - u Izraelu!): *Zaista, kažem vam, nećećete običć gradova izraelskih prije nego što doođe Siin Čovječji*. Pa onda, drugo, odgovor Šimunu Petru (poslie povjere *Paasi oovce moje" te Idi za'mnom!*, a na njegov upit: *Gospodine, a što s ovim?* - o Ivanu koji ih je sliedio): *Ako hoću da oon ostane dok ne'doođem, što je tebi do toga? Tii idi za'mnom!*

Koji su too NJegovi dolazci što ih saam Isus tako neodređeno najavljuje? Mislim da se ne'može raaditi o onomu neopisivu končanom *Slaavnom Dolazku (sa svim anđeelima nebeskim)* - na Daan Suudnji! Držim, tj. shvaćam ove dolazke ovako:

- ono prvo se odnosi na NJegovo ukaazanje Savlu - progonitelju (izbor, pooziv i obraćenje) da bi oon postao NJegovim apostolom - Pavlom;
- ono drugo se odnosi na uzkrsnuće i uzneseenje na nebo NJegove matere - Blažene Marije, Djevice i Bogorodice.

Naime, u svezi s prvim, upravo se je sbiivalo ono što im je Gospodin bio najaaavio (o navieštaavanju Kraaljevstva Božjega svojima): Njih su, i sve prve kršćane (Židove, dakako) s njima, njihovi svećenici, farizeji i pismoznaanci progonili (i ubijali - kamenovali), dok su se oni pokušavali skrivati te bježali iz jednoga graada (izraelskoga) u drugi graad. A Isus dolazi, kako je i najaaavio, te obraća njihova najžešćega progonitelja i izabire ga za svojega apostola.

Pojašnjenje u svezi s onim drugim (o Ivanu) je, barem meni, lakše razumljivo i prirodno prihvatljivo. Jer Ivan je, jedini od učeniika, sliedio Isusa do kraja - smrti na križu za njih (i sve naas) i polaaganja NJegova mrtva tieela u grob (i prvi je, od učeniika, došao do praaznoga groba, ali nije odmah u'nj ušao!). Svi ostali učeniici su Ga bili napustili pa Ga zato sad mooraju sliediti sve do kraja - mučeničke smrti za NJega i Crkvu. K tomu, Isus je s križa svoju mater povjerio Ivanovoj sinovskoj zaaštiti i skrbi. Stoga Gospodin ne dopušta da Ivan umre prije Marije, matere NJegove, po koju je Oon došao čim je blaago u NJemu usnula.

Napomena. Moguć prigovor da je u razmaatranju (o dolazcima Gospodinovim) izostavljen ili zanenaaren reedak Lk 9, 27 (Mk 9, 1; Mt 16, 28) ne'bi bio utemeljen. Naime, u tomu reedku Gospodin govori (proriiće) o videenju Kraaljevstva Božjega ("došlog u sili"; "Siina Čovječjega gdje dolazi"). Zar nii'je Ivan, u dubokoj starosti, napisao *Odkriveenje* upravo po tomu videneju, darovanomu mu od Duha Sveetoga?! Jer *ljubljeni učenik* je jedini ostao do kraja uz

svooga Učitelja - slieedeći Ga za zemaljskoga života i u NJegovoj muci do smrti - pa je zadobio milost da (unapried) **vidi i NJegov dolazak na kraju** svega vremena - u svojoj NJegovoj pobjedničkoj slavi. K tomu, budući da je Iisus tada rekao *neki od (ovdje) naazočnih nee'će okusiti smrti dok* (a ne “netko od ...” ili “jedan od ...”!), držim da se taa rečenica smje shvatiti i kao nagovieštaj skorašnjega NJegova Preobraženja (na Taaboru, pred Šimunom Petrom, Jakovom i Ivanom) te razgovora s Mojsijem i Ilijom.

P.S. Postoji još jedna Isusova rečenica (tvrdnja) kojoj pojašnjenje u propoviedima nij'sam čuo (Iv 5, 17): *Otac mooj neprestance raadi. Zato i jaa raadim.* Raazlog (zašto ju se izbjegava pojasniti) je u priividno prutuslovlju da Boog - Svestvoritelj (iz ničega!) po Rieeći - *treba i dalje* (“sve do sada”) *raaditi*. Predpostavljam da je mnogima teško shvatiti da je “Boog koji Jest” ujedno i “Boog koji raadi”, jer ne razliučuju “Božji raad” od raada čovječjega. A odmah u nastavku saam Iisus pojašnjava da Oon ne'može učiniti (a daan je Subotnji!) ništa bez Očca. Nadalje, Duh Sveti nastavlja i dovršuje djelovanje Gospodinovo - vršenje volje Očeve (svevriemenske i bezvriemenske!). Napokon, do *novoga neba i nove zemlje*, sve stvoreno kao tvaarno mieenja se i prooći *će* - i too je “neprestani Božji raad” po NJegovu vječnu nauma, tj. po NJegovoj nepromienjivoj volji

148 Tabernakul

ili

Tko je komu okreenuo leđa?

(... sakrio si liice svoje od naas ... ???)

Danas vidimo da je bilo dobro i plodonosno ono kad su naši predci (A.D. 1687.) stavili hrvatski narod i Hrvatsko Kraaljevstvo (Domovinu) pod moćni zagovor svetoga Josipa. I hvala svima koji su svojim molitvama i radom doprinieli izgradnji (makar i vrlo zakašnjeloj) nacionalnoga svetišta i crkve Bogu na slavu, a njemu na čast.

Ali o čemu je razmišljao i je li ista mislio onaj koji je odlučio (a i onaj koji je dopustio) da se u Hrvatskomu Nacionalnom Svetištu Svetoga Josipa (na Dubovcu, u Kaarlovcu) postavi svetohranište ondje i **ONAKO** kako je postavljene??

Koliko jaa mogu razumjeti, u katoličkomu bogoslužnom proostoru-crkvi moraju se jasno iztaknuti i vidjeti (osim križa, a ponegdje i krstionice!) trii stvaari: **amboon** (staalak ili povišeno mjesto za navieštaj Božje Rieeči), **oltar** (žrtvenik i gostbeni stool Jaganjca Božjega) i **tabernakul** (svetohranište, svetište samo za Gospodina - *živi kruh koji je s neba sišao*) s viečnim svietlom uza'nj (osim na Veliki Peetak i Veliku Subotu kad "mrtvo" Tieelo Kristovo - sada žiiva Hostija - "leži u grobu"). Najčešće se tiim reedom (s lieeva na desno, gledajući s ulaza) i postavljaju, pri čemu je razmak (proolaz) između amboona i oltaara razmjerno znatno veći od onoga između oltaara i svetohraništa¹⁴⁹. Jer, mnogo duži bijaše puut od objavljene Rieeči i Obečaanja do Utielovljenja i Žrtve Jaganjceve, nego li od Žrtve do Uzkrsnuća na život viečni. Tiim posebno svetim proostorom smju prolaziti samo svećenik i njegovi pomoćnici-poslužitelji¹⁵⁰! (Primjerice, čitaač na svetoj misi koji nji'je đakon- ili akolit-poslužitelj, nego je tek vjernik-sudionik, treba za ambon dooči s vanjske straane.)

A gdje je i **kako** postavljeno svetohranište u crkvi o kojoj je rieeč?! Daleko od oltaara¹⁵¹ i, k tomu, još zaklonjeno nekakvim "zelenilom". (Tako je bilo za mojega hodočašća!) Kao za njih valjan razlog, novi "dizajneri" navode velebn svečanosti i slaavlja s mnogo koncelebranata za koje treba "osloboditi" proostor oko oltaara. A jaa ih pitam: *Tko je važniji te ima prednost: Onaj tko slavi (oni koji slave) - slavitelj(i) ili*

¹⁴⁸st030423

¹⁴⁹u prijašnjemu postavu - malo pozaadi i poviše oltaara!

¹⁵⁰Too je sveti, Božji, proostor i uu'nj smje ulaziti ("po ovlaštenju i dužnosti") samo poosrednik između ljudi i Boga - svećenik.

¹⁵¹Gdje je svetohranište u novoj crkvi u Soljnu? Rekoše mi neki da ga nji'su (mogli?) vidjeli(-ti).

Onaj koga se slavi - Slavljениk? Sluuga(e)-poslužitelj(i) ili Gospodar? Sapienti sat!

Ali, najgore tek slicedi! Bio sam gotovo zgranut, zaprepašten više nego iznenađen, kad sam otkrio da vraata od svetohraništa nji'su na prednjoj straani (prema vjernicima) nego na suprotnoj - stražnjoj straani. Kratka strielovita miisao prošla mi je kroz glaavu i srdce: *Isus nam je okreenuo leeda!?* A na prednjoj straani je bilo nekakvo veliko crveno "magično oko". Je li u njemu "žmigalo" kakvo svietlo, nji'sam uzpio zapaziti.

O tomu svietlu valja nešto reči i pojasniti, jer je sve više "crvenih žmigavaca" što ga pokušaavaju zamieniti. Ono izkonsko i izpravno: ulje i vosak (pomazaanje i prosvietljenje duhovno, i svietlo Božje te život čovjekov što **izgaara** za Boga) mi, *komicije radi*, dopuštamo zamieniti neprimjerenim tehničkim novotarijama što posve zamagljuju izvorni smisao. Čemu onda, primjerice, onaj i onakav obred Uzkrsnoga Bđenja: novi oganj, prielaz iz taame na Svietlo, veličanstveni hvalospjev Uzkrсноj Svieči (*od voska što ga skupljaju marljive pčeliice*) ... Goorko se šaleči (s primjenom "crvenih žmigavaca") ponekad rekne: *Ovi "crkveni tehnički modernisti" bi trebali složiti hvalospjev "Uzkrсноj Žarulji" i - pritisnuti prekidač!*

Kako i sbog čega nam se ovo događa? Čim sakralna arhitektuura i unutrašnje crkveno uređenje nji'su i izraz čvrste vjere i plod usrdne molitve, lako se dogode i ovakve fundamentalna pogrieške. Želim vjerovati da nji'isu učinjene svieštno ili zlonamjerno, i naadam se da će ih se žuurno izpraviti.

Zato, draaga braćo, skrušimo se zajedno s Davidom: *Odvraati liice svoje od grieha mojih! ... Ne odbaaci me od liica svojega! ...* (Ps 51). I, k tomu, ... *tražite svagda NJegovo liice!* (Ps 105). Napokon, ono ... *sakrio si liice svoje od naas ...* (Nebesa odozgor rosile!) je prošlo - Isus je k nama došao s ljudskim liicem i pozvao nas k sebi. Previsoku - najvišu moguću - cieenu je platio, a da bi Oon saam nama okreenuo leeda. Saberimo se! Doođimo k sebi!

I još jedna napomena onima što, iz neznanja, u svetohranište urezuju ili naa'nj stavljaju kriiž. Kriiž je znaak Isusove odkupiteljske muke i smrti za naas. Kristovi vjernici se njiime ponose, znamenuju se njiime i redovito ga postavljaju na iztaknuta mjesta i, posebice, na svoje grobove. Onaj tko ga stavlja i na svetohranište moora naznačiti da je Isus preko kriiža prošao kroz vlastitu smrt, slomio njezine okove, nadvladao ju i uzkrсно na živoz viečni. Ondje, dakle, too bi moorao biti slavodobitni kriiž što ga uzkrсли Isus drži u svojoj ruuci, a ne propeelo ili samo goli kriiž. U protivnom, svetohranište bi bilo grob,

a ne prebiivalište žiivoga uzkrsllog Gospodina koji je, na taaj naačin, s nama u sve daane do svršeetka svieta.

Na kraju, Kristovim vjernicima se moora posvietiti bitna poveznica sa Staarim Saavezom. Naime, postojao je Hraam Božji u Jeruzalemu kao i mnoge sinagooge po ostalim gradovima. U Hraamu je postojao pristupu zapriečen (hraamskom zaavjesom) sveeti proostor u kojemu su se nalazili žrtvenik i *Sveetinja nad Sveetinjama - Kovčeg Saaveza Jahvina (Škrinja Zaavjetna)*. Oondje je, dakle, bilo **prebiivalište Jahvino**, dok se je po sinagogama čitala i razmaatrala Rieeč Božja, održaavali obredi i, dakako, molilo. A danas, u Novomu Vriemenu i u Novomu Saavezu, svaka (posvećena) Kristova crkva jest, tj. moorala bi biti, ono što je onda bio Hraam, ali sada bez zaavjese (pristupne zaaprieke) jer nas je Krist odkuupio i pomijirio s Otcem!. No **nee'ma hraama bez Božje prisuutnosti u njemu**, a u ovo vrieeme too je **žiiva** (na žrtveniku, u svećenikovim rukama, po zaazivu Duha Sveetoga) **utielovljena Rieeč** (*Kruh žiivi koji je s neba sišao*), koju blagujemo i koja potom **prebiiva u tabernakulu-svetohraništu** smještenu pokraj žrtvenika. I baš po tomu raazlikujemo Kristovu crkvu (hraam Božji) od svake iine kršćanske bogomolje (“kršćanske sinagooge”)!

Kad god se, dakle, svetohranište odmiče daleko od oltaara (žrtvenika) ili okreće ili skriva ili premješta u drugi proostor, Božji hraam (Kristova crkva) se unizuje i privodi k razini (kršćanske) bogomolje, čak i do obćenitoga višenamienskog molitvenog proostora ili vjerničkoga sastajališta. Gospodin je doista rekao *Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, oondje sam i jaa s njima* - dakako, u Duhu. Tiim više, dakle, Isusova nevidljiva **podpuna** prisuutnost u vidljivoj hostiji, pohranjenoj u svetohraništu, uzdiže NJegovu crkvu iznad svega podignutog na hvaalu i slavu Bogu ili na korist ljuudima.

Oon, Svećenik i Žrtva - Odkupitelj i Odkupnina, za naas na oltaaru samožrtvovan, u svetohraništu zauviek, radi našega spaasjenja, žiivi! Tabernakul je zaista *životno kucajuće srdce* svake Kristove crkve. I too je najveća novost: U *Kovčegu Zaavjetnu* pohraanjenu **napiisanu Rieeč** zamieenila je u *Tabernakulu Rieeč žiiva i utielovljena!*

¹⁵²Crkva Kristova - priprava, ustanovljenje, objava
(kroz obširne naavode i kratka razmatranja)

Uvod

Valjan odgovor na pitanje “Što je Crkva?” ne’zna, nažalost, dati znatna većina njezinih pripadnika. Takvi bi trebali znatizeljniku reći samo: *Doodi i vidi!*, i dobro bi se “izvuukli”. A što odgovoriti, odnosno, kazati onomu koji vas tek navlaači da bi vas poklopio zlobnom i laažnom “prosvjetiteljskom naaliepnicom” o Crkvi kao “svietskoj transnacionalnoj organizaciji koja svojim utopijskim naaukom i prietvornim djelovanjem obmanjuje i zavodi prostodušni puuk te njime manipuliira”? Njemu bi, prije onoga *Doodi i vidi!*, trebalo sažeto iznieti (nepromienjivu) **istinu** (za njega, do tada, tek skup od nekoliko teežko provjerivih i “promienjivih” činjenica) po kojoj će moći (bude li htio) razlučivati poojmove.

Jaa bih mu kaazao::

- Crkva je po Božjoj volji sazdana tro-zajednica (*putujuća, trpeća i slavljenička*), odnosno, sjedinjenje u živi organizam-tieelo od osoba, a zahvaća i povezuje nebesku i zemaljsku te duhovnu i tielesnu stvaarnost;
- Crkvu je ustanovio uzkrslu Isus Nazarećanin - **od mrtvih uzstali Pomazaniik-Krist**, i Oon je njezina *Glaava (Kamen Zaaglavni)*, a svi ostali tvore s Njim *Mistično Tieelo Kristovo*;
- Crkvi se pridružuje (postaje *dietetom Božjim*) po sveetomu *Kršteenju (u ime Očca i Sjina i Duha Sveetoga)*, a temeljni nutarnji odnos (za vanjsko prepoznaavanje) jest požrtvovna uzajamna ljubav,
- Crkva je jedna, sveeta (s griešnom-bolestnom dietcom!), katolička i apostolska;
- Crkva je više *tko nego što*;
- Crkvom u svieetu (*putujućom i vidljivom*) ravnaaju njezini pastiiri
- biskupi (počevši od apostoola), s vrhovnim pastirom - rimskim biskupom (*paapom*, počevši od Šimuna Petra), po Isusovu poozivu i primietku Duha Sveetoga.

K tomu, tko god ili što god da se proglašuje ili naziiva *C(c)rkvom*, a ne udovoljuje i samo jednomu od navedenih uvjeta, nii’je niti može biti Crkva - ona pravo-izvorna, Isusova - *Mistično Tieelo Kristovo* (1 Kor 12; paapa Pio XII., enc. 5.).

Nadalje, dobro je pridodati da Crkva posebice zaufano časti blaženom Mariju, mater Isusovu, (vasda Djevicu i Bogorodicu, koja je bez grieha začeta, dušom i tieelom na nebo uznesenu i od Presveetoga Troojstva okrunjena) kao *Kraljicu Nebesku i Zemaljsku* i svoju (duhovnu) *Maajku*.

A svakoga izkrenog znatiželjnika koji bi po nama htio doznati više i razumjeti dublje, valjalo bi usmjeriti na saam početak (od prije oko dvie tisuće godina). Naadam se da bi mu i razmišljanje što sliedi moglo u tomu pomoći.

I. PRIPRAVA

(od "izgubljenih ovaaca" do Petrove zataje)

I. Prvi nagovieštaj ("Oovce baz pastira"; po Mt 9, 35-37 i 10, 5-14; uzp. Mk 6, 7-12 i Lk 9, 1-6)

I obilazio je Isus sve gradove i seela učeći po njihovim sinagogama, propoviedajući evanđelje o Kraaljevstvu i liečeći svaku bolest i svaku nemoć.

Vidjevši mnoštvo, sažali Mu se nad njim jer bijahu izmučeni i obhrvani kao "oovce bez pastira".

Dozva dvanaestoricu svojih učeniika i dade im vlaast nad nečistim duhovima, da ih izgone i da lieče svaku bolest i svaku nemoć. A ovo su imeena dvanaestorice apostoola: prvi Šimun, zvani Petar, i ...

Tuu dvanaestoricu posla Isus upuutivši ih : "K poganima ne idite i ni u koji samarijski graad ne ulazite! Poodite radije k izgubljenim oovcama doma Izraelova! Puutom propoviedajte: 'Približilo se Kraaljevstvo Nebesko!' ..."

Gospodin želi vraatiti i skupiti najprije "zaluutale oovce iz doma Izraelova". Zato Oon, Pastir Dobri, prvo izabire dvaanaest "pomocniika" (znakovito: po jednoga za svako od dvaanaest plemeena Izraelovih) i ovlašćuje ih da u NJegovo ime doziivaju i sabiru **svoje** "izgubljene oovce" u novi "ovčinjak" - Kraaljevstvo Nebesko.

2. Za raast i šiirenje ("Žetva je velika, a raadnika malo."; po Lk 10, 1-20)

Poslie toga odreeđi Gospodin drugu sedamdestidvojicu učeniika i posla ih po dvojicu pred sobom u svaki graad i u svako mjesto kamo je kaanio dooći. Govoraše im: "Žetva je velika, a raadnika malo. Zato molite Gospodaara od žetve da pošalje raadnike u žetvu svoju! Idite! Evo, šaljem vas kao jaanjce među vukove. Ne nosite ni kese, ni toorbe, ni obuće! I nikoga puutom ne pozdravljajte! Kad u koju kuću uuđete, najprije recite: Miir kući ovoj! ... U toj kući ostanite, jedite i pijte

što se kod njih nađe! ... Ne prelazite iz kuće u kuću! U koji god grad uđete te vas priime, jedite što vam se ponudi! I liječite bolesnike u njemu, i narodu kazujte: 'Približilo vam se Kraljevstvo Božje!' A kad u neki grad uđete pa vas ne'priime, iziđite na njegove ulice i recite: 'I prašinu vašega grada ... stresamo sa'sebe. Ipak, znaajte ovo: Približilo se Kraljevstvo Božje!' Kažem vam da će i Sodomicima biti lakše u onaj Daan ..."

Vraatiše se za tim sedamdeset dvojica radostni govoreći: "Gospodine, i zlodusi nam se pokoravaju na Tvoje ime!" A On im reče: "Promatrao sam Sotonu kako poput munje s neba pada. Evo, dao sam vam vlast da gazite po zmijama i štípavcima i moć nad svakom neprijateljskom silom, i ništa vam ne'će moći nauditi, Ali ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego što su vam imena zapisana na nebesima!"

Ne samo izabrani Naarudu Izabranomu, nego i mnogi, od NJega pozvani, neka pođu i drugima (žetva je velika) prenositi Radostnu Vješt o Kraljevstvu Božjemu što je došlo k njima - na zemlju! Prvi daar onima koji ih priime bit će NJegov mir u njihovim dušama i srcima, njihovim domovima i zajednicama Jer On reče: Tko vas prima, mene prima, a tko mene prima . prima Onoga koji me je poslao. A NJegov mač će, na kraju, razstaviti ove od onih koji ih ne'primaju, ma kako bliske ili čvrste bile njihove ljudske veze.

3. Što čeka apostoole? ("Progonili su proroke i prve vas."); po Mt 10, 16-32; uzp. Mk 13, 9-13 i Lk 21, 12-19)

Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. Zato budite mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi! Čuvajte se ljudi jer će vas predavati sudovima i bičevati vas po svojim sinagogama! Izvodit će vas zbog mene pred upravitelje i kraljeve da svjedočite pred njima i poganima. A kad vas predadu, ne'budite zabrinuti kako ćete ili što ćete govoriti! Dat će vam se u onaj čas što trebate govoriti. Jer ne'ćete govoriti vii, nego će Duh Očca vašega govoriti preko vas. ...

Kad vas počnu progoniti u jednom gradu, bježite u drugi! Zaista, kažem vam, ne'ćete obići gradova izraelskih prije nego što dođe Sin Čovječji. ...

Ako su domaćina nazvali Belzebubom, koliko će više njegove ukućane? Dakle, nemojte ih se bojati! ...

Zar se ne prodaju dva vraabca za jedan novčić? Pa ipak, ni jedan od njih ne pada na zemlju bez dopuštenja od Očca vašega. A vama su i vlaasi na glaavi izbrojene. Dakle, ne'bojte se! Vii vriedite više od mnogo vraabaca. ...

Tko god se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Otcem nebeskim. A tko se odreće mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Otcem nebeskim.

Kako onda, na početku, tako i poslije - kroz dva tisućljeća neprestance - do dana današnjega, pa i vada - do Svršetka - će tako biti. Nebo i zemlja će proći, rekao je, ali NJegove riječi ne - neće proći. I tko uztraže do kraja, taj će se spasiti

4. Najava i obećanje (“A ja tebi kažem: ...”; Po Mt 16, 13-20; uzp. Mk 8, 27-30, Lk 9, 18-21 i Iv 6, 67-70)

Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učeniike: “Što govore ljudi, tko je Siin Čovječji?” Oni rekoše: “Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.” Kaže im: “A vi, što vi kažete, tko sam ja?” Šimun Petar prihvati i reče: “Tii si Krist-Pomazanik, Siin Boga živoga.” Nato Isus reče njemu: “Blago tebi Šimune, siine Jonin, jer ti too ne objavi tieelo i krv, nego Otac mooj nebeski. A ja tebi kažem: Tii si Petar-Stiēna i na toj stiēni sagraadit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće ju nadvlađati. Tebi ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svežano na nabesima, a što god odriešiš na zemlji, bit će odriešeno na nabesima.” Tada nareedi učenicima da nikomu ne kazuju da je Oon Mesija.

Sjetimo se da se je too sbilo poslije čudesnih umnažanje ječmenih hljebčića i ribiica (prvo za peet, a onda i za četiri tisuć ljudi). A Isus tada upozorava učeniike da “se čuvaju kvaasca farizejskoga i saducejskoga”, tj. nauka njihova bezplodna. Jer oni ne šiiri Rieeč Božju niti umnažaju te dieele njezine darove, dok je s NJim i po NJemu i ono što pretekne (*dvaanaest košarica* te *sedam košarica* punih od preostalih uulomaka) mnogo obilnije od onoga što su uložili.

5. Stalna naapast (“Sablazan si mi”; po Mt 16, 21-25; uzp. Mk 8, 31-35, Lk 9, 22-24)

Onda poče Isus izlaagati svojim učenicima da moora iič u Jeruzalem gdje će mnogo trpjeti od starješina, glavaara svećeničkih i pismoznaanaca, da će biti ubijen i da će treći daan uzkrsnuti. Petar Ga povuče na'straanu i poče Ga odvrćati riečima: “Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, too se Tebi ne'smje dogoditi!” Isus se okreene i reče Petru: “Nosi¹⁵³ se od mene, sotonu! Sablazan si mi, jer ti nii'je na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!” Tada reče svojim učenicima: “Hoće li tko za'mnom, neka se odrekne saamoga sebe, neka uzme svooj križ i neka me sliēdi!

¹⁵³Doslovno: *Stani iza mene*, tj. ne stavlja j ljudsko izpred Božjega.

Tko hoće sačuvati svooj život, izgubit će ga, a tko izgubi svooj život poradi mene, naač će ga. ...

Zaista, u staalnoj smo kuušnji sbog naapasti da nam ljudsko i tielesno bude izpred i važnije od Božjega i duhovnog! Da bismo mogli biti NJegovi i s NJim, nuždan je korienit raazkid sa sviim naveezanostima na stvaari ovoga svieeta, tj. treba se, doista, “određ saamoga sebe” poradi NJega i bližnjega svooga. (*Kako li će teežko bogaataš u Kraaljevstvo Božje!*)

6. Očitovaanja i ovlašteenje (“NJega slušajte!”; po Mk 9, 2-13; uzp. Mt 17, 1-13 i Lk 9, 28.36)

Poslie šeest daanaa uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana te ih izvede na visoku goru, u osamo, njih saame, i preobraazi se pred njima. I haljiine Mu postadoše sjaajne, bieele veoma - nijedan ih bielilac na zemlji ne bi mogao tako izbieeliti. I ukaaza im se Ilija s Mojsijem te razgovarahu s Isusom. Tada Petar reče Isusu: “Učitelju, dobro nam je ovdje biti. Načinimo trii sjenice: Tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.” ... Uto naide oblak i ptrkrije ih, a iz oblaka se začu glaas: “Ovo je Siin mooj - LJubljeni! NJega slušajte!” ... Dok su silazili s gore, naloži im da nkomu ne pripoviedaju što su vidjeli dok Siin Čovječji ne uzkrzne od mrtvih.

Isus očituje svoju božansku naarav, a Otac potvrduju (po drugi put!) da je Isus NJegov Siin, LJubljeni, i pred svjedocima (dvojicom nebeskih: i trojicom zemaljskih) ovlašćuje Siina da Ga “zastuupa” na zemlji. Too ovlašteenje su do tada imali pismoznaanci (počev od Mojsija - Zaakon) i veliki svećeniici, a zaabluude su odklanjane po (od Boga **izabranim!**) proorocima, koje ovdje predstavlja Ilija. Od toga časa, dakle, u Isusovu su naauku i djelu (po “auktoriteetu” predanom Mu od Očca) sadržani *sav Zaakon i Proorooci*. Oon, Siin, tumači i vrši praavu volju Oččevu, a ono što pripravlja bit će NJegova zajednica (občinstvo) zemnika i nebesnika, odkuupljenih za novi život, kojoj će Oon, uzkrslu Gospodin, biti vođa. A Petrove “trii sjenice” tek su žuudnja u predokusu onoga (u što ovdje nii’je moguće ni gledati!) kako je *dobro biti* (več i ovdje) zajedno s Isusom, u Božjoj blizini.

7. Hraana za život viečni

(a) Najava (“Jaa sam kruh živivi ... ”; po Iv 6, 26-69)

“Raadite, ali ne za hraanu propadljivu, nego za hraanu koja ostaje za život viečni: njuu će vam dati Siin Čovječji jer njega Otac - Boog - opečati.” ... “Jaa sam živivi kruh koji je s neba sišao. Ako tko jede od ovoga kruha živijet će zauviek. Kruh koji ču jaa dati jest tieelo moje - za život svieeta.” ...

“Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?” ...

“Zaista, zaista, kažem vam, ako ne jedete tieela Siina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nećećete imati života u sebi. Tko jede tieelo moje i pije krv moju, ima život viečni. I jaa ću ga uzkriiaiti u posljednji daan. Tieelo moje je praavo jelo i krv moja je praavo piice. ...”

Mnogi od NJegovih učeniika, čuuvi too, rekoše: “Tvrđ je too govor! Tko ga može slušati?” ... Tada se mnogi NJegovi učeniici povuukoše i niisu više išli s NJim.

Upita stoga Isus Dvanaesticu: “Da možda i vii ne’kaanite odiići?” Odgovori Mu Šimun Petar: “Gospodine, komu da idemo? Tii imaš rieči života viečnoga. Mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji”

(b) Ostvareenje i povjera (“Ovo je tieelo moje. ... Ovo činite meni na spomen!”; po Lk 22, 15-20; uzp. Mt 26, 26-30, Mk 14, 22-26 i 1 Kor 11, 23-29)

I uze kruh, zahvaali, razlomi i dade im govoreći: “Ovu je tieelo moje koje se za vaas predaje. Ovo činite meni na spomen!” Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: “Ova čaša novi je Saavez u mojoj krvi koja se za vaas prolieva.”

(c) Dokaz (“Uto im se otvore oči ... , a Oon im izčezne s očiju”; po Lk 24; 13-35; uzp. Mk 16, 12-13)

I umiide da ostane s njima. Dok je sjedio s njima za stolom, uze kruh, zahvaali, razlomi ga pa im ga dade. Uto im se otvore oči te Ga prepознаše, a Oon im izčeznu s očiju.

Pod (a) su sažeti ključni izvadci iz “prva trii čiina” (u sinagogi u Kafarnaumu), pod (b) iz “četvrtoga čiina” (u dvorani Posljednje Večere) te pod (c) - “epiloga” (u Emausu), otaajstvene Euharistijske “draame” Ona ima i starozaavjetni “proolog” (Ez, Uvod 3; Sirah 24). Pa ipak mnogi, iako tvrde da su Isusovi sliedbeniici, nikako da povjeruju tiim Isusovim riečima. Kako ne shvaćaju ili ne’vide čak ni too da su, po tooj nevjeri, jednaki onima što su se povukli i napuustli Ga nakon “drugoga čiina”?! A takvima, nažalost, pripadaju sva naša protestantska braća, pa i neki što govore da su katolici. Oni bi htjeli, čini mi se, razumjeti kako se too sbiiva, ali im se nee’će odkriti. Gospodin je u ovomu kraajnje odriešit i nepopustljiv te traazi da Mu vjerujemo bez zaadržke. Upravo ono izčezaavanje s očiju u trenuutku kad su priimili kruh jasno ukazuje na’too da uzkršli Gospodin nee’će biti oovdje s nama kao vidljiv čovjek (Siin Čovječji), nego da Oon jest s nama - žiiv (oovdje i sada i do svršeetka ovoga svieeta) u posvećenju kruhu i viinu - u Euharistiji. (Kao Siin Božji i Siin Čovječji, vidljiv i prepoznatljiv svima, dooć će u svojoj Slavi tek u Posljednji Daan!)

Valja staalno imati na uumu da nam Boog, pored obilnih zemaljskih provideenja, nudi i daaje i ono što je za'naas najvažnije - svoju Viečnu Rieč (Siina): u Staaromu Saavezu - napiisanu (Piisano - Ezekiel jede sviitak!), a u Novomu - utielovljenu, (žiivo Tieelo Kristovo!). I too je NJegovo jamstvo za naš viečni život.

8. Najavljena zataja kao pouka (“... *prie nego se pieetao dvaaput oglaasi, triiput ćeš me zataajiti.*”; po Lk 22, 31-34 [56-62] i Mk 14, 27-33 [66-72]; uzp. Mt 26, 31-35 [69-75] i Iv 16, 32 [18, 16-17, 25-27])

“Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu. Ali jaa sam molio za'tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad doodeš k sebi, učvrsti svoju braču!” Petar mu reče: Gospodine, s tobom sam spreman i u tamnicu i u smrt.” ...

I reče im Isus: “Svi ćete se pokolebati. Ta piisano je: ‘Udarit će pastira i oovce će se razbječi.’ ...” Na'too će Mu Petar: “Ako se i svi pokolebaju, jaa nee'ču.” A Isus mu reče: “Zaista, kažem ti, baš tii danas, ove noć, prie nego se pieetao dvaaput oglaasi, triiput ćeš me zataajiti.” Ali oon je uporno uvjeraavao: “Bude li trebalo i umrieti s tobom - ne, nee'ču te zataajiti.” A tako su svi govorili.

Da, tako su svi govorili. (Jer, duh je uistinu voljan, ali tieelo je slabo - dok god se ne obuče u Silu Odozgor!) Ali je Petar, od njih jedini, bio stavljen na tuu tešku kušnju. I na'njoj je, kako mu Isus proreče, pao (kao što bi i svatko od njih bio pao), da bi spoznao svoju (ljudsku) slabost. (*I sjeti se Petar ... I briznu u plač.*) Too je bilo duboka i bolna, ali i nadasve korisna izkustvena pouka baš za njega - predodređenoga da bude prvi među jednakima - komu će prvomu Dobri Pastir predati svoj štaap. Po Isusovoj molitvi za'njega, da i u zataji (jer je bez Duha slab!) sačuva vjeru, Šimun će dooči k sebi¹⁵⁴ te poslie (*obučen u Silu Odozgor* i tiim izkustvom osnažen) biti čvrst oslonac svojoj brači.

¹⁵⁴Pri ovomu, misli se vraćaju na Judu Iskariotskoga. Oon je htio da Isus bude “zemaljski osloboditelj Izraelov. Zaveden od Sotone, Juda je pokušao manipulirati Isusom. Predpostavivši da će Isus, suočen sa smrtnom presudom Židovskoga Vijeća, otvoreno pokaazati svoju siilnu (nad)mooč (nad njima i svima!) i tiime se očitovati kao “očekivani” Mesija, oon Ga izdaaje. Kad mu je plan propao, spoznao je koliki je grieh počinio. No Juda nii'je imao snaage za pokajaanje jer je izgubio vjeru. A bez vjere nitko ne' može dooči k sebi!

II. UZSTANOVLJENJE (“Začecje” Crkve Kristove)

1. Petar - prvi pastir među apostolima (“Paasi oovce moje!”; po Iv 21, 1-19)

Poslie toga očitova se *Isus* ponovno učenicima na obali Tiberijadskoga moora. A too bii ovako: Bijahu skupa Šimun Petar, Toma zvaani Blizaaanac, Natanael iz Kane Galilejske, Zebedejevi sinovi i još druga dvojica učeniika. NJima reče Šimun Petar: “Idem loviti ribu.” Odvraate mu: “Idemo i mii s tobom.” Nato iziidoše i uudoše u laađu. Ali tee noč ne uloviše ništa. Kad je več/svanulo, stajao je *Isus* na obali, ali učeniici nii’su znali da je too *Isus*. Tada im *Isus* reče: “Diečco, zar neemate malo ribe?” Odgovoriše Mu: “Neemamo.” A Oon će im: “Baacite mrežu na desnu strana od laađe i naač čete.” Baaciše ju, dakle, i više ju nii’su mogli izvuuč od mnoštva riiba. Nato učenik kojega je *Isus* osobito ljuubio reče Petru: “Gospodin je.” Kad je Petar čuo da je too *Gospodin*, navuuče naa’se goornju haljinu, jer bijaše gool, te se baaci u moore. . . . Kad iziidoše na kopno, opaziše kruh, razgorjelu žeravicu i na njooj ribu. Reče im *Isus*: “Donesite od riiba što ih sada uloviste!” Uzpne se na laađu Šimun Petar te izvuuče na kopno mrežu krcatu: stopedesetitrii velike ribe. Iako ih je biilo toliko mnogo, mreža se ne razkinu. Reče im *Isus*: “Doodite i doručkujte!” I nitko se od učeniika ne usuudi upiitati Ga: “Tko si tii?” Znali su da je *Gospodin*. *Isus* se primakne, uzme kruhn pa im ga dadne; ribu isto tako. Too se več/treč put *Isus* ukaazao učenicima odkada je uzkrsnuo od mrtvih.

Pošto su doručkovali, *Isus* upiita Šimuna Petra: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me više nego ovi?” Odgovori Mu: “Da, Gospodine, tii znaaš da te ljuubim.” “Paasi jaganjce moje!” reče mu *Isus*. Upiita ga drugi put: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?” Odgovori Mu: “Da, Gospodine, tii znaaš da te ljuubim.” “Paasi oovce moje!” reče mu *Isus*. Upiita ga treč put: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?” Razžalosti se Petar što ga upiita po treč put: “Ljuubiš li me?”, pa Mu reče: “Gospodine, tii znaaš sve! Tii znaaš da te ljuubim.” Reče mu *Isus*: “Paasi oovce moje!”

“Zaista, zaista, kaažem ti: Dok si bio mladi, saam si se opasiivao i hodio kamo si htio; ali kad ostariš, razšiiirit ćeš ruuke i drugi će te opasiivati i voditi kamo tii ne’bi htio.” . . . Zatim reče: “Slieedi me!”

Čemu ovako obširan naavod, piitat će se neki. Zar ne bi, sbog priašnjega jasna *Isusova* obečanja: “. . . Tii si Petar-Stieena i na tooj stieeni sagraadit ču Crkvu svoju . . . Tebi ču dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga, . . .”, bio posve dostatan onaj “trostruki *Isus* - Šimun - *Isus*

dialog”? Za saamo uzstanovljeenje Crkve Kristove (s prvim poglavaaarom - Petrom) - nedvojbeno: Da, bio bi dostatan. Ali dvojim da bismo, bez Isusove “subtilne uvodne pedagogije”, mogli shvatili biit NJegove Crkve. Razmotrimo, stoga, naš naavod iz Ivanovo izvieuća!

Sedmorica Isusovih ućeniika ćekaju na NJega u Galileji (kamo ih je bio upuutio poslie uzkrsmuća). Nii’su svi na okupu, ali sedam je, ipak, više od šest - polovine od dvaanaest!. Osim toga, samo za četvoricu smo sigurni da su od Dvanaestorice, a ako su Natanael i Bartolomej dva imeena iste osobe, onda su petorica, dok za preostalu dvojicu ne’znamo jesu li pripadali Dvanaestorici. Ćekanje im se malo “oduužilo”, pa se vraćaju “staarim naavikama” (zaniimanju: ribolovu). Posao: cielonoćni truud; ućinak: ništa. Kad, evo (zore!), (i) k njima Isusa, ali im ni’je dano prepoznati Ga! Oon im pristupa piitanjem i saavjetom po kojima mogu nasluutiti da bez NJega ne postižu ništa, a s NJim bi mogli sve što poduzmu. Prie svega, dakle, nudi im se i **daruje vjera** (u NJega i NJegovu rieć) dok još ni ne’znaju tko je Oon. Oni ju priimaju i prihvaćaju, pa je iz tee vjere (u Rieć) proizišla posluušnost da ponovno baace mrežu! Izhod: mreža prepuna velikih rijba. Potom Isus dopuušta da Ga prepozna ljuubljeni ućenik, a ovaj too prenosi Petru. Tada Petar navlaači goornju haljinu i skaaće (umjesto, da skoći bez njee - “gool”!!) u moore. Što nam too pokazuje? Veliko poštovaanje te ćvrsto **ufanje** (u izhod i **pouzdaanje** (u Gospodina). Neema više one suumnje što je Petra biila smela i “zakooćila” kad je ono bio kreenuo k Isusu po vodi!

A Gospodin je na obali za njih već pripremio “prismok”: kruh i pećenu ribu. (*“Tražite najprie Kraaljevstvo Božje i pravednost njegovu, a sve ostalo će vam se nadodati!”*)

Sada sliedi ono najvažnije! **Isus ne naziiva Šimuna Petrom niti ga piita je li zapamtio osnove NJegova nauka i sijlna znameenja što ih je bio ućinio**. Naime, too je ono što bi samo ćovjek od svooga naasljdnika zahtieevao! Ali, Isus ga oslovljaava: “Šimune, sijne Ivanov”. Jer Šimun će tek sada postati onim i onakvim kakvim ga Isus hoće: Petrom - Stieenom na kojoj Oon podiže svoju Crkvu, u ćijim se njedrima ćuuvaju kljućevi Kraaljevstva Božjega, a njemu, takvomu, vrhovni Pastiir predaje svooj “pastirski štaap”. Preduvjet za too jest oćitovaanje Šimunove bezuuvjetne (do mućenićke smrti) uzvratne **ljuubavi** za (trojediinoga) Bogu i stado koje mu se povjeruju (što je Isus, Boog i Ćovjek, svojom mukom i smrću za njega i sve ljuude, netom dokaazao!). Sjetimo se (Iv 13, 34-35): *“... ljuubite jedni druge kao što sam jaa ljuubio vass ... Po ovomu će svi znati da ste moji ućeniici: ako budete imali ljuubavi jedni za druge.”* Isus nam,

dakle, kazuje da NJegova Crkva treba postati ostvarenjem uzajamna požrtvovno-djelatna ljubavnoga oodnosa u zajedničtvu s Bogom. A too je srž i svega Zaakona (Rieeči-Siina) i Proorooka (Duha Sveetoga): LJubiti Boga iznad svega, a bližnjega kao sebe. A onp prvo se dokazuje i ostvaruje ovim drugim (Mt; 25, 31-46)!

Ipak se smjemo i trebamo zapitiati: Zašto i čemu onda Gospodin ustanovljuje svoju Crkva? Upravo zato i tomu da bi se sve too moglo ostvaariti. Jer, postojeće “staaro zaastupništvo” je već razvlašteno: Otac nebeski (vrhovni Auktor) je, pred nebeskim (Mojsije i Ilija) i zemaljskim (Šimun Petar, Jakov i Ivan) svjedocima, oduzeo daavno predani mu auktoritet (“auktorska praava”) i predao ga Siinu (pri Preobraženju: “NJega slušajte!”). Isus-Spasitelj stoga kreeće iz’početka (*Evo, sve činim novo!*). Oon nas je svojom mukom i smrću odkuupio (oslobodio!) pa zatim, po Uzkrsnuuću, ustanovljuje svoju Crkvu - **Novi Izrael**. U njemu, Blažena Djevica Marija je nova Eeva, Isus je zaačetnik novoga i viečnoga života - novi Adam, a svi mii - odkuupljena djetca Božja. K tomu, sjetimo li se ulooga i djeela Abela pravednoga, velikoga svećenika Melkisedeka te kraalja Davida i Ilije prooroka, Isus Krist je **savršeni i konačni** Proorok i Veliki Svećenik, koji je ujedno i Žrtveni Jaganjac, i Kraalj! Uzkrslu Gospodin povjerava (preaaaje “ovlaštenje”) svojoj Crkvi (s izabranom početnom Dvanaesticom¹⁵⁵, na čelu s Petrom - NJegovim naamjestnikom, kao predvodnicima “dvaanaest novih plemeena Izraelovih”) da, vođena Duhom Sveetim (v. III.) čuuva Rieeč i razglasuje Radostnu Vieest (*svim narodima - po svemu sviētu*; v. II. 2.) i da dieeli NJegove sveete milostne darove-sakrameente, bez kojih bi **čovjekovo spaasenje** (dolazak Otcu!) bijlo teže od “deevina prolazka kroz iglene ušice”.

2. Poslaanje uz zaadržku (*“Idite po ’svem sviētu, propoviedakte Evandelje!*; po Iv 20, 19-23; uzp. Mt 28, 16-20, Mk 16, 15-16 i Lk 24, 46-49)

I uvečer toga istog daana, prvoga u tjednu, dok su učeniici u strahu od Židoova bili zatvorili (kućna) vrata, doode Isus, stane u sredinu i reče im: Miir vama! ... Isus im stoga ponovno reče: “Miir vama! Kao što mene posla Otac i jaa šaljem vaas.” Poslie tiih rieeči dahne u njih i reče im: “Priimate Duha Sveetoga! Kojima odpuustite grieche, odpuustaju im se, kojima zadržite, zadržani su im.”

“Dana mi je sva vlaast na nebu i na zemlji. Poodite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode. Krstite ih u ime Očca i Siina i Duha Sveetoga! I učite ih vršiti sve što sam vam zapoviedio!”

¹⁵⁵Na mjesto odpaloga Jude Iskariota (iz Kariota?) poslie je izabran (“kockom” - po molitvi i zaazivu Duha Sveetoga!) Matija

“... i u njegovu će se ime propovijedati obraćenje i otpuštanje grieha po svim narodima, počevši od Jeruzalema. Vi ste tomu svjedoci. I evo, ja ću poslati na vaas ono što je Otac mooj obećao. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Siilu odozgor!”

Uzkršli Gospodin šalje svoje apostoole da u snaazi Duha Sveetoga - Sili odozgor, u koju se tek *trebaju obučiti* i koju će im Otac i Oon poslati, šiire Radostnu Vieest po svemu sveetu. I posve je smisleno i potrebno da ih, toga radi, ovlašćuje du budu posrednici u pomirenje s Bogom (sveeta *Izповied*, a što je ona, pokazuju rieči *skrušenoga razapeta razbojnika* i *Isusov odgovor s Križa*!).

III. OBJAVA

(“Rodeenje” Crkve Kristove)

1. Silazak Duha Sveetoga (“Oon će vas krstiti Duhom Sveetim i ognjem”; po Mt 3, 11-12 i Dj 2, 1-4; uzp Mk 1, 7-8, Lk 3, 16-17 i Iv 1, 24-27, 32-33,)

“Ja vas, istina, krstim vodom na obraćenje, ali onaj koji za'mnom dolazi jači je od'mene. Jaa nii'sam doostojan skinuti mu obuču. Oon će vas krstiti Duhom Sveetim i ognjem.”

Kad je napokon došao Pedeseeti daan, svi su bili skupa na istomu mjestu. Tad iznenada dođe neka huka s neba, kao kad puše siilan vjetar, pa izpuni svu kuću u kojoj su boravili. I ukazaše im se kao neki ognjeni razdieljeni jezici te siide po jedan na svakoga od njih. Svi se oni napuniše Duha Sveetoga te počeeše govoriti tuđim jezicima, kako ih je vec/Duh nadahnjivao govoriti¹⁵⁶.

Priimili su Pomazaanje duhovno; plaam ljubavni koji se umnaaža kad se dieeli i daaje drugima, Oon ih tješi u tieskobama i braani od Laažca; odkriiva im Božju istinu i doziiva u'pamet sve što je Isus govorio i činio; daruje im sposoobnost neustrašiva svjedočenja pred svima i na svim jezicima te daaje snaagu da podnesu sve nedaće i muke što će ih pri tomu pogoditi. I oni odmah izlaze na jeruzalemske uliice, poljaane i trgove.

¹⁵⁶Rieedko se čuje praavo pojašnjenje zašto su *Kršteenje* i *Potvrda (Krizma)* dva u svojoj biti različita sveeta sakramenta. Kršteenjem se pridružujemo Crkvi - postajemo *diećcom Božjom*. No diećca nii'su zriela za svjedočenje ni dragovoljno trpljenje. Stoga, bez obzira na doob, čovjek - dieete Božje - treba sazrieti. I tek takav je pripravan za priimanje onih daroova Duha Sveetoga što su nuždni za neustrašivo svjedočenje, vojevanje i podnošenje svakojakih paatnja za Krista Gospodina.

2. Prvo svjedočenje (“*Bit ćete mi svjedoci ...*” “*... počevši od Jeruzalema.*”); po Dj 2, 5-41)

Tada su boravili u Jeruzalemu pobožni Židovi koji su došli od svih narooda pod nebom. Kad nastaje ona buka, strča se mnoštvo i smete, jer ih je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Začudeni i zadivljeni pitali su: “Zar niti su ovi što govore Galilejci? Pa kako ih onda svaki od’naas čuje na svomu materinskom jeziku? Paarti, Meedani, Elaamljani, ..., Rimljani, Krećani, Arabi; svi mi čujemo ih gdje našim jezicima govore o veličanstvenim Božjim djelima. ...”

A Petar skupa s Jedanaesticom uzstade, podiže glaas i prozbori: “Židovi i svi što boravite u Jeruzalemu, ovo znaajte i riječi mi poslušajte: ... što je rečeno po proroku Joelu: ‘U posljednje ću vrieme, veli Gospodin - izlit(i) od svooga Duha na svako ljudsko biće ...’

Izraelci, čuajte ove riječi: Boog je pred vama potvrdio Isusa Nazarećanina moćnim djelima ... koga vi bezbožničkom rukom razapeste i pogubiste, Boog je uskrisio ... Svi smo mi tomu svjedoci ... Desnicom, dakle, Božjom uzvišen, primio je od Očca Obećanje, Duha Svetoga, i izlio ga kako i sami gledate i slušate. ... Pouzdano, dakle, neka znade sav Dom Israelov da je toga Isusa, kojega vi razapeste, Boog učinio Gospodinom i Kristom.”

Kad su too čuli, duboko potreseni rekoše Petru: i drugim apostoolima: “Što nam je činiti, braćo?” Petar im reče: “Neka se svaki od vaas krsti u ime Isusa Krista za oprostjenje grieha; tako ćete primiti daar - Duha Svetoga. Ta vama je ovaj obećani daar namienjen, vašoj diećci i svima koji su daleko, koliko god ih pozove Gospodin, Boog naš.”

I oni prigrlise riječ njegovu i krstise se te im se u onaj dan pridruži oko trii tisučé duša.

Petrovu jasnu govoru ne’treba dodatnoga pojašnjenja. No, ipak, kako shvatiti ono “svi mi čujemo ih gdje našim jezicima govore”? Apostoli su, doista, primili daar da, kad god uztreba, umju govoriti (i) tuđim jezicima. Ali naavod iz izviešća ne potvrđuje da je oondje tako bilo. Zdrav razum upućuje na zaaključak da se je onoga (prvoga) daana oondje sbilo nešto drugo - još čudsnije.

Prvo, treba razumjeti što znači propitivanje: *Zar niti su ovi što govore Galilejci?* A ono znači: Kako too da ovi neuki "provincijalci" tako dobro znaju Toru, pa i tuđe jezike?! (Jer, u Judeji, u Jeruzalemu, se školuje za vrhunske pismoznance.)

Zamislimo sada jednoga od apostoola na nekoj jeruzalemskoj poljani pred skupinom od stotinjak-dvjestotinjak slušateelja, među kojima je desetak-petnaestak onih Židoova, od kojih je svaki rođen i odrastao

među drugim narodom i ne razumiju tuđe jezike, gdje “govori o veličanstvenim Božjim djelima”. Da bi ga svi razumjeli, morao bi desetak-petnaestak puta ponoviti isti govor. Koliko bi to trajalo i, još upitnije, bi li ga oni koji ne razumiju što govori čekali da on progovori (i hoće li?) na svakomu od njihovih materinskih jeziku?

Držim, dakle, da je taj apostol (a i svaki od ostalih) onda i ondje govorio na jednom jeziku (najvjerojatnije, na materinskom - aramejskom), a da je pritom Duh Sveti bio “višestruki simultani prevoditelj” na uho i u srce svakomu slušatelju. I, zaista, u izvješću ne piše da su apostoli jeruzalemcima govorili (i) na tuđim jezicima, nego piše da slušatelji, među sobom, jedni drugima kazuju: “svi mi čujemo ih” (dakle, istodobno!) - svatko na svom materinskom jeziku.

I napokon, zašto Crkvu Kristovu ni vrata paklena neće, niti mogu, nadvladati? Kršćani u to čvrsto vjeruju jer su to Gospodinove riječi - Njegovo obećanje i jamstvo. A onomu tko bi se u teškim vremenima za Crkvu mogao pokolebati, evo ohrabrenja: Isus je ustanovio svoju Crkvu posle Uzkrnuća na život vječni i za (trostruko!) “vezivno tkivo” uzeo uzajamnu ljubav, Božju i ljudsku (vjerničku, trpeću i slavljeničku). Prisjetimo se: opet: ... Boog je toliko ljubio sveet da je dao svooga Sina sJedinorođenca ... ; pa Šimone, sine Ivanov, ljubiš li me?...; te ... Po ovom će svi znati da ste moji učeniici: ako budete imali ljubavi jedni za druge¹⁵⁷. A mi znamo (i sveti Pavao nam posviećuje, 1 Kor, 13, 1-13) da će sve čega se držimo na ovom sveetu proći i uminuti (čal i vjera i ufanje!) osim - ljubavi. K tomu, Boog je Život i Boog je LJubav! Stoga, dok god bude ljudi, vjernika, koji ljube Boga živoga i brata bližnjega, bit će i Crkve Katoličke.

Ljubav, uzajamna i bezuvjetna, jest, dakle, ona vječna “armatura” koja Crkvu Kristovu čini nerazorivom - čak ni pod napadajima zlođuha paklenih.

¹⁵⁷Dakle, naizgled paradoksalno, za prepoznavanje istinskih Kristovih vjernika je njihova uzajamna ljubav važnija i od gorljiva navieštanje same Radostne Vjeesti

¹⁵⁸Oodgoj i naobrazba

Prie nekoliko daanaa sam na HRT-i, navečer, zapazio i raazmjerno kratko zadržao pozoornost na zanimljivu razgovoru četiriju žeena o, po njima, teežkim i naaglo raastućim probleemima pri oodgoju i naobrazbi naših mlaadih naraštaaja. Govorile su veoma učeno (“profesionalno”) - svaka u području svoje (sub)specijaalnosti - logički skladno povezujući i nadopunjujući jedno mišljenje drugim. U potrazi za uuzocima, odgovorima i rješeenjima, uočavale su i jasno izticale mnoge naznake što predhode skreetanjima i devijaacijama te teškoćama i društvenim probleemima obćenito. Pritom su ih tumačile spomoću, dakako, naučenih (novih?) edukaacijskih i psiho-socijanih teorija.

Posebice me se doojmla jedna od njih (kovrčavih vlaasi; nosila je naočale!) jer se je odmicala od stereotipa i u razpravu ulazila dublje, kritičnije, konkretnije i jasnije od ostalih. Njezino razmišljanje i zaključivanje me je još neko vrijeme zadržalo pred zaslonom. Očekivao sam njezinu zaaključnu besjedu-poaantu - točku na “i” - jer je bila došla vrlo blizu istine o temeljnomu uuzroku. Nažalost, ni sam ju dočekao - ni je uzpiela izvuući izpravni zaaključak te naaći odgovor. (Ostale trii su bile daleko, daleko od istine!)

A onda sam shvatio da ga ona, a pogotovo ikoja od ostaih sudionica, ni je ni mogla naaći. Jer, kako su već podučene, sve su one tražile rješenja i odgovore u sustavu koji im je oblikovao i usmjeraavao razmišljanje, a baš taa j sustav (postavljen i složen na ideologiziranim društveno-humanističkim poluznanostima) sadrži u sebi ključ razmatranih problema. I još gore, svaki pokušaj da se neka sustavna pogriješka izpravi (“zakrpa”), polučuje još težu pogriješku (veću “rupu”) na susjednomu području što ga sustav pokriva.

O čemu se, dakle, raadi? Raadi se o sustavu (dieelu sveobuhvatne troauktorske tzv. DMF-ideologije¹⁵⁹) što je pod ruhom lažnoga čovjekoljublja i skrbi za dieću i mladež podmetnut i nametnut (po) cieelomu današnjem svijetu, a njegov je aksiom: *Oodgoj i naobrazba, zajedno, najvažnija je državna zadaća.*

No zdrav razum (sačuuvan od ideološkoga izpiranja) i sva poviest poučavaju nas da je taa postavka velika i opasna zaabluda. (Sjetimo se samo ne tako daavnih ekstremnih slučajeva - *Hitlerjugend*-a i *KOM-SOMOL*-a, pa i naših *Pionira malenih!*) I dok naobrazba može i treba biti (i) državna briga - zadaća i posao, dotle oodgoj, naprotiv, ni je ni

¹⁵⁸st090523

¹⁵⁹Darwin-Marx-Freud: niećkanje ili posvemašnje zanemarivanje svega onostranoga i duhovnoga; znanost bez mudrosti, činjenice bez istine; kako i koliko bez zašto.

uobče smje biti zadaatak ili posao, pogotovo ne državni. Jer odgoj je, s jedne strane, roditeljima genski ugrađen zoov na zaštitu i na skrb o svomom potomstvu, i s druge strane, svieest o nuždnosti stroge i djelatno poučne roditeljske ljuubavi za vlastitu dijetcu, da bi ona, s vremenom, mogla procijenjivati i vrijednovati stvaari i pojave oko sebe u skladu s onim što su spoznali njihovi predci. I inače, neema izpravnoga odgoja bez punoga roditeljskoga naadzora ili izvan obitelji! A baš je takav slučaj s “državnim odgojem”, tj. prisilnim nametanjem jednoga vrijednosnog sustava svim mladim državljanima.

A da bi se too postiglo, dijetcu se moora “izvući” iz obitelji. Metode su raznovrsne, a najjednostavnije i najčinkovitija je ova: Drastično reducirati seljačtvo, a umnožiti građanstvo; muža zaposliti za plaću nedostatnu za dostojanstven obiteljski život; omogućiti i nuditi zaposlenje i ženi-materi; “ostavljenu” dijetcu smjestiti u čuvaarnice (“vrtiće”), gdje će ih odgaajati profesionalni državni odgajatelji; slijedi osnovno školanje i t.d. - odgoj i društveno-humanistička naobrazba za papiginsko ponaavljanje tuđih “mišljenja” koja nii’su ništa drugo do li kvaziznanstveno obmanjivanje i zavođenje - što dalje od Istine.

Sustavno, sviešno i naamjerno ciljano razaaaranje temeljne društvene zajednice - obitelji, što se provodi diljem svieeta, osnovni je uzrok gotovo svih glavnih problema što bujaju u današnjim naraštajima naše djetce i mladeži.

Osaamiti (“atomizirati”) mladoga čovjeka u široku “razigramu” množtvu (a da toga ne bude svieestan)! i otuđiti ga od obitelji, obećavajući mu samostalnost i slobodu u “tolerantnu svesvietskomu društvu” - too je cilj globalnih svietskih manipulatora. A domaću zadaću za njih izvršuju državni poslušniici i “kulturni” djelatniici, te “državne” agencije (naše podređene EU-i!) i neke tzv. nevlaadine udruge. Pa kad “oslobođeni” mladi čovjek, posebice “teenager”, od puustih ponuda obećanja, dožiivi i boolno osjeti tek izpraznost, izgubljenost i napuštenost, bude već jako kasno za zaokret i popravak.

U svemu ovom nazire se i naredni, dalokosežni cilj. Naime, razaaaranjem obitelji raaara se i dom, a ako neema dom(ov)a, domovina postaje praaznim pojmon. Poslедиčno, država kao konačno područno i praavno ostvareenje draage i voljene domovine postaje bezsmislenom tvorevinom, koja se tada urušava i nestaje. No, zar too nii’je slijedeći cilj skrivenih svietskih moćnika: jedna zemaljska Uprava, jedna prosvietljena Glavaa i jedan izvršni Meštar za svekoliko pučaastvo, a ono da bude - na traajnomu festivaalu-karnevaalu?!

A naše četiri žene, kao i mnogi drugi, i dalje uzalud, vrteći se ukруг, traaze odgovore i rješenja ondje gdje ih neema. Baš kao na karnevaalu!

¹⁶⁰Nova evangelizacija - komu i kako?

Ovo je doba u kojemu se Rieeč Božja - Viečna Istina - moora navieeštati ponajprije kršćanima - svim kršćanima - i too DJELIMA - požrtvovnom djelatnom ljuubavlju - i svjedočiti vlastitim ŽIIVLJENJEM. Osim uporne molitve i sviestno zadane pokore, sve ostalo u poslaanju, što je inače za evangelizaciju vaažno i potrebno, sada postaje gubljenjem dragociena vremena. Jer današnji kršćanski sviect uzima svoju vjeru "zdravo za gotovo", a to jasno ukazuje da više ne'zna u što, a ni u Koga vjeruje.

U sveobčoj poplavi vriednosnoga relativizma i gotovo obezhrabrujućemu i jedva podnosivu ozračju mlaake vjerske opuuštenosti i lakomislenosti, doista zabrinjavajuće i pomalo zastrašujuće odjekuje Gospodinovo piitanje: *A kad Siin Čovječji ponovno doode, hoće li naačf vjere na zemlji?*

Ne dopuusti, Gospodine, da se pokolebamo, nego nam osnaaži vjeru za čvrsto ufanje u Tvoje ohrabeenje! Jer Tii reče: *Neka se ne uznemiruje srdce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! ... i U sviectu cęte imati patnju. Ali, ohraabrite se: jaa sam nadvlaadao sviect!*

---

¹⁶⁰st, na Mandićevo "23.

¹⁶¹Od
Velikoga Zamračeenja
do
Umjetne Pameti

Neriedko me iznenaadi vlastito razmišljanje potaknuto, na prvi mah, nekom vieešću što, u tomu vriemenu, tek malo odudara od svih ostalih. Traažeći njezino sjeme ili klicu, miisli me često odvuku u raazmjerno daleku prošlost. I tada mi se ukaaže “tanka crvena nit” (na veoma širokoj vremenskoj slici) što na gotovo nevjerojatan naačin, više stohastički nego funkcijski, povezuje daavno položeno jaa je i sada, kao “nus-proizvod”, izlegloga ptiča-kukaviča. Evo najnovijega takvog razmišljanja.

Prošlih daanaa smo se naslušali “uznemirujućih vieesti i zlogukoih proročaaanstava” o nadolazećoj ugrozi za ljudsku pamet što ju donosi tzv. umjetna pamet, (*artificial intelligence* - AI). Raazmjerno malobrojni misleći ljudi izmislili su, načinili i opremili “misleće” strojeve da bi pomogli mnogobrojnim nemislećim ljudima.

Što je u tomu loše i što bi pritom moglo postati opasnim? Po meni: Ništa. Naprotiv, dobili smo vrlo koristan, svrsishodan i trajno tražen proizvod na svesvietskomu tržištu. I spomoću njega je eto, napokon, dostignut daavno postavljeni cilj (onih mislećih):

Za naas, malobrojnu skupinu mislećih ljudi, načiniti “spoznajno (obavjestno) sito” što ne propušta (da nam bude mnogo lakše vladatu svijetom) sve mogućnosti, a za “mase”, ogromnu većinu onih nemislećih, “misleću” napravu da i dalje ne moraju, pa ni ne trebaju, misliti ni (saami) zdravorazumski razsuđivati niti izaključivati. A dok se too pomaagalo ni načini, brojčani oomjer njih prema nama moora neprestance raasti.

Kako too postići? Prvo, maknuti iz oodgoja i naobrazbe sve one koji ljude, posebice dieću, uče razmišljanju. Drugo, prirediti uvjete pod kojima će se one koji i bez škole umju razmišljati, a to su, dakako, prvenstveno seljaaci, prinuditi da napuuste svoja sela, njive i blaago te pođu u potragu za nadničarskim poslom - u gradove. I treće, osigurati da se sve slobodno vrieme izpuni tzv. kulturnim sadržajima, tj. površnom zaabavom - da ovi, ni slučajno, ne bi opet počeli razmišljati.

---

¹⁶¹st, na Antunovo ”23.

Pa je tako obitelji nadomještena čuvaarnicom (tzv. vrtićem¹⁶²), crkveno učilište - državnom školom, moralno načelo - snošljivošću i “partnerskim odnosom” (*I vaše diete je ličnost!*), razmišljanje i promišljanje - prikupljanjem podataka (*informacija*), a potraga za istinom - otkrivanjem promjenjivih (pa i varljivih) činjenica. Ono drugo je započelo tzv. (oslobodilačkim) seljačkim bunama, a nastavak te izhod je svima dobro poznat: Opuustjela sela i zarasle oranice, a gradovi prenapučeni radničkim polurobljem.

O trećemu ne treba trošiti riječi jer je neskriveno i svjedočimo mu, nedvojbeno, od druge polovine devetnaestoga stoljeća, a katastrofalna posljedica mu je srozaavanje umjetnosti na tzv. *performanse* i *showbusiness*. (Ništa čudno, ako se uvjeri diete da umjetnički talent nji je veoma poseban Božji dar. Jer, tada svatko može biti umjetnik, barem za sebe - neshvaćen od drugih - i svaka se škrabotina ili brljotina ili bjesomučna dernjava, pa i svakojaka izopačenost, smje nazvati kreativnim izražavanjem ili umjetničkim djelom! Poslедиčno, ako sve izražavanje i djelovanje može biti umjetnost, onda nje zasebno nema, tj. pojam je praazan!)

Kad se sve too sažme, zaključak je: Sve je relativno; ne postoje (absolutne) istine.

Pa, kad istina (ni Istine) nema¹⁶³, čemu ju tražiti?! Iz mnoštva prikupljenih podataka “*informacijski, filter*“ bi trebao zadržati ono što je valjano, vrijedno, lično, točno i - dobro. Znaju oni misleći da je za provedbu i podpuni uzpjeh njihova nauma nužno izkorieniti Vjeru - onu Praavu i Jediinu. A preduvjet za too je razbijanje, mrvljenje te uništenje Crkve Kristove.

A filozofsko-teološki, glavna značajka Novoga Vieeka jest uporno nastojanje da se čovjekovi smrtni grieesi ne samo relativiziraju nego i opravdaju te prikazuju i kao vrijine. Tako se, počevši s prvim (*oholost*), došlo eto i do posljednjega - sedmoga (*ličnost*), koji, očito, povratno i izravno kriepi oholost, pa se griješni kruug zatvorio! Ali, previidjeli su novi “svietlonoše” ono najvažnije: Istinu se ne može zamračiti. Pa i kad ju se prekrije, Ona svietli i prosvietljuje onoga tko NJuu traži čista srđca. I Ona živi i prebiva, i prebivat će do Kraja, u Crkvi Kristovoj, a njuu: *Vraata paklena ne će ju nadvlaadati.*

¹⁶²Najnovije “smjernice” ciljaju na (pre)odgoj za roditelje: savjetodavne sastanke i tzv. radionice kroz koje će zelene novopečene odgajateljice, pedagoginje i psihologinje poučavati zriele roditelje u “građanskomu” odgoju njihove diete. Koje li podmuikle i opake perverzije onoga izkonskog i vada vriedećeg: *Daaj diete materi!*

¹⁶³*Snijie se Onaj što na nebu stoluje; Gospod im se podruguje.* (Ps 2, 6)

Završna opazka. Odkad je vieeka i sveieta, i ljuudi na'njemu, uviek je bilo mnogo više (i fundamentalnih) piitaanja nego (i pogriješnih) odgovora. Ali u ovo naše "informatičlo doba" (zapleteno u "informaacijske mreže") too se, izgleda, mieenja. Druužtvom caruju izpraznost, površnost i laažna prijateljstva. I svi o svima "znaju" sve. Čemu, dakle, piitaanja - baš ona temeljna?! Posebice, današnja mlaadež (zavedena i zasliepljena bliestavim zabavama) više ne umje, niti ima želju, postaavljati praava piitaanja. A jaa (se) piitam: Je li tek slučajno too što joj je, po tomu, posve sukladna umjetna "pamet"? Naime, osnovno svojstvo (tj. glavna manjkavost) umjetne "pameti" jest da su joj oči (za sada) samo na zaatiljku pa, iako jasno proniče (uz točne podaatke) prošlost, *ne'vidi što joj je izpred nosa!*

I, napokon, postoji nešto neobhodno što umjetna pamet nikad nee'će moći dobiti, pa ni imati: *srdce od meesa*. A bez njega svako pametovanje lako postaje oholim zavodeњem što vodi k izpraznosti i propasti. Bez *srdca od meesa*, svaka pamet je daleko od Muudrosti i Istine i ,najdalje, od - LJubavi. No, ono najgore, što se "iza brda vaalja", jest: *Otac svake laaži* i *Čovjekoubojica od početka*, kao i njegove sluuge, hoće da "Umjetna Pamet" postane ljuudima njihovim "Duhom Sveetim".

¹⁶⁴Čovjek - Homo Credens

Mislim da neema zriela čovjeka koji sebi nii'je postavio piitanje o svojoj biiti. S druge strane, ljudi drže da neema inoga žiivog biića, osim čovjeka, koje bi (o) sebi moglo postaviti isto piitanje. U tomu bi se, dakle, mogla nalaziti ključna raazlika (*differentia specifica*) između čovjeka i svakoga drugog stvorenja. No, budući da ona podrazumjeva stanovitu sposobnost, proizlazi da taa raazlika nii'je prvotna (temeljna, fundamentalna), tj. da se ona zasniiva na nečemu drugom, odnosno, da izvire iz nečega što je još dublje i "skrivenije" u stvorenju. Osim toga, pritom je nuždna pretpostavka da postoji, i da je poznat, odgovor na (neizbježno novo i teže) piitanje: Po čemu se razlučuje stvorenje, tj. žiivo biiće, od svega ostaloga tvaarnog, tj. nežiive tvaari? Ili, koš teže: Što je život?

Bilo je više "znanstvenih" pokušaja da se na taa piitaanja odgovori, ali su novo'odkrivene činjenice redovito pobijjale predhodne odgovore. Sjećamo se nekih s težištima na *hranitbi, razmnožavanju, starenju, metabolizmu* (staničnomu ili sustavnomu), pa sve do sadašnjega o geenskomu zaapisu - *DNK-koodu*. No i viirusi imaju svoje DNK, ali mnogi znanstveniici dvoje o tomu jesu li viirusi nešto žiivo ili su, pak, prva i najslženija "predživotna (organska) tvaar" u dugomu "povratnom niizu" od jednostaničnih biića prema nežiivomu tvaarnom svieetu.

Za vjernika u Trojediinoga Boga, pod *žiiva biiće*, tj. stvorenje, spada sve ono čemu je ili u što je Duh Sveeti - Životvorac padaario ili utisnuo svoju "oživljujuću izkru". A čovjek je mnogo više od toga.: u njega je Boog ugradio i nešto od vlastite (božanske) biiti - dušu. Udahnutom mu dušom, čovjek postaje "Božjom slikom" - *živim hraamom Duha Svetoga*. Za vjernika je, dakle, duša izvorna i jediina *differentia specifica*, a njezini učinci su mnogobrojni (primjerice, ono navedeno na saamomu počeeetku ili slobodna volja), ali su ipak drugotni.

Kako razpraavljati o ovomu s nekim koji u too ne vjeruje? Primjerice, s onim koji drži da je čovjek najviši stupanj (za sada) spontanoga i slučajno započeta evolucijskoga procesa? (Uzgredice, moderna fizika i ostale prirodne znanosti ni u čemu doista vaažnom ne protuslove slikovitomu biblijskom opisu Božjega stvaaranja (po viečnomu *Logosu*) našega proostor-vriemena, te tvaari i žiivih biića na Zemlji - sve do čovjeka!). Jasno je da je dialog moguć/tek kad se iz pojmovnika makne poojam *duša* i nadomjesti ga se nečim prihvatljivim za obje (sve) strane u razpravi.

---

¹⁶⁴st180623.

Sve dosad rečeno nii'je ništa novo. Ukratko sam podsjetio na ono što je obće poznato. I too već dugo tako i dalje stoji - bez dialoga i zajedničke spoznaje. A meni se čini da postoji poojam, dostatan fundamentalan da u promišljanju "zamieni" *dušu*, koji bi, u razpravi na ovu temu, bio prihvatljiv svima.

Taa poojam jest *vjera* (uz pripadajući joj glagol *vjerovati*). Značenje mu je jedincato i najsažetije glasi : sposobnost da se prihvati za istinu izkaz bez dokaza ili izkustvene potvrde. Poojam je i fundamentalan i metafizički jer mu ne nalazimo izvorište u tvaarnomu svijetu, i svojstven je samo čovjeku. Za svakoga čovjeka je **U što/koga vjerujem?** temeljno pitanje¹⁶⁵. (Samo Boog je sveznajući!) A izkren odgovor na njega u mnogo čemu određuje čovjekovu osobnost.

Nasuprot jedincatu značenju, s *vjerom* su poveezana i posve različita shvaćanja o njezinu izvorištu kao i o njezinim, što izravnim što dalekosežnim i obćim, poslasticama. No baš taa različita shvaćanja "oko i uz" *vjeru* mogu polučiti nove spoznaje kroz dialog što ga omogućuju, a dobiveni odgovori potvrditi fundamentalno i jedincato značenje toga poojma¹⁶⁶!

Preostaje nam izložiti naše, tj. kršćansko shvaćanje onoga "oko" poojma *vjera*. (Ostali¹⁶⁷, za dialog voljni, neka saami iznesu svoja gledišta!)

Vjera je po duši čovjeku **darovana** (prvotna) **sposobnost** da bi mogao **početi** spoznaavati svijet oko sebe, zatim saamoga sebe, a onda i svoje izhodište i svoju svrhu i odredište. Doista, na početku svega čovjekova promišljanja i djelovanja stoji vjera. Sva znanost izvire iz vjere. Drugačije ni ne može biti! Naime, počela (*aksiomi*) su, nužno bez dokaza, po vjeri prihvaćena istinitima¹⁶⁸. Isto je s djelovanjem: po vjeri prihvaćamo (ufamo se) da će naš raad uroditi dobrim ili nama korisnim plodom.

¹⁶⁵Negdje sam bio pročitao da je za čovjeka temeljno ("određujuće") pitanje: **Koga/što i kako štuješ?** Ali štovanje se temelji na ufanju i ljubavi, kadkad i na strahu, a sve too izvire iz vjere, odnosno, nevjere!.

¹⁶⁶Ovoga bi trebali biti svjestni svi koji drže da se i dialogom može doći do istine.

¹⁶⁷Pitanje "Kako u ovu razpravu uključiti nevjernike, tj.sve one što tvrde da (ni u što) ne vjeruju?" je izprazno. Naime, svaki čovjek je vjernik. Razlika je samo u tomu u koga ili u što se vjeruje (svjestno ili "nesvjestno"). Taa, i "nevjernici" blaguju u gostionicama vjerujući nepoznatim kuharima, a i lete zrakoplovima vjerujući pilotima i u izpravnost odabranih letjelica.

¹⁶⁸Negdje sam već bio napisao da je *istina veća od čovjeka*, pa da, stoga, oon u njuu može samo vjerovati ili ne'vjerovati. Dakle, (*ne*)*vjera* postaje nužnim polazište za svekoliko razmišljanje i djelovanje.

Kršćani, dakle, smju zaključiti da *vjera* dokazuje i opravdava čovjeka i da ju je čovjeku darovala (smjeli bismo reći i *uu'nj ugraadila*) vječna LJubav - Boog.

Oni koji too nieću ili ne'vide ili zanemaruju, umjesto o vjeri, najčešće govore o *naadi* (ali ne *blaženoj*, izbjeavajući i vjeri prikladniji pojam: *ufanje*). Ali njihova *naada* (što bi trebala nadomjestiti naše *ufanje*) samo je slabašan misaoni poslieedak ili učinak koji tek ukazuje na ponuđenu vjeru - daar Božji - koju su izgubili ili odbili. Znakovito je i prosvjetljujuće da takvi, govoreći o svojim očekivanjima, umjesto (pravilno!) *Jaa se naadam da . . .*, gotovo redovito govore (pogriješno!) *Jaa vjerujem da . . .* Dakle, njihova "vjera" proizlazi iz *naade*, što nam odkriiva fundamentalnu zaabludu u koju svaki "bezvjernik" nužno upada¹⁶⁹. Jer, *naada* (kad ju se shvati *blaženom*, tj. kao *ufanje*) nii'je sposobnost nego (promienjivo, o vjeri ovisno) misaono (**nutarnje**) stanje. Čovjek čvrstoga ufanja (blažene naade) je, zapravo, čovjek s jaakom vjerom (kao polazištem), dok (duhovno i mentalno) beznaade (do očaja) može obuzeti samo onoga čovjeka koji je izgubio ili odbaacio darovanu mu vjeru¹⁷⁰.

Iako vjera spada pod metafizičko područje, a njezin poslieedak ufanje (blažena naada / uzdaanje) - i u ono "semifizičko" (misaono), njihov utjecaj na fizički svijet (posebice, saamu osobu) je neporeciv i veoma velik. Stoga se nameće pitanje o **vanjskim** (vidljivim) pokazateljima priimljene vjere i njoome potaknute(-oga) blažene naade (ufanja). Jaa ću iztaknuti samo dvaa (dok Sveeti Pavao, apostol, u svojim brojnim poslanicama ukazuje i na sve ostale). Prvi je želja i htjeenje da se, i uz neizbježnu patnju, u radostnu zajedničtvu sa svima užije ovaj život. Drugi je nesebična i požrtvovna djelotvorna ljuubav za one najpotrebitije. Upravo takva ljuubav je nepogriješiv pokazatelj da je čovjek priimio i prigrio darovanu mu vjeru što je urodila čvrstim ufanjem i dokaazala se po skrbi za bližnjega svooga u nevolji. I, kako nam pojasi spomenuti apostol, ako ljuubavi neema, ni za što je vjera, zapravo, čovjek ju je ili odbaacio ili zloporaabio..

¹⁶⁹Sjeme ove zaablude posijano je i iznklo, nažalost, u Crkvi pojavom protestantskih "refoorma". Stoga će, bojim se, sve češća jezična zamjena (i u Crkvi Katoličkoj) pravovjerna ufanja varljivom naadom polučiti neki "novi protestantizam"!

¹⁷⁰U Hrvatskomu Jeziku *naada*, *ufanje* i (*po*)*uzdaanje* nii'su istoznačnice! *Naada* (ljudska), koja nii'je ona *blažena iz vjere* (u Boga i NJegovu proviidnost) **korumpiira** prava vjeru i postupno preuzima i izkrivljuje njezinu ulogu u čovjekovu životu, tako da *ufanje* i (*po*)*uzdaanje* svodi na "veliku" *vjerojatnost i čekivanje*, a požrtvovnu ljuubav - na *humanost* i *sučut* (bez vlastite žrtve).

Zanimljivo je i poučno zamieetiti da (i kako) čovjek, posebice mlaadi znanstvenik, koji odbaaci vjeru te poode od naade (ili očkiiivanja ili, poneki rekne, od *snova*), nema praave ljubavi prema onomu čime se bavi, a ni prema suradnicima. Oon, doduše, pritom govori o svojoj “ljubavi”, ali ne shvaća da too nii’je ljubav već njegova sebična straast i, prečesto, žuudnja za uzpjehom prie i slavom izpred ostalih. Pa tako i tada mnogi, stvoreni da bude *homo credens*, postanu, nažalost - *homo “(fah-)cretens”*.

P.S. (6. veljače 2026.) Kamo ide ljudska znanstvena umišljenost, da ne kaažem: prigluupa oholost, jasno mi je pokaazalo predstaavljanje *homooidnoga robota* hrvatskoj Vlaadi (i pozvanim stručnjacima). Među inim, “robot reče”: *Jaa vjerujem . . . , te Stvorio me je (N.N.) . . .* A svi okupljeni na too razdraagano pljeesću! Još samo jedan korak i čut ćemo tko mu *udahnu život (dušu)* i *darova vjeru*. Ne, nii’je riječ tek o semantici! Obistinjuje se, izgleda, moja najcrnja sluutnja: Umjesto Duha Svetoga - Životvorca, današnji zabludjeli oholi svieet počeo je zaziivati *Umjetnu Pamet* (kojoj su “oči na zaatiljku!”).

¹⁷¹Od “čovjekoslovnih” kriepoosti do *Racionalizma*
Prosvieetli vjerom razum naš i sjaaj nam njezin očuvaj, ...
 (iz Hjimna za Večernju, uutorkom kroz godinu)

Što se sbijiva kad se nešto drugotno uzme za prvotno i, k tomu, ono prvotno zanemaari ili čak nieeče, jasno nam pokazuje novoviekovna poviest. Onoga časa kad bogoslovne krieposti - vjera, ufanje i ljuubav - bijahu svedene na mjeru čovjekova uma i tielesne moć, od njih ostadoše tek one “čovjekoslovne” - miisao (razum), rieeč (govor) i djelo (raad) reedom. A baš tiime je odpočelo ljudsko novoviekovno lutanje kroz *Veliko Zamračeenje* i tzv. *Racionalizam* što se nastaavlja i u ovo vrieeme.

Mii se pomalo čudimo “bezbrizno znatiželjni” Eevi što se je olako daala zavezti! A što onda reč o veleuumnu i veleučenu R. Descartesu? Zar nii’je i oon, zaveden od Laažca, zagrizao sličnu *otrovnu jabuku*? Doista, umjesto (posljedice!) *Postojim jer (u NJega i NJemu) vjerujem.*, oon **polazi** od *Postojim (jaa) jer (jaa) miislim.*¹⁷² Sliedom toga, umjesto čvrsta ufanja, do pouzdaanja, dobismo tek obećanja i očekivanja ili varljivu naadu, a umjesto požrtvovne uzajamne ljuubavi - *profesionalne* (“nevlaadine”) *humanitarne organizacije*. Pritom se Mudroslovlje, što traaga za Počeelom i I(i)stinom, svelo na znanost s mnoštvom teorija - “osobnih putova” - i, još više, stranputiica i slipepih uliica, a (prirodne) znanoosti - na odkriivanje tvaarnih činjenica s taštım uvjerenjem da se raadi o istinama.

Pa tako, budući da ljudska miisao ne proniče, a kamo li da obuhvaća Smiisao, ni ti je ljudska rieeč Stvaralačka, a ni za djelo ljudsko se, očito, ne usuudimo tvrditi da je Dobro, što je *Racionalizam* nego li umišljena ljudska oholost koja iznova graadi *Kuulu Babilonsku!* Ali, kao i vasda do’sad: *Ako (i) Gospodin ne’graadi, uzalud se trude graditelji!* A Oon jaamči (Ez 37, 4; 12b-14): ... *jaa, Jahve (Gospodin), govorim i činim.*

¹⁷¹st121023.

¹⁷²Novoviekovni *prosvietitelji* i njihovi sliedbeniici ponosno iztiču da je na Descartesovu filozofskom “počelu” - *Cogito, ergo sum.* - utemeljen tzv. *Racionalizam*. No, kao **polazište** za prihvaćanje *vlastite obstojnost* (kao nedokazive činjenice ili istine), ono je logički izprazno. Naime, ono veđ (implicite, ne izričući ga!) predpostavlja da vlastito *jaa* postoji. Dakle, raadi se o posljedici nečega inog prihvaćenog za činjenicu (istinu) o vlastitoj obstojnosti. S druge strane, shvatimo li navedeno “počelo” metafizički, onda je ono doista usklađeno (sic!) s Počeelom (Iv 1, 1): *U počeelku bijaše Rieeč (Logos, Miisao) ...* I, još više, odkriiva nam se Božje predstaavljanje imenom *Jaa Jesam* kao sveuhvatno izvorište svekolike obstojnosti. Jesu li toga sviestni vrli “racionalni provietitelji”? Ta, upali su u jamu što su ju za druge izkopali!

173 Psihologija - *Contradictio in adjecto*

Saamo je po sebi, zdravorazumski, jasno svakomu(?) da je prva i nužna pretpostavka znanstvenoga proučavanja bilo čega, (barem vjerovanje u) obstojnost onoga što se hoće proučiti.

Poslie mnogo tisućljeća izpunjenih vjerovanjem i razmišljanjima ljudskim o čovjekovoj bogolikosti po od Boga udahnutoj mu duši¹⁷⁴, oglašali su se neki samozvani uumnici iz Mraaka govoreći da Boga neema pa, posljedično, neema ni bogolikosti, dakle, ni duše čovjekove po kojoj bi bio bogolik. Logički sukladno toj izjavi (pretpostavci, tvrdnji?), Boog i duša čovjekova su, dosljedno, tijekom nekoliko narednih stoljeća, bili maknuti iz svekolikoga područja njihova znanstvenoga razmatranja i iztraživanja.

A onda je nenadamo(?), krajem XIX. stoljeća, stanoviti njihov pripadnik (iz Moravske, s prebivalištem tada u Beču, a poslie u Londonu) pokušao zasnovati te razviti znanost o nečemu u obstojnost čega ni on ni njegovi nij'su vjerovali. Radi se, dakako, o duši čovjekovoj. Naime, svoju je (su) "znanost" nazvao(-li) **znanošću o duši - psihologijom**¹⁷⁵, pripadajuću "znanstvenu" metodu - *psihoanalizom*, (razčlanbom **nedjeljive** duše!), a praktičnu primjenu - *psihoterapijam* (ličenjem **bolestne** duše!). Po tomu bi razuman čovjek smio radoštno pomisliti, pa i zaključiti, da su Mračnjaci, napokon, došli k sebi i izišli iz tmine na Božju svietlost¹⁷⁶. Ali, nažalost, ništa od toga! Raadi se, naime, o obmani i namjernoj prijeviri, jer je naziv *psiha-duša* (ili *duševni život*, obstojnost čega nieću!) prideljen nečemu što većima naziv: *ličnost*, a tvore ju (po njemu/njima) *uum* i *saavjest*. K tomu, i već usvojeni pojmovi *uum* i *saavjest* su redefinirani, jasnije rečeno, prigodice izkrivljeni.

Pogledajmo sažeto što je i kakva je to *psiha* ("duša") koju on (oni) *znanstveno proučavaju, razčlanjuju i lieće!* Ponajprije, po nje(i)mu(a), u čovjeku postoji stanoviti urođeni dio, nazvan *idom*, a tvore ga *nesvjestnost* (najvažniji poddio: *čovjek je nesvjestno biće* - tvrde!), *podsvjestnost* (do "zaborava" potisnuta i zatomljena sjećanja) i *svjestnost* (iz čega proizlazi *volja*). K tomu, postoje još i *instinkt* i *ego* (koji može preraasti

¹⁷³st050124

¹⁷⁴Na svoju sliku stvori Boog čovjeka ...

¹⁷⁵*psiha* (iz grč.) = duša

Obćenitije, *duševni život*, što je neodređen pojam, ali podrazumieva da je duša tiesno povezana s čovjekovim životom!!

¹⁷⁶Čim je, naime, *psihologija* smisljena, tim više je smisljena (već postojeća) teologija!

u tzv. *superego*). Ne razčlanjujuči dalje i ne ulazeči u pojedinosti, sve too zajedno je za njega (njih) čovjekova *psiha-duša*.

Ipak, da bi se shvatilo u čemu je vaarka, nužno je iztaknuti njegovo (njihovo) poimanje, zapravo obmanjujuće tumačenje, čovjekove saavjesti, što posvema izkrivljuje istinu i svodi čovjeka na (malo) razumn(ij)u bezdušnu životinju. Naime, ne da *saavjest* (koja je doista *odraz* čovjekove duše!) upozorava čovjeka na moguće zlo djelo i posviešćuje mu počinjeni grieh te ga nuka na kajanje, pokoru i popravak, nego da, po njemu, zaabrana, osuda i straah od kazne pobuđuju i stvaaraju ono što naziivamo *saavješću*. Čudno je da ni dandanas mnogi ne uvijidaju protuslovnost njegova poimanja, odnosno, tumačenja čovjekove saavjesti. Bo, po njemu, proizlazi da je čovjekovo raazlikovanje zla od dobra uslieedilo po počinjenu zlu djelu-griehu dok oon još nii'je znao, pa ni tada ne'zna (ako mu Tko ne'kaaže!) što je zlo-grieh. Zdravu razumu je ovaj absurd očit!

Što je, dakle, *psihologija*? Prije svega, očito je da nii'je ono za što se uporno izdaaje svojim naazivom, tj. *psihologija* zasigurno nii'je znanost o duši. (O tomu zašto se, proturiečeči saama sebi, takvom hoće prikazivati, a too je ključno, poslie!). “Teorijskim dieelom” smještena je u područje društvenih znanoosti (s težišnom primienom na “upraavljanje masama”), a “praktičnim” i sržnim dieelom - u *psihijatrijsko* medicinsko polje (za pojedinačna proučaavanje i liečjenja!). O ovom drugom je, u glavnom, oovdje rieč (a tako je *psihologija* i začeta!) i oondje jest njezino praavo mjesto. Jer, doista, *psihijatrija* se ne'bavi duušom nego tieelom, ponajviše mentalnim¹⁷⁷ (u čovjekovu uumu!) poremečajima (geenski naslieđenima ili žiivljenjem zadobivenima) i, posliedično, uzrocima i liečenjeem nelogičnoga i neobjektivnioga razmišljanja i zaključivanja, što se očituju, pučkim jezikom rečeno, u “luudu” ponaašanju.

Dobro je i hvaale vriedno mnogo toga što se raadi i postiže znanstvenim pristupom liečenju mentalnih poremečaaaja. Biilo je, dakako, i zastranjeenja i pogriješnih naačiina . . . , ali gdje ih nii'je biilo?!

No jedno od početnih “zastranjeenja”, s najočitijim *contradictio in adjecto*, nikako da se izpravi: Too, dakle, nii'je, slučajno! Raadi se o upornu insistiranju na naazivlju *psihička bolest*, *psihički bolestnik* i tomu slično, te *psihoterapija* i sl. Stoga, pitamo (ih) jasno govoreči, zašto se mentalni (uumni) poremečaj, mentalni bolestnik mentalno liečilište i sl. , , i dalje naziivaju *duševnom bolešću*, *duševnam* bolestnikom, *duševnom* boolnicom i sl. reedom, a pripadajuču terapiju - liečenjem

¹⁷⁷ *mens* = uum (različito od *ratio* = razum, i od *spirit(us)* = duh);

u početku se govorilo i *živčani*, tj. *živčana bolest*, što je poslie odbačeno sbog preobčinitosti!

(pocientove!) *duuše* (ali na grč. - *psihe*)? Od njih, dakako, izkren odgovor dobiti nećemo, pa ćemo pokušati pronaći ga sami.

A najsažetiji odgovor jest: Zato da bi na mjesto jedinoga Liečnika čovjekove duše, koji joj je i liek, kao taat zasjeo ohol, umišljen i od *Laažca* obmaanut, čovjek. Jer *Laažac*, "Nečastivi", kradljivac duša ljudskih, podučio je svoje sluuge kako prievariti i mnoge ljude uvjeriti da je duša, zapravo, uum, te da nema grieha nego da se raadi o poremećajima za koje čovjek ni je odgovoran. I tako, dok oni lieče uum ("uumnu dušu"), *Laažac* može neometano trovati praavu dušu.

Ipak, da ne budemo izključivi, postoje, Bogu hvaala, psiholozi i psihijatri koji razlikuju uum čovječji od duše njegove, te znaju koga, što i kako se lieči "na kauču", a koga, što i kako - u izpovjedaonici.

Pri kraju, da bi ovo razmaatanje dobilo puni smisao, valja ga kao dio (što "bode u oči") pravilno smjestiti u mnogo širu sliku koja obuhvaća gotovo celovito globalno stajanje. Prvo, treba zamietiti (iako se too vješto prikriiva) da je glavno obilježje damašnjega svijeta gotovo paničan strah od boleesti, posebice, od tjelesne patnje, muke i smrti, te "bjeeg" od njih. (Čak se i porod i trudnoća tretiraju kao boleesti!) Odgovor na tuu (skrivanu) traajnu moru današnji svijet pokušava naći u pomamnoj trci i brizi za vlastito zdravlje, naadajući se da će mu naapredak medicinskih i farmaceutskih znanosti zajamčiti valjanu zaaštitu. **Tako se je tjelesno zdravlje, što je tek važno sredstvo za lakše i uzpješnije življenje, pretvorilo u čovjekov životni cilj**¹⁷⁸. O tomu zašto i kako je do toga došlo najviše, dakako, znaju psiholozi za manipuliranje masama! Svijet je "zaboravio" ili više ne vjeruje¹⁷⁹ u ono što nam je svojim življenjem s nama pokaazao Oon - Utjelovljena Božja Rieč: Od ponizujućega bezkućničkog rođenja i izbjegličtva, preko čudnoga nauka, dobrih djeela i siilnih znamenja, do dragovoljno prihvaćene muke i smrti da bi nas odkuupio i, tek onda, uzkrsnuća na vječni život - *radi nas i radi našega spaasjenja*.

Bez Njega, Emanuela, da ogolimo stajanje do krajnosti, *Zdravlje* postaje novim božanstvom, a liečnici - njegovim svećenstvom¹⁸⁰! Oni ljudima nude, zapravo podmeću, lažnu naadu (ne ufanje, jer nema

¹⁷⁸Tako se je poučna poslovice: *Zdrav čovjek ima tisuću želja, a bolestan samo jednu: da ozdravi*, preinačila u "religijsku": *Bolestan čovjek ima samo jednu želju: da ozdravi, a i zdrav također: da zauviek otane zdrav*.

¹⁷⁹*Ali kad Siin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?*

¹⁸⁰Pregledate li HTV-u (I. program) po obavijestnomu sadržaju, zamietit ćete da emisije i prilozii o zdravlju, bolestima, liečenju, liekovima i sl. pokriivaju gotovo trećinu prosječnoga dneevnog programa! A oko trii četvrtineu promičbenoga programa pokriivaju ponuude o svakojakim "liekovitim" pripravcima.

vjere!) da je žiivljenje moguće i bez patnje i muke, te da će budući (novi) čovjek, *klanjajući se bogu Zdraavlju* svlaadati i saamu smrt. Svjedočimo da, te kako i koliko, tomu idoolu-kumiru novi (i “razkršćeni”) pogani prinosе (“od svoje prvine”) nebrojene i skupociene žrtve, koje se u svojoj biti ne razlikuju od onih staropoganskih prije nekoliko tisućljeća: zabranjuju se duhan, vino, crveno meso ...; naređuju se masovna cijepljenja protiv raznoraznih boleesti, periodički sustavni zdravstveni pregleđi ...; uzstanovljuju se novi *blagdani* - svesvietski dani svakojakih boleesti s popratnim *obredima* - “humanitaarnim akcijama”, *vjerničke blagosloviine* su svakojaki “liekoviti” dodanci u prehrani ... A u ovoj novoj i svesvietskoj *religiji* (*zravstvu* - pod “mitrom” Svietske Zdravstvene Organizacije!), “dušobrižništvo” je, dakako, povjereno *psihologiji* i *psihijatriji*.

Pa i *Isus* je, uzvraćaju mi “kritičari”, prolazeci zemljom maahom *ozdraavljaio ljude - liečeći svaku bolest i svaku nemoc*. Odgovaram im: Oo, da, itekako! Samo ste pritom prešutjeli dvie popratne “stniice”: *Siinko/kčeri, odpuštaju ti se grieesi! Vjera te je tvoja spaasila*.

Najznakovitije i najzavodnije jest too da u ovoj *Zdravljoštovnoj religiji* **neema** čovjekova **grieha** (ni osobne krijvnje)! Postoje tek *kompleksi* što se mooraju *psihoanalizom* protumačiti i/ili razumjeti te im odkriti uzrooke (koji su redovito u drugima, počevši od roditelja!), a onda ih se *vjernikov ego* (za *odriešenje*) treba saam osloboditi!

Sustavno i sofisticirano, ništa nii’je prepušteno slučaju, jer nas *psihologijski kabneeti* (nove “izpoviedaoniice”¹⁸¹) neminovno prate od osnovne škole do staračkoga doma. Napokon, proizlazi da će se *spaasiti* samo oni *vjernici* koji umru zdravi, te oni boleštni koji su žrtvovali sve ne bi li postali zdravima!

Zaaključno, ne’raadi se ovdje samo o *psihologiji* (i *psihijatriji*, pa ni samo o *zdraavlju*)! Ona je tek izvrstan primjer (prikladan model) za prikaz obće manipulaaciju spomoću jezične pomutnje. Dosad nevidenom “inflaacijom” umjetnih, lažnih ili izpraznih “znanstvenih” riječi-termiina i pojmova posvuda se pokušava prekriti ili zamagliti Viečna Rieeč, a s njoom i *Istina*.

¹⁸¹Ako dieete u škooli *počini grieh*, najprije ga se šalje “dežurnomu svećeniku” - *školskomu psihologu* - na “izpovied” i “odriešenje”!

182Piitanja kao zaaključak

Jedno od polazišta ljudskoga razmišljanja, razumjevanja i zaključivanje jest aksiom (počelo) tzv. **dvovaljane logike: *Tertium non datur***. Dakle, treće mogućnosti nema: Ili jest (tako) ili nije (tako). No, ni pomoću njega (i ostalih počela) mi ne uzpievamo izpravno spoznati ni razumjeti tvaarni svieet. Ono što tek malobrojni od mislećih ljudi (“filozoofova”) pritom spoznaju jest nepobitna činjenica da navedeno počelo određuje ujedno i među (*limes*) ljudskih misaonih mogućnosti.

Naime, čovjekov uum nije dorastao za izpravno profinjenje dvovaljane logike. Podrobnije, prvo, mi nje smo dostatno sposobni razlučiti, tj. načiniti raazredbu (čak ni gradaaciju) u mnoštvu netočnih tvrdnja. I drugo, još manje smo sposobni razlučiti i shvatiti što su doista istine, a što tek činjenice, u skupu točnih tvrdnja. O finijim raazredbama i njihovim posliedicama da i ne govorimo! No, tko je toga svieetan, shvaća da je dvovaljana logika ujedno i štiti od umišljenosti i oholosti. Zato smo i jasno upozoeni: *Ne sudite da ne budete osuđeni!*

Mi, primjerice, shvaćamo zašto i o čemu Gospodin Isus govori u prisposobama, a donekle i proničemo neke paradokse (v. razmišljanje *O ovom se ne propovieda(?)*). Ali, razumjemo li doista Njegovo piitanje (zapravo, zaaključak!) upućeno učenom Nikodemu (sviim “pismoznancima”!): *Ako vam rekoh zemaljsko pa ne vjerujete, kako ćete vjerovati kad vam budem govorio nebesko?*

Shvaćamo li, nadalje, da je **za celovitu jedninu nužno potrebna množina** i da, već po tomu, postoje nama nedokučivo duboke logičke i teološke istine-posliedice! Naime, jedino je “jaa” samodostatno. Dakle, na otaajstven načini i sveobuhvatno. Da bi postojalo “tii”, tj. da bi se osoba “jaa” mogla izkazati (objaviti) i kao osoba “tii”, nužno (a i dostatno!) je da postoje dvie osobe. A da bi postojalo “oon (ona/ono)”, tj. da bi se osoba “jaa” mogla pokazati (navieestiti) i kao osoba “oon (ona/ono)”, nužno je (a i dostatno!) da postoje trii osoobe, ali i njihova sprega - zajedništvo.

Gotovo da i nema mislećega čovjeka, a napoose Židova ili kršćanina, koji se nije upitao zašto je Boog imenovao sebe riečju *Jaa jesam*. I zašto kršćani vjeruju u Presveeto Trojstvo, koje se *skupa časti (trii osoobe)* i *zajedno slavi (jedan Boog)*.

Onoga će se Daana učeni (“prosvietljeni”) judejci u beznadnu očaju posramiti pred *neukim galilejcima* kad, mapokon ali prekasno, budu doista shvatili piitanja (čuđenje!) onih iz *diaspore*:: *Nije su li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako too da ih svatko od’naas čuje na svojem materinskom jeziku?*

P.S. (na Sveetu Stošiju, A.D. 2024.) Prošlih radostnih i blagoslovnih daanaa (o Božiču, A.D. 2023.) dobismo “piismo” (umjesto božične čestitke!) s ciljanim naglaskom i “pojašnjenjima” u svezi s bogatstvom i raznolikošću Božjih blagosloova što ih priima vjernički puuk po riečima i rukama katoličkih svećeniika. I too “službeno ” s najvišega mjesta!

Sažeto prenoseći, stanoviti zabludjeli vatikanski teolog(zi), zaplevši se k’o pilad u kućinu, “tumači(e)” puuku neukomu da pojam *nastrani paar* ne podrazumjeva i obostrano prihvaćenu (često i formalno sklopljenu) *nastranu* (s)vezu, nego da se raadi samo o dvijema griješnim osobama. *A tko je bez grieha!* Pa, dakle, kad katolički svećenik, u Božje ime, blagoslivlja *nastrani paar* - kao paar, tj. kao zajednicu - da oon ne blagoslivlja i postojeću griješnu (s)vezu, nego samo osoobe u tooj (s)vezi. *Inače, sviestni su oni* (je oon) *neminovna bogohulna zaaključka*: Ne samo da bi, po tomu, Boog dopuštao grieh, nego bi ga i blagoslivljao!

Pritom, muuljajući i zamučujući istinu, iztiču formalnu djobu Božjih blagosloova na one “obredne” i sve ostale (dakle, one “neobredne”!), da bi tñime zaveli neuupućene vjernike do pomisli da su neki blagosloovi “više”, a neki “manje” Božji. Kakve li “teološke papazjanije”! (Daavno je psalmist napiisao: *Boog rekao jedno, a jaa dvoje čuo . . .*)

A neki puuk se piita: Kako je too zlo ušlo u putujuću Crkvu Kristovu i zaraazilo ju, čini se, do saamoga vrha? (U tomu *leeglu gujinjemu* bile su, čini mi se, izkovane i one zarazno obmanjujuće “odmilniice” *P(p)aapa u miiru* i *P(p)aapa emeritus!*)

Slaba nam je utjeha da se, barem za sada, ono izrečeno i napiisano ipak ne shvaća dogmatski! Stoga željno očekujemo žurni pravoriek Crkvenoga Učiteljstva (*Kongregacije za Naauk Katoličke Crkve?*), pa i saamoga Paape našega, o ovoj “izhitreoj zaabludi”. Jer ostane li na onomu iz “piisma”, na puutu smo prema *Sodomi i Gomori!*

No, u cielosti je sve too duboko sablaznjujuće: Ondje gdje bi se morao uzdizati samo miomirisni tamjanov kaad, neki bi htjeli dopuustiti, a neki, evo, i otvoreno naastoje, da se počne širiti i zagušljivi sumporni smraad.

Što nam je činiti? Nemojmo odmah tražiti *mlinsko kameenje!* Nego: Molitva i pokora! Molitva i pokora! Molitva i pokora! A evo i skore korizme!

P.S. (st210425) Umro je paapa Fraanjo. *Boog ga pomiluj!* Ono što sam očekivao i čemu sam se od’njega naadao nji’je stiglo. Osta je gorak okus od “pokrića”: *. . . tko sam jaa da im suudim . . .* Taa, ni Gospodim nji’je došao na svieet suuditi griješnike, nego osuuditi (i oduzeti) naše griehhe!

K R A A J